

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
GUIDELINE FOR THE DEVELOPEMENT OF EXECUTIVE ATTRIBUTES
ACCORDING TO THE BRAHMAVIHARA 4, PRIMARY SCHOOLS
PHRAPRADAENG DISTRICT SAMUTPRAKAN PROVINCE

พระปลัดมงคล วราสโย (เรื่องอาคม)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

พระปลัดมงคล วราสโย (เรื่องอาคม)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

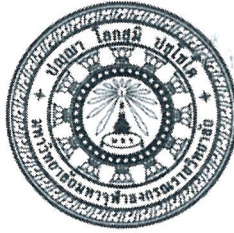
Guideline for the Development of Executive Attributes
according to the Brahmavihara 4, Primary Schools
Phrapradaeng District Samutprakan Province

Phrapalad Mongkol Varasāyo (Reuang-arkom)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Buddhist Educational Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญา พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

(พระมหาสมบรูณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(พระครูโอภาสนนทกิตต์, ดร.)

ประธานกรรมการ

(รศ. ดร.อำนวยการ เดชชัยศรี)

กรรมการ

(พระครูกิตติญาณวิสิฐ, ดร.)

กรรมการ

(ดร.พีรวัฒน์ ชัยสุข)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระครูกิตติญาณวิสิฐ, ดร.

ประธานกรรมการ

ดร.พีรวัฒน์ ชัยสุข

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระปลัดมงคล วราสโย)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
- ผู้วิจัย** : พระปลัดมงคล วราสโย (เรื่องอาคม)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธบริหารการศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : พระครูกิตติญาณวิสิฐ, ดร. พธ.บ. (พระพุทธศาสนา),
ร.ม. (รัฐศาสตร์), พธ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)
 - : ดร.พีรวัฒน์ ชัยสุข พธ.บ.(รัฐศาสตร์),
ศศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง), พธ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๕ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ๒) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๒๒๖ คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติวิเคราะห์ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความ

คิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ด้านเมตตา ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถ และควรมีการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ วิธีการทำงานที่ถูกต้อง ด้านกรุณา ผู้บริหารควรมีการให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้แก้ไขปัญห ด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม และควรมีการให้โอกาสผู้ที่มีผลงานต่ำกว่ามาตรฐานการประเมิน ปรับปรุงตนเองและเข้าร่วมงานต่อ ด้านมุทิตา ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถ และควรแสดงความยินดีเมื่อได้รับรางวัลหรือโบนัสพิเศษกับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ และด้านอุเบกขา ผู้บริหารโรงเรียนควรวางใจเป็นกลาง และสั่งการทำงานภายใต้ขอบเขตอำนาจ และหน้าที่ตามความเหมาะสม และควรมีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจ และประเมินผลงานอย่างยุติธรรม

Thesis Title : Guideline for the Development of Executive Attributes according to the Brahmavihara 4, Primary Schools Phrapradaeng District Samutprakan Province

Researcher : Phrapalad Mongkol Varāsayo (Reuang-arkom)

Degree : Master of Arts (Buddhist Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Dr. Prakhru Kittiyawisit, B.A. (Buddhist Studies),
M.Pol.Sc. (Master of Political Science),
Ph.D. (Buddhist Educational Administration)

: Dr. Peravat Chaisuk B.A. (Political Science),
M.A. (Adult and Continuing Educational),
Ph.D. (Buddhist Educational Administration)

Date of Graduation : March 5, 2019

Abstract

The main objectives of this research were: 1) to study the executive attributes according to the Brahmavihara 4, primary schools Phrapradaeng District Samutprakan Province 2) To propose guidelines for the development of executive attributes according to the Brahmavihara 4, primary schools Phrapradaeng District Samutprakarn Province. It was survey research together with In-depth Interview, which was a mixed methodology research between quantitative and qualitative research. The data were collected by using questionnaires with samples of teachers in primary schools Phrapradaeng District Samutprakan Province, number were 226 persons by purposive sampling method. The implements for this research were questionnaires. Statistical analysis was the frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.) and using t-test. One-way analysis of variance (One Way ANOVA).

The result had found that:

1. The opinions on the development of executive characteristics according to the Brahmavihara 4, primary schools Phrapradaeng District Samutprakarn Province, found that personnel had opinions on the development of executive attributes according to the Brahmavihara 4, primary schools. Phrapradaeng District Samutprakan Province, in overall and in all aspects at a high level.

2. The results comparison of the opinions of personnel towards the development of executive attributes according to the Brahmvihara 4, primary schools Phrapradaeng District Samutprakarn Province, Classified by personal factors, found that personnel with gender, age, education level and different work experiences, having opinions on the development of executive attributes according to the Brahmvihara 4, primary schools Phrapradaeng District Samutprakarn Province, by overall, significantly different at the level of 0.05

3. The suggestions on the development of executive attributes according to the Brahmvihara 4, primary schools Phrapradaeng District Samutprakarn Province, found that, 1) Mettā: Administrators should have assignments that match the knowledge and ability. And should have advice, suggestions, correct work methods, 2) Karuṇā: Administrators should provide advice and support to solve problems with correct and appropriate methods and should provide opportunities for those who have lower performance than the assessment standard Improve yourself and join the event, 3) Mudita: Administrators should support and encourage the opportunity to promote or adjust the level of competency and should always be congratulated when receiving awards or special bonuses to subordinates, and 4) Aupekkha: Administrators should trust neutral and ordered work under the jurisdiction and duties as appropriate and should have a general meeting create understanding and fair evaluation.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย พระครูกิตติญาณวิสิฐ, ดร. และ ดร.พีรวัฒน์ ชัยสุข ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขมาด้วยดีโดยตลอด

เจริญพรขอบพระคุณ รศ. ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย, รศ. ดร.วิชุดา หุ่นวิไล, รศ. ดร.อินทาศิริวรรณ, รศ. ดร.อำนาจ เดชชัยศรี และ ผศ. ดร.สมหมาย จันทรเรือง ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าช่วยตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ให้กระจ่างจนสามารถทำงานบรรลุเป้าหมาย

ขอขอบพระคุณ พระอาจารย์สุรัชย์ สุทธโย, ดร. และ ดร.บุญเชิด ชำนิศาสตร์ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ช่วยตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบการวิจัย ที่ผู้วิจัยมีข้อติดขัด ให้กระจ่างจนสามารถทำงานบรรลุเป้าหมาย

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ และบุคลากรครูในโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลส่งคืนผู้วิจัย

สุดท้าย ขอขอบพระคุณพระอาจารย์ทุกรูป และคณาจารย์คณะครุศาสตร์ทุกท่าน และอาจารย์สุทิศ สวัสดิ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ได้ให้ความรู้ ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ และประสบการณ์ รวมถึงให้ความเมตตาเอื้อเฟื้อ ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยมาตลอด คุณความดี การทำประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาเป็นกตเวทิตาคุณ มารดา บิดา ญาติสนิท มิตรสหายและเพื่อนร่วมชั้นเรียนทั้งบรรพชิต และคฤหัสถ์ ที่เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง รวมทั้งญาติ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พระปลัดมงคล วราสโย (เรื่องอาคม)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฅ
บทที่ ๑. บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ	๗
บทที่ ๒. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	๙
๒.๒ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน	๒๓
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับหลักพรหมวิหาร ๔	๓๑
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔	๓๘
๒.๕ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	๔๔
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๕
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๓
บทที่ ๓. วิธีดำเนินการวิจัย	๕๔
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๔
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๔
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๕๖
๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๘
๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๐

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔. ผลการวิจัย	๖๓
๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๔
๔.๒ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	๖๕
๔.๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๗๑
๔.๔ ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	๙๑
๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์	๙๒
๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๙๓
บทที่ ๕. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๙๖
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๙๖
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๙๘
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๐๓
บรรณานุกรม	๑๐๗
ภาคผนวก	๑๑๓
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	๑๑๔
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	๑๒๒
ภาคผนวก ค ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	๑๒๔
ภาคผนวก ง ผลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๑๒๙
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม	๑๓๒
ภาคผนวก ฉ หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถาม	๑๓๖
ภาคผนวก จ ภาพประกอบการสัมภาษณ์	๑๗๑
ประวัติผู้วิจัย	๑๗๕

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๕
๔.๑	จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๔
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะ ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม	๖๕
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะ ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านเมตตา	๖๖
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะ ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านกรุณา	๖๗
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะ ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านมุทิตา	๖๘
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะ ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการ ด้านอุเบกขา	๖๙
๔.๗	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลัก พรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ	๗๑
๔.๘	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลัก พรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามอายุ	๗๒
๔.๙	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนา คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ โดยรวม	๗๓
๔.๑๐	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนา คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ ด้านเมตตา	๗๔
๔.๑๑	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนา คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ ด้านกรุณา	๗๕

ตารางที่	หน้า
๔.๒๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนา คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน โดยรวม	๘๕
๔.๒๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนา คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน ด้านเมตตา	๘๖
๔.๒๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนา คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน ด้านกรุณา	๘๗
๔.๒๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนา คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน ด้านมุทิตา	๘๘
๔.๒๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนา คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน ด้านอุเบกขา	๘๙
๔.๒๖ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	๙๐

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๒.๑	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๓
๔.๑	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	๙๔

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬารัตนปิฎก และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักโดยใช้ระบบย่อคำ ดังต่อไปนี้

พระสุตตันตปิฎก

ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิภวรรค	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปัญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ป. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ปฏิสัมภทามรรค	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.ย. (ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก	ยมก	(ภาษาไทย)
--------------	---	-------------	-----	-----------

๒. การระบุเลขหมายพระไตรปิฎก

ในงานวิจัยฉบับนี้ ใช้พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬารัตนปิฎก ๒๕๐๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักการอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีใช้ระบบระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า เช่น ขุ.ธ.(บาลี) ๒๕/๓๒๑ - ๓๒๒/๗๒ หมายความว่า การอ้างอิงนั้นระบุถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมปทปาลิ ฉบับภาษาบาลี พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๓๒๑-๓๒๒ หน้า ที่ ๗๒ ส่วนพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย จะระบุ เล่ม / ข้อ / หน้า/ เช่น ขุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๒๑ - ๓๒๒/๑๓๓ หมายความว่า ระบุถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท ฉบับภาษาไทย พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๓๒๑ - ๓๒๒ หน้า ที่ ๑๓๓ เป็นต้น

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสของความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดการแสวงหากลยุทธ์ ในการพัฒนาความสามารถของประชากรในประเทศประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ด้านการศึกษาก็มีการเปลี่ยนแปลงและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาปรับเปลี่ยนให้ทันกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยกลุ่มเป้าหมายที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคือกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มครูผู้สอน โดยที่เมื่อผู้บริหารมีความพร้อมและมีศักยภาพในการพัฒนา ก็สามารถเป็นผู้นำให้แก่ครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อผู้สอนมีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญแล้ว กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูที่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการพัฒนาการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาชาตินั้น ทำได้ยากแต่นับเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง สามารถทำได้และมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในใจของคนทุกคนดังจะเห็นได้จากตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ให้การสนับสนุนคณะนักวิจัยหลักจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการดำเนินงานวิจัยเพื่อแสวงหายุทธศาสตร์ แนวทาง และรูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้ชื่อว่า “รูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนด้วยการวิจัยและพัฒนา” เป็นโครงการที่อยู่ในความสนใจของผู้บริหารทั้งหลายที่ต้องหาหนทางในการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ โดยผู้บริหารคือกลุ่มเป้าหมายที่มีบทบาทในการดำเนินงานกระบวนการรูปแบบดังกล่าวเป็นเครื่องมือ^๑

ในการศึกษาที่สามารถสร้างพัฒนาการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน เพื่อเป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนรากฐานความรู้ในการพัฒนาด้านการศึกษาให้มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล อนึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันนั้นได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงโดยยึดแนวทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มีการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการงบประมาณการบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง^๒ ในการบริหารงานของสถานศึกษานั้นดำเนินไปโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาโดยมีการสนับสนุนจากผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กร

^๑พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), *ทิศทางการศึกษาไทย*, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๓.

^๒ประเวศ วะสี, “ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษา”, ในรายงานการประชุม *เรื่อง วิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ทางการปฏิรูปการศึกษา: วาระแห่งชาติ*, (กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, ๒๕๕๑), หน้า ๕.

ชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนศาสนาอื่นในพื้นที่^๓

ด้วยหลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา^๔ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการกำหนดบทบาทของตนหลายอย่างในการบริหารจัดการสถานศึกษาของตน ให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยต้องมีการกำหนดบทบาทของตนเองให้ชัดเจนในฐานะที่เป็นผู้นำสถานศึกษาและจำเป็นต้องกำหนดบทบาทในการดำเนินงานกับคณะบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เพื่อให้มีการประสานความร่วมมือในการทำกิจกรรมภายในสถานศึกษาร่วมกันรวมทั้งการกำหนดบทบาทในการบริหารจัดการภาระงานทั้งระบบของโรงเรียน ให้ดำเนินไปได้อย่างเป็นระบบและมีความชัดเจนในการดำเนินงานตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้นั้น คือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งโรงเรียน ซึ่งการจะทำให้ได้ผลเช่นนั้นจำเป็นต้องทำอย่างยั้งผู้นำสถานศึกษาต้องมีแนวทาง หลักทฤษฎี และหลักธรรมเพื่อนำมาใช้เป็นกลไกสำคัญเพื่อที่จะนำไปสู่การขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาทั้งระบบและการบริหารงานวิชาการนั้น เป็นภารกิจ ที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องกำหนด แผนงาน วิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดี จะกระทบกระเทือน ต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาจึง ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ การบริหารสถานศึกษาเป็นแหล่งพัฒนา ประชากรของประเทศที่สำคัญยิ่งเป็นหน่วยที่ใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ จำนวนมากมายหากการจัดบริหารงานในโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ ผลผลิตของโรงเรียน คือนักเรียนที่สำเร็จออกไปย่อมมี ประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศย่อมล่าช้าตามไปด้วย^๕

ในสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในมีความเจริญก้าวหน้าด้านการจัดการศึกษาและมีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุมากกว่าด้านจิตใจ กล่าวคือ เกิดอำนาจนิยมวัตถุนิยม มีผลกระทบถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรม วัฒนธรรม ประเพณีของพุทธศาสนาที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษานำมาใช้ในการบริหารงานน้อยกว่าที่ควรจะเป็นทำให้การบริหารงานไม่ราบรื่นและไม่เท่าที่ควรความสำคัญเช่นเดียวกันกับผู้บริหารหน่วยงานอื่น เพราะหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาก็ต้องปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกัน แต่บางครั้งการบริหารงานระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาก็ไม่ราบรื่น อีกทั้งงานด้านคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษายังไม่ได้รับการพัฒนาให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงได้ดีเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน เช่น มีการขอย้ายขอพนักงานครู ซึ่งไม่พอใจในการบริหารงานของผู้บริหารหรือไม่ได้รับความร่วมมือในการพัฒนางานทำให้ผลงานทางด้านวิชาการไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป ดังนั้นการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องได้ทั้งงานและได้ทั้งน้ำใจของเพื่อนร่วมงาน ใน

^๓ทิตินา แคมมณี, ปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนเรื่องยากที่ทำได้จริง, (กรุงเทพมหานคร: อัลฟ่ามิเลเนียม, ๒๕๕๐), หน้า ๑๒.

^๔คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕, (กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, ๒๕๔๕), หน้า ๒๔.

การนี้ผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งพระเดชพระคุณ ผู้บริหารที่หวังจะใช้อำนาจหรือพระเดชในการสั่งการให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานอย่างเดียวกันั้น ย่อมไม่เกิดประโยชน์ในการทำงานได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาบางครั้งไม่ให้ความสำคัญกับการใช้คุณธรรมในการบริหารงานทำให้ครู ขาดขวัญและกำลังใจ และผู้บริหารมีความรู้เรื่องคุณธรรมไม่ชัดเจนพอ จึงทำให้เมื่อนำไปปฏิบัติไม่ได้ ผลเท่าที่ควร ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องสร้างเสริมภาพพจน์ให้เป็นที่ศรัทธาและเชื่อถือ ซึ่งเป็นแนวทาง ปฏิบัติคือมีความรัก ความสงสาร ความชื่นชมยินดี ความมีน้ำใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียงทั้งรายบุคคลและ คณะผู้บริหารที่ดีควรใช้พระคุณมากกว่าพระเดช หรือใช้อำนาจบาตรมีมากกว่าอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย^๕

พุทธธรรมเป็นหลักพื้นฐานของชีวิต เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตไทยเป็นหลักเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขของคนในสังคม นั่นก็คือ หลักพรหมวิหาร ๔ จึงเป็นหลักธรรมที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียน เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญในการหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ให้แก่เด็กทุกคน ผู้บริหารการศึกษาควรยึดหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการครองใจคน ประยุกต์ใช้กับทักษะภาวะผู้นำและการติดต่อสื่อสาร สอดคล้องกับพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) กล่าวว่า คนมีคุณแก่ส่วนรวม (สมาชิกที่ดีของสังคม) มีธรรมคือหลักความประพฤติดังนี้ มีพรหมวิหารคือธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐ หรือผู้ที่มีจิตใจยิ่งใหญ่กว้างขวางดุจพระพรหม ๔ อย่างดังต่อไปนี้ เมตตา ความรัก กรุณา ความสงสาร มุทิตา ความเบิกบานพลอยยินดี อุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง บำเพ็ญการสงเคราะห์^๖

ดังนั้นสถานศึกษาเปรียบเสมือนเป็นสถานที่ผลิตคนที่มีความรู้และต้องมีคุณธรรมควบคู่ไปด้วย เพื่อที่จะนำความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนและครอบครัว ควบคู่ไปกับคุณมีคุณธรรมเพื่อนำไปใช้ในสังคมชีวิตประจำวัน การบริหารการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายในยุคปัจจุบันนี้ จึงต้องเน้นในเรื่องคุณธรรมเป็นหลัก ซึ่งจะต้องเริ่มจากการบริหารสถานศึกษาให้มีหลักธรรมมาเป็นเครื่องมือในการบริหารงานต่างๆ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ทั้งยังส่งผลต่อไปยังนักเรียนได้

จากความสำคัญของปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบทั้งที่เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับงานวิชาการ ควบคุมการเรียนการสอน จัดครูเข้าสอน จัดให้มีอุปกรณ์เครื่องมือ วัสดุ นิเทศการสอนการวัดผล ประเมินผล และการจัดการใช้ทรัพยากรทั้งที่เป็นบุคคลและสิ่งของเพื่อปรับปรุงและพัฒนาทางด้านวิชาการให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าการนำหลักการบริหารเชิงพุทธโดยเฉพาะพรหมวิหาร ๔ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานจะเป็นแนวทางที่ดี ในการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะงานด้านวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยที่ได้รับ

^๕สงวน สุทธิเลิศอรุณ, วิชาการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๐), หน้า ๒๘.

^๖พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), ธรรมบุญชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๑), หน้า ๒๐.

สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการกำหนดและพัฒนา ระดับการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงานอย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหรือพัฒนาการบริหารงาน วิชาการ สามารถบูรณาการกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะหลักพรหมวิหาร ๔ ให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อวิจัยถึงคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

๑.๒.๒ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” มีการกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่

๑) การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร ประกอบด้วย

- ๑.๑) คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์
- ๑.๒) คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ
- ๑.๓) คุณลักษณะด้านวิชาการ
- ๑.๔) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

๒) หลักพรหมวิหาร ๔ ประกอบด้วย

- ๒.๑) ด้านเมตตา
- ๒.๒) ด้านกรุณา
- ๒.๓) ด้านมุทิตา
- ๒.๔) ด้านอุเบกขา

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ทั้งนี้ จะมีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๕ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ สภาพภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตัวแปรตาม คือ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ภายในสถานศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๒๙ โรงเรียน เป็นพื้นที่ในการวิจัย

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑ รวมเป็นระยะเวลา ๘ เดือน

๑.๕ สมมุติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

พรหมวิหาร ๔ หมายถึง ธรรมเป็นเครื่องอยู่ของพรหม ธรรมประจำใจอันประเสริฐ ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ เหมาะสำหรับผู้ใหญ่ นักปกครอง นักบริหาร มี ๔ ประการ คือ

เมตตา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาดีอยากให้ผู้อื่นมีความสุข มีจิตอันแผ่ไมตรี

กรุณา หมายถึง ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์

มุทิตา หมายถึง ความยินดีเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข

อุเบกขา หมายถึง ความมีใจเป็นกลาง ตั้งตนเป็นกลาง

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารของสถานศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการวางแผนการ วินิจฉัยสั่งการ การควบคุมและการจัดการเพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ มีคุณภาพ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา ซึ่งเป็นการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร หมายถึง คุณลักษณะภาวะผู้นำที่ดีในฐานะนักบริหาร ประกอบด้วย

๑) **คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์** หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานและการแสดงออกของผู้บริหารโรงเรียน ในด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานและสามารถวางแผนอนาคตที่จะพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง และมีเป้าหมายชัดเจนสามารถนำเอานวัตกรรมและวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนาองค์กรและพัฒนาศักยภาพของผู้ใต้บังคับบัญชา

๒) **คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ** หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานและการแสดงออกของผู้บริหารโรงเรียน ในด้านการมีไหวพริบ เฉลียวฉลาด รอบรู้ กล้าตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง มีความยืดหยุ่นในการบริหาร มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสามารถในการควบคุม ประสานงานกำกับดูแล และประเมินผลในงานสามารถสร้างขวัญกำลังใจ และรักษาไว้ซึ่งสัมพันธภาพแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

๓) **คุณลักษณะด้านวิชาการ** หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานและการแสดงออกของผู้บริหารโรงเรียน ในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการ เทคนิค ความเชี่ยวชาญด้านเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

๔) **คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ** หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานและการแสดงออกของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการมีลักษณะท่าทางสง่างาม สุขภาพ รู้จักกาลเทศะมีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น โอบอ้อมอารี ซื่อสัตย์สุจริต มีความกล้าหาญ มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ เป็นคน ที่มีสติมั่นคง รอบรู้มุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการเป็นผู้นำพร้อมที่จะนำตนเองและผู้อื่น

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๒๙ โรงเรียน ได้แก่ ๑) โรงเรียนวัดคันลัด ๒) โรงเรียนวัดป่าเกด ๓) โรงเรียนวัดบางกระสอบ (เชยบุญปลุกราษฎร์อุปัถม์) ๔) โรงเรียนวัดบางกอบัว ๕) โรงเรียนวัดราษฎร์รังสรรค์ ๖) โรงเรียนพลอยจาตุรจินดา ๗) โรงเรียนวัดครุฑนอก ๘) โรงเรียนวัดครุฑใน (ปีตะนิลานนทศึกษา) ๙) โรงเรียนอนุบาลสุขสวัสดิ์ ๑๐) โรงเรียนวัดขมิ้น ๑๑) โรงเรียนบ้านบางจาก ๑๒) โรงเรียนวัดบางน้ำผึ้งใน ๑๓) โรงเรียนวัดบางน้ำผึ้งนอก ๑๔) โรงเรียนวัดกลาง ๑๕) โรงเรียนวัดรวก (สายราษฎร์สงเคราะห์) ๑๖) โรงเรียนวัดบางกะเจ้ากลาง ๑๗) โรงเรียนวัดกองแก้ว ๑๘) โรงเรียนวัดบางขมิ้น ๑๙) โรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก ๒๐) โรงเรียนวัดท้องคุ้ง ๒๑) โรงเรียนฉัตรทิพย์เทพวิทยา ๒๒) โรงเรียนวัดแหลม ๒๓) โรงเรียนวัดบางฝ้าย ๒๔) โรงเรียนวัดบางหัวเสือ ๒๕) โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ ๒๖) โรงเรียนวัดมหาหงษ์ ๒๗) โรงเรียนวัดสำโรงเหนือ ๒๘) โรงเรียนวัดปทุมหังสนาวาส และ ๒๙) โรงเรียนสวนส้ม

ครู หมายถึง บุคลากรครูในสถานศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ข้าราชการครู พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๗.๑ ทำให้ทราบคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

๑.๗.๒ ทำให้ทราบการนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

๑.๗.๓ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ สามารถนำผลของการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งการนำเสนอเป็น ๗ ส่วน ดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

๒.๑.๒ ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

๒.๑.๓ หลักการการบริหารสถานศึกษา

๒.๑.๔ ขอบข่ายการบริหารงานสถานศึกษา

๒.๒ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับหลักพรหมวิหาร ๔

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔

๒.๕ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

๒.๖.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

๒.๖.๓ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักพรหมวิหาร ๔

๒.๖.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา จะใช้เรียกว่าการบริหารสถานศึกษาตามที่เรียกแต่ก่อนก็ได้ การบริหารสถานศึกษานั้น เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องกำหนดแผนงาน วิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษา จึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ นักวิชาการด้านการศึกษาค้นคว้าให้นิยามหรือความหมายของการบริหารสถานศึกษา (การบริหารสถานศึกษา) ไว้ดังนี้

รุ่งทิwa จักรกร กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการของกลุ่มสามารถ ทศนคติ พฤติกรรม ค่านิยม คุณธรรมเพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา^๑

สมคิด บางโม กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารสถานศึกษาเป็นแหล่งพัฒนาประชากรของประเทศที่สำคัญยิ่ง เป็นหน่วยงานที่ใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ จำนวนมากมาย หากการจัดการบริหารงานในสถานศึกษาขาดประสิทธิภาพ ผลผลิตของสถานศึกษา คือนักเรียนที่สำเร็จออกไปย่อมมีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศย่อมล่าช้าตามไปด้วย^๒

เมธี ปลัณนันทน์ กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการบริหารหรือการบริการด้านการปกครอง การเรียนการสอน และการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการศึกษาร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา^๓

พนัส หันนาคินทร์ กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง ภารกิจของผู้บริหารเพื่อให้งานบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ทั้งยังข้อสังเกตว่าการบริหารสถานศึกษามุ่งหวังที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ^๔

^๑รุ่งทิwa จักรกร, การบริหารสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ๒๕๕๑), หน้า ๑๓๘.

^๒สมคิด บางโม, การบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๔. (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๔), หน้า ๑๕๓.

^๓เมธี ปลัณนันทน์, การบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: เมธีทิปส์, ๒๕๕๕), หน้า ๒.

^๔พนัส หันนาคินทร์, หลักการบริหารสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช. ๒๕๕๓). หน้า ๒๕.

นิพนธ์ กินาวงศ์ กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา คือ กระบวนการต่างๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งเรียกว่า ผู้บริหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม^๕

การนต์ กรุณา กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกคน เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรมมีความรู้และความสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขสมควรแก่สภาพตน โดยอาศัยกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งดำเนินงานโดยกลุ่มบุคคลต่างๆ มีจุดหมายเพื่อบริการทางการศึกษา ได้แก่ สมาชิกของสังคมเพื่อพัฒนาสมาชิกในสังคมให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามเจตนารมณ์ของการศึกษามากที่สุด^๖

ประกอบ บุญญานุพงศ์ กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นความพยายามในการดำเนินงานของคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งระบบสถานศึกษาอื่นที่จะพัฒนาสมาชิกของสังคมไม่ว่าจะเป็นเด็ก เยาวชน ตลอดจนประชาชน ให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะ ตลอดจนค่านิยม คุณธรรม เจตคติที่ดีงามตามที่สังคมต้องการ^๗

สรุปได้ว่า การบริหารงานสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการต่างๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ตามภาระหน้าที่และขอบข่ายในการจัดการศึกษาให้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมไม่ว่าจะเป็นเด็ก เยาวชน ตลอดจนประชาชน ให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะ ตลอดจนค่านิยม คุณธรรม เจตคติที่ดีงามตามที่สังคมต้องการ

๒.๑.๒ ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารงานสถานศึกษา ได้มีผู้ให้ความสำคัญไว้ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า สถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการวิเคราะห์ภารกิจที่รับผิดชอบ และกำหนดขอบข่ายงานให้ครอบคลุมภารกิจนั้น พร้อมทั้งใช้กระบวนการและวิธีการจัดการดังกล่าวดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการจัดโครงสร้าง และขอบข่ายงานครอบคลุมภารกิจต่างๆ เหมือนกับสถานศึกษาอื่นๆ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ คือจะแบ่งงานครอบคลุมภารกิจ ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ

^๕นิพนธ์ กินาวงศ์, หลักการบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (พิษณุโลก: ตระกูลไทย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๒.

^๖การนต์ กรุณา, แผนแนวการไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, ๒๕๕๒), หน้า ๓.

^๗ประกอบ บุญญานุพงศ์, รายงานผลการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองบริหารงานสถานศึกษาศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์ธานี, (สุราษฎร์ธานี: สถานศึกษาศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์ธานี, ๒๕๕๑), หน้า ๑๘.

งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน^๘

สมศักดิ์ คงเที่ยง กล่าวว่า การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาให้ความรู้ ประสบการณ์และอบรมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ เป็นการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อสมาชิกในสังคมและประเทศชาติ เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกภาพทั้งสติปัญญา ร่างกายและจิตใจให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดีและมีความสุขในชีวิตตามสมควรแก่สภาพของตน^๙

สุรัฐ ศิลปะอนันต์ กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาในการปฏิรูป การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพผู้บริหารจะต้อง แสดงความรับผิดชอบของทีมงานปรับปรุงสถานศึกษาให้ชัดเจนผู้นำ ของทีมงานจะต้องมีความแข็งแกร่ง เป็นผู้คิดยุทธศาสตร์ในการทำงานของทีมงานและของสถานศึกษาเป็นผู้พาตัวเข้าแทรกแซงในกิจกรรม ต่างๆ เมื่อจำเป็น และกระบวนการที่ผู้บริหารพยายามเสริมสร้างความร่วมมือให้เกิดแก่ผู้ร่วมงาน เพื่อที่จะได้ดำเนินงานต่างๆ ในสถานศึกษาให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้^{๑๐}

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจ หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จัก เลือกรูปแบบการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การ บริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่า การดำเนินงานต่างๆ มิใช่เพียงกิจกรรม ที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบ ความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และ ความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธีและกระบวนการบริหาร ที่เหมาะสม มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา^{๑๑}

ธีระ รุญเจริญ, ปราชญา กล้าผจญ และสัมมา ธนินธ์ กล่าวว่า การจัดการศึกษามี ความจำเป็นต้องอาศัย ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะทำให้การบริหาร และการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ในการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยองค์การปฏิบัติ คือ

^๘สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, **มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพ ภายนอก: ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา, ๒๕๕๕), หน้า ๑๖๒ – ๑๗๔.

^๙สมศักดิ์ คงเที่ยง, **การปฏิรูปการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๓), หน้า ๖.

^{๑๐}สุรัฐ ศิลปะอนันต์, **การปฏิรูปการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓๓-๑๓๔.

^{๑๑}ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ**, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดีด , ๒๕๕๓), หน้า ๘.

สถานศึกษาซึ่งหมายถึงการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ทำการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ^{๑๒}

กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า เป็นการที่กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีจุดหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีอิสระมีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดการระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ มีการรวบรวมและจัดระบบข้อมูลวางแผน และดำเนินการตามแผนการศึกษากฎหมาย กฎและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ใช้การบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วม มีการจัดระบบบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้อง เนื่องจากสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลมีสภาพที่เป็นทั้งบุคคลธรรมดา และนิติบุคคลที่อยู่ภายใต้กฎหมายมากกว่าสถานศึกษาที่ไม่เป็นนิติบุคคล^{๑๓}

จึงสรุปได้ว่า สถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาให้กับเยาวชนและประชาชนทั้งของรัฐและเอกชน อย่างเป็นระบบตามแผนการจัดการศึกษาของชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติกำหนดไว้ จึงได้สรุปสาระสำคัญในการปฏิรูปที่เป็นหัวใจได้ ๕ ด้าน ดังนี้

๑) ปฏิรูประบบการศึกษาให้สอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งระบบ ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

๒) ปฏิรูปการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญแก่หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น เนื้อหาสาระวิธีการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน

๓) ปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งหน่วยงานรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน โดยเน้นการกระจายอำนาจ

๔) ปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยถือว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง เน้นมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๕) ปฏิรูปทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เพื่อระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้เพื่อจัดการศึกษา จัดทรัพยากรให้ถึงผู้เรียนอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม มีแบบการบริหารทรัพยากรที่มีความคล่องตัวอย่างมีประสิทธิภาพตรวจสอบได้

๒.๑.๓ หลักการบริหารงานสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดการบริหารงานสถานศึกษาหรือการบริหารการศึกษา จำเป็นต้องดำเนินการบริหารเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายแนวทาง หลักการ และมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยมีการกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

^{๑๒}ธีระ รุญเจริญ, ปราชนา กล้าผจญ และสมมา รณิธย์, การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง, ๒๕๕๐), หน้า ๑๑-๑๒.

^{๑๓}กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑), หน้า ๗๕.

จากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ ๑๑ ประการ ดังนี้^{๑๔}

๑. การนำที่มีวิสัยทัศน์ร่วม (Visionary Leadership) กับผู้นำระดับสูงจะต้องเป็นผู้นำที่กำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน และมีการสื่อสารทิศทาง วิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ และสร้างแรงจูงใจกระตุ้นบุคลากรมีส่วนร่วมในการทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ

๒. การศึกษาที่ยึดการเรียนรู้เป็นแกนกลาง (Learning Centered Education) ฉะนั้นสถานศึกษาจึงมุ่งเน้นการจัดการศึกษาไปที่การเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน ความต้องการคุณลักษณะของผู้เรียนในอนาคตของสังคมโลก การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความพึงพอใจของผู้เรียน และแปลงความต้องการเหล่านั้นมาเป็นหลักสูตร และการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสม

๓. การเรียนรู้ขององค์กรและบุคคล (Organizational and Personal Learning) สถานศึกษาจัดระบบการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้รายบุคคลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภารกิจงานดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ และส่งผลให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้เรียน

๔. การให้คุณค่ากับคณะครู บุคลากร และผู้มีส่วนร่วม (Valuing Faculty, Staff and Partners) สถานศึกษาแสดงถึงการเห็นคุณค่าของครูและบุคลากรโดยการสร้างความผูกพัน ความพึงพอใจ แรงจูงใจสภาพแวดล้อมการทำงาน สวัสดิการ ฯลฯ จะทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ

๕. ความคล่องแคล่ว กระตือรือร้น (Agility) ความคล่องแคล่ว กระตือรือร้น เป็นความสามารถในการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่น และปรับเปลี่ยนความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะทำให้สามารถลดรอบเวลาและต้นทุนในการพัฒนา

๖. การมุ่งอนาคต (Focus on The Future) การพัฒนาสถานศึกษาให้มีความยั่งยืนต้องอาศัยความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาและส่วนแบ่งทางการศึกษา ตลอดจนการจัดหลักสูตรที่สนองตอบต่อความต้องการ กำลังคนในการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกสถานศึกษาจึงต้องมีแนวคิดที่มุ่งอนาคตอย่างจริงจัง และสร้างความผูกพันในระยะยาวกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ โดยการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรสร้างโอกาสทางนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เตรียมตัวมุ่งสู่นาคตที่เป็นเป้าหมายทางเลือกอย่างเหมาะสม

๗. การจัดการเพื่อให้เกิดนวัตกรรม (Managing for Innovation) สถานศึกษาต้องแสวงหา สร้าง พัฒนา และใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อให้เกิดนวัตกรรมของหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้และการบริการให้เกิดกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

๘. การบริหารจัดการบนพื้นฐานของข้อมูลจริง (Management By Fact) สถานศึกษาได้วางแผน ตัดสินใจ และดำเนินการต่างๆ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านการวิเคราะห์เป็นข้อเท็จจริงที่

^{๑๔}กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๓-๔.

เชื่อถือได้มากที่สุด ซึ่งการบริหารระบบพื้นฐานข้อมูลจริงนี้จะมุ่งสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน การปรับปรุงผลการดำเนินการและการเปรียบเทียบกับคู่แข่งหรือระดับเทียบเคียงของ “วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ”

๙. ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ/สังคม และความเป็นพลเมืองดี(Public/Social Responsibility and Citizenship) สถานศึกษามีบทบาทในการรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชนด้วยการมุ่งเน้นการดูแลสุขอนามัย สภาพแวดล้อมของชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน รวมทั้งบุคลากรของสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจริยธรรมและจรรยาบรรณต่อสาธารณะ

๑๐. การมุ่งเน้นผลลัพธ์และการสร้างคุณค่า(Focus on Result and Creating Value) สถานศึกษาได้วางแผน ปฏิบัติ และประเมินผลลัพธ์ที่สำคัญในทุกระดับงานที่แสดงให้เห็นว่ามุ่งเน้นการสร้างคุณค่าและผลสำเร็จของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ

๑๑. มุมมองเชิงระบบ (System Perspective) สถานศึกษาสร้างระบบบริหารจัดการที่เชื่อมโยงแผนปฏิบัติงาน กระบวนการตัวชี้วัดและกิจกรรมต่างๆ ให้มีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน และบูรณาการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ของสถานศึกษาคุณภาพ

กิตติมา ปรีดีติลล ได้กล่าวถึง หลักการบริหารว่า ในบรรดากิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในองค์กรหรือสถาบันการศึกษา สิ่งที่จะช่วยให้กิจกรรมต่างที่จัดขึ้นประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะใช้วิธีการบริหารได้ถูกต้องเหมาะสมเพียงใดผู้บริหารที่มีคุณภาพย่อมต้องทำการบริหารอย่างมีหลักเกณฑ์ และมีขั้นตอนในการดำเนินงานได้เหมาะสมได้มีตำรากล่าวไว้มากมายตามยุคตามสมัยเกี่ยวกับหลักในการบริหารทั่วไป ที่ประสบผลสำเร็จซึ่งได้รวบรวมเป็นหลักไว้ในการบริหารการศึกษาต่อไป พอสรุปได้ดังนี้^{๑๕}

๑) ต้องกำหนดนโยบายไว้ชัดเจนแน่นอนเพื่อให้ผู้เข้าร่วมปฏิบัติงานจะได้เข้าใจนโยบายของหน่วยงานและปฏิบัติตามนโยบายนั้นอย่างถูกต้อง

๒) มีศูนย์กลางอำนาจการโดยจัดบุคคลให้รับผิดชอบในการทำงานนั้นๆ โดยตรง

๓) ระบุหน้าที่การทำงานอย่างกระจ่างชัดกำหนดหน้าที่ ความสำคัญในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งระบุการแบ่งปันทรัพยากรในการบริหารงานให้เหมาะสมกับลักษณะงานของหน่วยงานและประสานงานด้วยกัน

๔) จัดให้มีระบบการทำงานที่เหมาะสม

๕) มีการอำนาจการที่ดี

๖) จัดให้หน่วยงานสนองต่อภาวะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

๗) จัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงาน

๘) ความรับผิดชอบต้องมีสิทธิและอำนาจควบคู่ไปด้วย

๙) การออกคำสั่งควรทำตามลำดับชั้นสายการบังคับบัญชา

๑๐) ควรมีการวางแผนในการทำงานทุกขั้นตอน

๑๑) ต้องคำนึงถึงหลักประสานงานเพื่อให้งานรู้ดไปข้างหน้า

๑๒) จะต้องสร้างงานและติดตามงาน

^{๑๕}กิตติมา ปรีดีติลล, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: อักษรพิพัฒน์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๙-๒๐.

๑๓) การพิจารณาความดีความชอบด้วยความยุติธรรม

๑๔) คำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น ขวัญกำลังใจ การสื่อความหมาย ความขัดแย้ง และความพึงพอใจในการทำงาน

๑๕) วางตนให้เหมาะสมมีลักษณะการเป็นผู้นำอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า หลักการการบริหารงานสถานศึกษาหรือสถานศึกษา เป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จะต้องทำเป็นกระบวนการ โดยกลุ่มบุคคลต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั่นก็คือการพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษา ให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการ และเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องสามารถนำองค์กรให้อยู่รอด ต้องกำหนดแผนงานวิธีการตลอดจนขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ โดยพึงพึงงบประมาณจากรัฐที่มีไม่มากนักด้วยความประหยัด ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ทั้งคน เงิน เวลาและทรัพย์สินอย่างอื่นเพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษา จึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

๒.๑.๔ ขอบข่ายการบริหารงานสถานศึกษา

คณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้กล่าวถึง การบริหารงานสถานศึกษามีขอบข่ายกว้างขวางมาก ย่อลงใน งานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน งานการเงิน งานอาคารสถานที่ เป็นที่งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อดำเนินงานของกลุ่มบุคคล และพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี ขอบข่ายของการบริหารงานสถานศึกษาสรุปได้ว่าตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒ ได้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ ศึกษา ๔ ด้าน ไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตามมาตรา ๓๙ จึงทำให้งานบริหารการศึกษา จัดกลุ่มใหม่เป็น ๔ งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป^{๑๖}

ประเสริฐ เชษฐพันธ์ ได้กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษาซึ่งมักจะจำแนกโครงสร้างการ จัดองค์กรภายในสถานศึกษา เช่น สถานศึกษาประถมศึกษาหรือสถานศึกษามัธยมศึกษาที่ผู้บริหารมีผู้ช่วยผู้บริหารได้ ๔ ฝ่าย จะแบ่งงานออกดังนี้ ๑) งานธุรการ ๒) งานวิชาการ ๓) งานปกครอง ๔) งานบริการ^{๑๗}

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการงานแผนปฏิบัติงาน ทั้งภายนอกภายในสถานศึกษา ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผนที่สามารถปฏิบัติได้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามากมายหลายประการ ได้แก่

^{๑๖}คณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, หลักการทฤษฎีและกระบวนการบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๑), หน้า ๑๓.

^{๑๗}ประเสริฐ เชษฐพันธ์, การบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๒), หน้า ๘๖.

๑. การบริหารงานวิชาการ เป็นภาระหน้าที่สำคัญ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยตรง และเกี่ยวข้องกับงานทุกงานในสถานศึกษา เช่น การจัดครูเข้าสอน การจัดการเรียน การ จัดตารางสอน การพัฒนาสื่อ การพัฒนาหลักสูตร การวัดและ ประเมินผลการเรียน

๒. การบริหารงานธุรการ เป็นงานบริการและสนับสนุนด้านการเรียนการสอน ให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อบริการฝ่ายงาน หรือกลุ่มวิชาต่างๆ ในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้ โดยไม่มีอุปสรรคและมีความคล่องตัว ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนการสอน เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ไว้ ขอบข่ายของการบริหารงานธุรการ เช่น การวางแผน และการบริหารงานธุรการ การบริหารงาน พัสดุ การบริหารงานการเงินและบัญชี ตลอดจนการบริหารงานทะเบียนสถิติ

๓. การบริหารงานบุคคล หมายถึง การใช้คนเพื่อทำงานให้ได้ผลดีที่สุด ในระยะเวลาสั้น ที่สุด และสิ้นเปลืองงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์น้อยที่สุด และในขณะเดียวกัน คนที่ทำงานก็มี ความสุข ความพอใจในการทำงานด้วย ขอบข่ายของ การบริหารบุคคล คือ การคัดเลือกและสรรหา บุคลากร การบำรุงรักษาบุคลากร และ การให้บุคลากรพ้นจากงาน

๔. การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงนอก เหนือจาก การเรียนการสอนปกติ เป็นงานที่มุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียน ให้เป็นไปด้วยดี อันจะ ส่งผลต่อไปถึงการพัฒนามุขลิกภาพ ความรู้ความสามารถ หรือ ความถนัด ความสนใจของนักเรียน ขอบข่ายของการบริหารงานกิจการนักเรียนที่สำคัญ คือ การรับนักเรียน การจัดกลุ่มนักเรียน การ รักษาวินัย การจัดบริการและสวัสดิการ การจัดกิจกรรมนักเรียน เป็นต้น

๕. การบริหารงานอาคารสถานที่ เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเอาใจใส่ ดูแล รักษา และตกแต่งซ่อมแซม ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า สร้างเสริม บรรยากาศและ สภาพแวดล้อมที่สะอาดสดชื่น ร่มรื่น สวยงาม แก่บุคลากรทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา ขอบข่ายของการบริหารงานอาคารสถานที่ที่สำคัญ ได้แก่ การจัดสร้าง อาคารสถานที่ การใช้อาคาร สถานที่ การบำรุงรักษา การควบคุมดูแลอาคารสถานที่

๖. การบริหารงานบริการและงานสัมพันธ์กับชุมชน งานบริการเป็นงานสำคัญในการ ส่งเสริมสนับสนุน ให้ทุกงานดำเนินการไปตามเป้าหมาย ทั้งในด้านการศึกษา การบริการอันเป็นการ สร้างประโยชน์และความเจริญให้กับชุมชน และสถานศึกษาก็ต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาพัฒนา สถานศึกษาอีกด้วย โดยกำหนดภาระหน้าที่ ของผู้บริหารในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน คือ การ วางแผนและกำหนดกิจกรรม โครงการ และเผยแพร่เกียรติประวัติของสถานศึกษาสู่ชุมชน สอน ประชาชน บริการชุมชน ตลอดจนการทำหลักฐานต่างๆ^{๑๘}

ธงชัย สันติวงษ์ ได้กล่าวถึง การบริหารงานสถานศึกษาเป็นภาระหน้าที่ของบุคคลใด บุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนให้เป็นผู้นำภายในองค์การในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำการจัดระเบียบ ทรัพยากรต่างๆ ในองค์การ และการประสานกิจกรรมต่างๆ เข้าด้วยกันในด้านของความรับผิดชอบ

^{๑๘}กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๐), หน้า ๓-๑๐.

งาน การต้องทำให้งานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยการอาศัยบุคคลต่างๆ เข้าด้วยกัน เป็นภาระงานของสถานศึกษาในขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษา ๖ ด้าน ไว้ดังนี้^{๑๙}

๑) การบริหารงานวิชาการ เป็นภาระหน้าที่สำคัญยิ่งซึ่งเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง และเกี่ยวข้องกับงานทุกงานในสถานศึกษา เช่น การจัดครูเข้าสอน การจัดการเรียน การจัดการตารางสอน การพัฒนาสื่อ การพัฒนาหลักสูตร การวัดและ ประเมินผลการเรียน

๒) การบริหารงานธุรการ เป็นงานบริการและสนับสนุนด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อบริการฝ่ายงาน หรือกลุ่มวิชาต่างๆ ในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้ โดยไม่มีอุปสรรคและมีความคล่องตัว ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนการสอน เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขอบข่ายของการบริหารงานธุรการ เช่น การวางแผน และการบริหารงานธุรการ การบริหารงานพัสดุ การบริหารงานการเงินและบัญชี ตลอดจนการบริหารงานทะเบียนสถิติ

๓) การบริหารงานบุคคล หมายถึง การใช้คนเพื่อทำงานให้ได้ผลดีที่สุด ในระยะเวลาสั้นที่สุด และสิ้นเปลืองงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์น้อยที่สุด และในขณะเดียวกัน คนที่ทำงานก็มีความสุข ความพอใจในการทำงานด้วย ขอบข่ายของ การบริหารบุคคล คือ การคัดเลือกและสรรหาบุคลากร การบำรุงรักษาบุคลากร และ การให้บุคลากรพ้นจากงาน

๔) การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงนอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ เป็นงานที่มุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนให้เป็นไปด้วยดี อันจะส่งผลต่อไปถึงการพัฒนาบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถความถนัด และความสนใจของนักเรียน ขอบข่ายของการบริหารงานกิจการนักเรียนที่สำคัญ คือ การรับนักเรียน การจัดกลุ่มนักเรียน การรักษาวินัย การจัดบริการและสวัสดิการ การจัดกิจกรรมนักเรียน

๕) การบริหารงานอาคารสถานที่ เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเอาใจใส่ดูแลรักษา และตกแต่งซ่อมแซม ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า สร้างเสริม บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สะอาดสดชื่น ร่มรื่น สวยงาม แก่บุคลากรทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา ขอบข่ายของการบริหารงานอาคารสถานที่ที่สำคัญ ได้แก่ การจัดสร้าง อาคารสถานที่ การใช้อาคารสถานที่ การบำรุงรักษา การควบคุมดูแลอาคารสถานที่

๖) การบริหารงานบริการและงานสัมพันธ์กับชุมชน งานบริการ เป็นงานหนึ่ง ที่มีความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกงานดำเนินการไปตามเป้าหมายแล้วยังต้องคำนึงถึงหน้าที่ที่จะต้องให้บริการชุมชน ทั้งในด้านการศึกษาและการบริการอื่นๆ ด้วย อันเป็นการสร้างประโยชน์และความเจริญให้กับชุมชนนั้นๆ นอกจากนี้สถานศึกษา จะต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาพัฒนาสถานศึกษาอีกด้วย โดยกำหนดภาระหน้าที่ ของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนไว้ดังนี้ วางแผนและกำหนด โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติ ของสถานศึกษาสู่ชุมชน สอนประชาชน บริการชุมชน ตลอดจนการทาลักษณะต่างๆ

^{๑๙} ธงชัย สันติวงษ์, องค์การและการบริหารจัดการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๑), หน้า ๒๑-๒๒.

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาเพียงคนเดียวจะไม่สามารถปฏิบัติงานตามขอบข่ายที่กำหนด ได้อย่างครบถ้วน จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานจากบุคลากร ทุกฝ่าย ทุกหมวดวิชา และทุกงาน ร่วมกันวางแผนหาเทคนิค วิธีการและกระบวนการ ที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวโดยเฉพาะการนาการบริหารงานเชิงระบบมาใช้กับทุกคน เพื่อให้ก้าวไปถึงเป้าหมาย ความสำเร็จดังนี้^{๒๐}

๑. การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ทางกายภาพ อาคารสถานที่ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ห้องปฏิบัติการ โรงงาน แพลงสาธิต แหล่งเรียนรู้สำหรับวิชาต่างๆ ในสถานศึกษาปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน ประสานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนฯ แหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ได้แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองทำให้นักเรียนกล้าซักถาม อภิปราย สร้างบรรยากาศในห้องเรียน ทั้งด้านอารมณ์สังคมและจิตใจและได้รับการพัฒนาไปด้วย

๒. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อฝึกอบรม ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) ปฏิบัติในสถานศึกษา แสดงความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของตนอย่างต่อเนื่อง เรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน เอกสาร สื่อและแหล่งเรียนรู้ตลอดเวลา การปรับปรุงพัฒนาวิธีสอนของครู จะส่งผลให้นักเรียนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน

๓. ครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ ในการพัฒนางานวิชาการ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาสนใจกิจกรรม พัฒนาสื่อ เทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตลอดจน ด้วยกิจกรรมวัดผลและประเมินผล ผู้เรียน และระบบประกันคุณภาพภายในภายนอก และประกันคุณภาพการศึกษา มีกิจกรรมทางวิชาการ สร้างความเข้มแข็งทางวิชาการให้แก่ชุมชน และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

กรมสามัญศึกษา ในฐานะเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้กำหนดขอบข่ายขอสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาพอสรุปได้ดังนี้^{๒๑}

- ๑) ให้การศึกษาแก่เยาวชนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย
- ๒) บริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- ๓) บริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา
- ๔) พัฒนาให้ความรู้ ให้บริการความร่วมมือกับชุมชน บริการสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมประชาสัมพันธ์ ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้บริการด้านข่าวสาร
- ๕) อบรมสั่งสอนเยาวชนให้เป็นคนที่มีความกตัญญู กตเวทิต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ๖) อบรมเยาวชนให้เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติ
- ๗) พัฒนาศักยภาพของครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

^{๒๐} กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๐), หน้า ๓-๑๐.

^{๒๑} กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **ขอบข่ายและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๒), หน้า ๖-๗.

๘) อนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม เอกลักษณ์ไทย พัฒนาส่งเสริมการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ

๙) ส่งเสริมพัฒนาการกีฬาจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ พัฒนาบุคลิกภาพรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันการเสพติด และโรคเอดส์

๑๐) วางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสถานศึกษา

๑๑) บริหารงานบุคคล ดูแลพัฒนาข้าราชการในความรับผิดชอบ และส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ

๑๒) รับผิดชอบดูแลครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างของทางราชการให้คงอยู่ในสภาพดีใช้งานได้

๑๓) ระดมทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อช่วยพัฒนาการศึกษา

๑๔) ประสานงานกับองค์กรและสมาคมเพื่อส่งเสริมการศึกษา

๑๕) ให้บริการและความร่วมมือกับหน่วยราชการโดยสนับสนุนสถานที่และบริการทางวิชา

๑๖) การความรู้แก่นักศึกษาระบบทางไกล ของกรมการศึกษานอกสถานศึกษา

นอกจากนี้ กรมสามัญศึกษา ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การบริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา ในการจัดการดูแลการจัดการมัธยมศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความร่วมมือ และศักยภาพของคณะครู และผู้ร่วมงานทั้งหมด ผนวกกับทรัพยากรที่มีอยู่จึงจะทำให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษามัศึกษามีขอบเขตกว้างขวาง กรมสามัญศึกษาจึงได้กำหนดมาตรฐานจากขอบข่ายงานสถานศึกษามัธยมศึกษาไว้ ๗ หมวดงาน คือ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานธุรการ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานปกครอง การบริหารงานบริการ การบริหารงานสถานศึกษากับชุมชน การบริหารงานอาคารสถานที่^{๒๒}

Roald ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นงานแบ่งงาน ๖ ประการ คือ^{๒๓}

๑) งานด้านหลักสูตรการเรียนการสอน

๒) งานบริหารบุคลากรทางการสอน

๓) งานบริการนักเรียน

๔) งานด้านอาคารสถานที่

๕) งานด้านงบประมาณและธุรการ

๖) งานสัมพันธ์กับชุมชน

^{๒๒} กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, เกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษามัธยมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: กรมสามัญศึกษา, ๒๕๕๑), หน้า ๓-๙.

^{๒๓} Roald F., Campbell, *Introduction to Education Administration*, (Boston: Ellyn and Bacon, 2002), p. 18.

Ralph B. Kimbrough ได้กำหนดการบริหารงานสถานศึกษามี ๙ ประการ คือ^{๒๔}

๑) งานด้านกำหนดโครงสร้างองค์การ (Organization Structure) การกำหนดโครงสร้างต้องอยู่บนพื้นฐานวัตถุประสงค์ขององค์การ ทั้งนี้เพื่อขจัดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น การจัดองค์การจะช่วยให้ การดำเนินงานของบุคคลเป็นกระบวนการ ได้แก่ การวางแผน การตัดสินใจ การสื่อสารความสัมพันธ์กับชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชน

๒) งานด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (Administration of Curriculum And instruction) ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และเหมาะสมกับผู้เรียน

๓) งานด้านการเงิน (Finance of Education) ได้แก่ การจัดหางบประมาณ การจัดสรร การวางแผน การควบคุม และการตรวจสอบการใช้เงิน

๔) งานด้านบริการ (Business Management Support Services) เป็นงานบริการสนับสนุนให้งานอื่นๆ ของสถานศึกษาสามารถดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ด้วยความราบรื่น และคล่องตัวยิ่งขึ้น ได้แก่

- (๑) การจัดทำบัญชีและบริหารการเงิน
- (๒) การอำนวยความสะดวกในสถานศึกษา
- (๓) การบริการขนส่ง
- (๔) การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์
- (๕) การบริการอื่นๆ

๕) งานด้านบริหารบุคคล (Staff Personnel Administration) เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการสรรหา การคัดเลือก การพัฒนา การบำรุงรักษา และการให้ออกจากงาน ได้แก่

- (๑) การวางนโยบายด้านกำลังคน
- (๒) การคาดการณ์ความต้องการกำลังคน
- (๓) การเลือกสรร การมอบหมายในการปฏิบัติงาน
- (๔) การพัฒนาบุคลากรการประเมินผลการปฏิบัติงาน

๖) งานด้านกิจการนักเรียน (Student Personnel Service) ได้แก่ การให้คำปรึกษา การแนะแนว การทำทะเบียนนักเรียน การจัดบ้านพักนักเรียน การสุขภาพอนามัย การจัดหางาน และอื่นๆ

๗) งานด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก (Building and Facilities) การวางแผนการใช้อาคารสถานที่ และบริเวณสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด การดูแลรักษา ทำนุบำรุงอาคารสถานที่ และการอำนวยความสะดวกในการใช้สถานที่

๘) งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน (School-Community Relations) เป็นงานสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ได้แก่ การสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

^{๒๔}Ralph B. Kimbrough, and Michael Y. Nunnery, **Education Administration**, 3rd ed., (New York: Macmillan, 2001), p. 44-79

๔) งานด้านความพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบ (Accountability to the public) ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หรือผู้ให้การสนับสนุนในการจัดการศึกษา สามารถตรวจสอบ การดำเนินงานของสถานศึกษาว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ หรือวัตถุประสงค์ของผู้สนับสนุนหรือไม่

Kochhar ได้กำหนดขอบข่ายงานสถานศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วยงานใน ๒ ลักษณะ คือ งานหลักและงานทั่วไป^{๒๕}

๑) งานหลักประกอบด้วย

(๑) การอำนวยการ ตรวจสอบดูแลงานหลักของสถานศึกษาซึ่งได้แก่ งานวิชาการ งานธุรการ และงานการเงิน และงานบริหารทั่วไป

(๒) งานการสอน ได้แก่ จัดครูเข้าสอน การจัดตารางสอน การกำหนดเวลา ปฏิบัติงานของครู

(๓) การบริหาร/การจัดการ ได้แก่ การบริหารงานสถานศึกษา การบริหารงานพัสดุ อุปกรณ์ และการบริหารงานบุคคล

(๔) งานบริการอื่นๆ ได้แก่ งานแนะแนว งานสุขภาพอนามัย งานบริการนักเรียน เป็นต้น

๒) งานบริหารทั่วไป ได้แก่ การกำหนดแผนงานประจำปี ได้แก่

(๑) การกำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน เช่น การกำหนดโปรแกรมการเรียนการสอน ปฏิทิน การเรียนการสอน คาบการสอน ตารางสอน จำนวนวันหยุด อัตราค่าธรรมเนียมต่างๆ

(๒) งานสนับสนุนการสอน ได้แก่ งานสารบรรณ และการจัดเจ้าหน้าที่คอยบริการ

(๓) การแบ่งงาน ซึ่งได้แก่ งานการสอน และงานด้านบริการ

(๔) การกำหนดตารางปฏิบัติงานสถานศึกษา

(๕) การจัดเตรียมซื้อวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน หนังสือ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

(๖) จำนวนการรับนักเรียน

(๗) จัดทำทะเบียนนักเรียน

หวน พันธุ์พันธ์ ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นตำแหน่งที่มีเกียรติ และได้รับการยกย่องจากบุคคลทั่วไป เป็นตำแหน่งที่ให้ทั้งคุณและโทษแก่ผู้ดำรงตำแหน่ง และเป็นผู้ที่มีโอกาสสร้างคุณงามความดี สร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมและประเทศชาติ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้บริหารสถานศึกษาขาดคุณธรรม ใช้ตำแหน่งที่ไม่ถูกต้อง ก็สร้างความเสียหายให้แก่ตนเองและสังคม และประเทศชาติ นิสิตภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนิสิตภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้จำแนกงานบริหารการศึกษาออกเป็น ๕ ประเภทดังนี้^{๒๖}

^{๒๕}S.K., Kochhar, **Secondary School Administration**, (New Delhi: Sterling Publishers Ltd., 2005), p. 127.

^{๒๖}หวน พันธุ์พันธ์, **การบริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชน**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, ๒๕๕๑), หน้า ๖.

- ๑) งานวิชาการ
- ๒) งานบริหารบุคคล
- ๓) งานบริหารกิจการนักเรียน
- ๔) งานธุรการ การเงินและบริการ
- ๕) งานด้านความสัมพันธ์ชุมชน

จึงกล่าวได้ว่าการบริหารการศึกษา โดยทั่วไปจำแนกออกเป็น ๕ ประเภท ด้วยกันคือ

๑) การบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การทำแผนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การประเมินผลการวัดผล และการิเทศการสอน เป็นต้น การบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คนจะมีคุณภาพ คือมีความรู้ ความสามารถ ความคิด และความเป็นคนดีได้ จะต้องมีการเรียนการสอน หรือจะต้องมีการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจในการบริหารของผู้บริหาร โดยในแต่ละสถานศึกษาจึงต้องมีฝ่ายวิชาการ ซึ่งจะเรียกชื่อต่างกันออกไป เช่น รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

๒) การบริหารงานธุรการ เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับงานด้านการเงิน วัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ งานสารบรรณ งานรักษาพยาบาล และงานบริการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งงานเหล่านี้เป็นงานที่ได้รับสนับสนุนงานวิชาการอย่างมาก เช่น งานวิชาการจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีอาคารสถานที่ มีห้องเรียน มีห้องปฏิบัติการ มีโต๊ะเก้าอี้ มีสื่อการสอนต่างๆ มีการบริการให้ความสะดวกต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นบทบาทของการบริหารธุรการ จึงมีส่วนพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เช่น บุคลากรที่ทำหน้าที่ฝ่ายธุรการในสถานศึกษาทุกๆ ไป เรียกว่า รองผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ

๓) การบริหารงานบุคคล เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคคล เริ่มตั้งแต่การสรรหาบุคคล การจัดบุคคลให้ตรงกับงาน การบำรุงรักษาและการสร้างเสริมกำลังใจในการทำงาน การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ เช่นการจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความถนัดของเขา มีการพัฒนาครูให้เป็นคนเก่งคนดียิ่งขึ้นไป ย่อมสอนนักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น จึงมีส่วนในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เช่น บุคลากรที่ทำหน้าที่ฝ่ายงานบุคคลในสถานศึกษาทุกๆ ไป เรียกว่า รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาบุคลากร หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการพัฒนาบุคลากร แต่ในสถานศึกษาที่มีผู้บริหารไม่ครบทุกฝ่าย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและรองผู้อำนวยการฝ่ายธุรการจะร่วมกันบริหารงานบุคคล

๔) การบริหารกิจการนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับนักเรียน เช่น การปฐมนิเทศนักเรียน การประชุมผู้ปกครอง การปกครองนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การบริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน การจัดกิจกรรมและการบริการต่างๆ เป็นต้น การบริหารกิจการนักเรียนถือว่าเป็นการพัฒนาบุคคลให้เป็นคนดี คนเก่ง ในสถานศึกษาทุกๆ ไป จะมีรองผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง

๕) การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน เช่น การสอนให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ที่บ้าน ที่ชุมชน และเผยแพร่แก่คนรอบข้างในชุมชน การช่วยแก้ปัญหาในชุมชน การให้นักเรียนเข้าไปศึกษาในชุมชน การเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ มาให้ความรู้แก่นักเรียน การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ชุมชน จะพัฒนานักเรียนให้ได้มีคุณภาพ

เช่นกัน เพราะการให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ที่บ้านหรือในชุมชน จะทำให้มีคุณภาพดีกว่าการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว การเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ มาให้ความรู้แก่นักเรียน ย่อมจะให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น แสดงว่าการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีส่วนพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ส่วนบุคลากรที่ดำเนินงานด้านนี้ ย่อมมีหลายฝ่ายช่วยกันทั้งรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ รองผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาบุคลากร

จากทัศนะของนักวิชาการที่ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่ได้นำเสนอข้างต้น ประกอบกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไข (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ และระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารสถานศึกษาที่ได้กระจายอำนาจการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐโดยตรงที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายเพื่อให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหาร

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้สรุปกำหนดภารกิจการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่สถานศึกษาจะสามารถนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ปฏิบัติได้โดยแบ่งออกเป็น ๔ งานหลัก คือ

- ๑) การบริหารวิชาการ
- ๒) การบริหารงบประมาณ
- ๓) การบริหารงานบุคคล
- ๔) การบริหารทั่วไป

๒.๒ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน

๒.๒.๑ ความหมายคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน

คุณลักษณะของผู้บริหาร คือสิ่งต่างๆ ได้แก่ ความรู้ทั่วไป แรงจูงใจ ลักษณะนิสัย ภาพพจน์ที่มองตนเองบทบาททางสังคม หรือความชำนาญงานเฉพาะของผู้บริหารซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้สำเร็จผลดีเยี่ยม

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาถือว่า เป็นปัจจัยหนึ่งในการที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสำเร็จบรรลุผลตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษาที่วางไว้^{๒๗}

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

^{๒๗}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร: ยูเนียนอุลตร้าไวโอเล็ต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๘๗.

อรุณ รักธรรม ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีไว้ดังนี้^{๒๘}

๑. มีความรู้ (Knowledge) เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะเป็นเครื่องมือสำหรับรักษาสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี การเป็นผู้รอบรู้มากเท่าใดความเป็นผู้นำก็ยิ่งมั่นคงมากขึ้นเท่านั้น

๒. มีความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความต้องการที่จะปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ต้องมีคำสั่งคิดริเริ่มปรับปรุงให้ดีขึ้น

๓. มีความกล้าหาญ (Courage) เป็นลักษณะที่ไม่กลัวอันตราย ความลำบากหรือความเจ็บปวดใดๆสามารถผจญต่องานต่างๆ ให้สำเร็จได้ทุกอย่างมีความมั่นคงในความคิดเห็น

๔. มีความเด็ดขาด (Decisiveness) คือสามารถตัดสินใจ ตกลงใจทันทีกับเวลาที่ต้องการเมื่อตกลงใจแล้วสั่งอย่างเด็ดขาด สั้นและชัดเจน

๕. มีความแนบเนียน (Tact) คือมีความสามารถที่จะติดต่อเกี่ยวข้องกับผู้อื่นด้วยวาจาที่เหมาะสม โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเกิดความกระด้างกระเดื่อง ไม่พอใจ โดยต้องศึกษาถึงขนบธรรมเนียมประเพณี และมารยาทในการเข้าสังคม ตลอดถึงวัฒนธรรมของผู้อื่นที่จะติดต่อกับ

๖. มีความยุติธรรม (Justice) คือ การปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามความยุติธรรมและศีลธรรมวางตนเป็นกลางไม่เอนเอียงในการที่จะให้เกิดประโยชน์หรือโทษต่อผู้ใดผู้หนึ่ง

๗. มีท่าทาง (Bearing) เป็นกลางแสดงออกซึ่งรูปร่าง ลักษณะของร่างกายที่ต้องประสงค์มีกริยาอาการและเครื่องแต่งกายที่ถูกต้องเหมาะสม

๘. มีความอดทน (Endurance) คือความสามารถของร่างกาย ความคิด และจิตใจที่จะทนต่อการปฏิบัติกิจการหรือหน้าที่อย่างสมเหตุสมผล ให้ต่อเนื่องและบรรลุผลสำเร็จได้

๙. มีความกระตือรือร้น (Enthusiasm) คือการมีจิตใจที่ดีต่องานและมีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่หรือกิจการที่ต้องปฏิบัติอยู่เสมอ

๑๐. มีความไม่เห็นแก่ตัว (Unselfishness) คือ การขจัดเสียซึ่งความสุขหรือผลประโยชน์ส่วนตัว คนที่ไม่เห็นแก่ตัวย่อมเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา และไม่ทำลายผู้อื่น

๑๑. มีความตื่นตัว (Alertness) คือ มีความระมัดระวัง สุขุมรอบคอบไม่เผลอทำอะไรที่หุนหัน และมีความไวปรารถนารวดเร็วอยู่เสมอ

๑๒. มีดุลยพินิจ (Judgment) คือ อำนาจแห่งความคิดที่จะพิจารณาถูกต้อง โดยชั่งน้ำหนักเหตุผลนั้นๆแล้วสรุปเป็นข้อตกลงความเห็นหรือข้อตกลงอันเฉียบแหลมได้ไม่พยายา

๑๓. มีความสงบเสงี่ยม (Humility) คือ ความไม่หยิ่งยโส ไม่จองหองและไม่มีความภูมิใจในสิ่งที่ไร้เหตุผล

๑๔. มีความเห็นอกเห็นใจ (Harmony) คือ ต้องประกอบด้วยความเมตตาปราณี ความกรุณา ความสงสารและความเห็นใจผู้อื่น ในลักษณะที่ไม่เสียประโยชน์ของส่วนรวม

๑๕. มีความจงรักภักดี (Royalty) คือ สภาพ หรือคุณสมบัติประจำตัวของการเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงต่อผู้อื่น ต่อหน้าที่และต่อรัฐ

^{๒๘}อรุณ รักธรรม, มนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ป.สัมพันธ์พานิช, ๒๕๕๑), หน้า ๑๙๙ - ๒๐๒.

๑๖. มีการสังคมดี (Sociability) คือ การมีบุคลิกภาพที่เข้าสังคมได้อย่างถูกต้อง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสมาคมเพื่อนมนุษย์ด้วยกันอย่างถูกต้องแนบเนียน

๑๗. มีการบังคับตัวเอง (Self – control) คือ การบังคับจิตใจโดยผ่านทางอารมณ์ ซึ่งรับมาจากประสาททั้ง ๕ ได้แก่ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส เพื่อมิให้แสดงออกซึ่งกริยาต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมแก่ผู้อื่นได้

บุญทัน ดอกไธสง กล่าวว่า ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีลักษณะสรุปได้ดังนี้^{๒๙}

๑. นิสัยส่วนตัว ผู้บริหารจะต้องมีอารมณ์คงที่ มีบุคลิกภาพดี เป็นตัวของตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีพลังในการทำงาน มีลักษณะแน่วแน่และควบคุมอารมณ์ได้

๒. สมรรถนะทางจิตใจ มีบุพธิปัญญา การศึกษาดี มีความรู้ทางเทคนิค สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ในระดับมหภาคได้ดี มีความยุติธรรม รู้สำนวนการติดต่อ พูดจาฉะฉานและมีจินตนาการ

๓. ทักษะทางสังคม โดยมีความสามารถที่จะกระตุ้นและแนะนำบุคคลอื่นมีความเป็นเพื่อนและมีประโยชน์ต่อบุคคลอื่น ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น มีความฉะฉานต่อสถานการณ์ทางสังคมกล้าเผชิญกับปัญหาและพินิจพิเคราะห์พัฒนาบุคคลที่อยู่ใต้บังคับบัญชามีความสามารถในการเป็นผู้นำที่จะทำให้บุคคลรวมกันเป็นทีม เพื่อเกิดความร่วมมือซึ่งกันและกันในการทำงาน

๔. คุณสมบัติทางกาย คือ เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการทำงานให้สำเร็จและไม่เป็นบุคคลทุพพลภาพที่อาจจะส่งผลให้ขาดงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างไม่เต็มที่

๕. เจตคติ มีเจตคติที่ดีต่อการปรับตัวเกี่ยวกับสถานภาพของงาน มีความต้องการ มีนิสัยใจคอดี มีเจตคติต่องานและเพื่อนร่วมงานในแง่ดี มีความซื่อสัตย์และเชื่อมั่นในตนเองและเป็นที่ไว้วางใจต่อเพื่อนร่วมงาน โดยเป็นบุคคลที่ไม่มีปัญหา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารไว้ดังนี้^{๓๐}

มาตรฐานที่ ๑๑ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์และมีความเป็นผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม

^{๒๙}บุญทัน ดอกไธสง, พฤติกรรมสู่ความเป็นเลิศ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: เอสแอนดีกราฟฟิค, ๒๕๕๑), หน้า ๕๙.

^{๓๐}สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๑), หน้า ๔๒.

๒.๒.๒ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์

คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมหรือสิ่งที่แสดงออกให้เห็นถึงการมีวิสัยทัศน์ มีความเป็นผู้นำ เป็นนักวิชาการ และเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ก. คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์

สิ่งหนึ่งที่นักวิชาการทั้งหลายยอมรับตรงกันคือ วิสัยทัศน์ทำให้ผู้นำแตกต่างจากผู้บริหาร กล่าวคือ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์^{๓๑} ได้ยืนยันเรื่องนี้ว่า ผู้นำกับผู้บริหารแตกต่างกันที่วิสัยทัศน์ ผู้นำที่ดี คือ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ว่าต้องการจะให้องค์การไปในทางไหนและจะทำให้องค์การบรรลุจุดหมายปลายทางได้อย่างไร วิสัยทัศน์จะช่วยสร้างความผูกพันและร้อยรัดพลังทั้งหลายของสมาชิกในองค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ผู้นำจะปฏิบัติงานนอกเหนือจากเหตุการณ์หรือกิจกรรมที่เป็นภาระหน้าที่ตามปกติ โดยจะเลือกกระทำบางอย่างที่มีความสำคัญและมีคุณค่าต่อองค์การ ขณะที่ผู้บริหารจะกระทำทุกสิ่งทุกอย่างตามภาระหน้าที่เพียงเพื่อให้ถูกต้องเท่านั้นทั้งนี้เพราะวิสัยทัศน์จะทำให้ผู้นำมองเห็นอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่แท้จริงขององค์การและสามารถกำหนดภาพในอนาคตขององค์การ ได้ว่าต้องการให้เป็นอย่างไรจึงสามารถกำหนดกิจกรรมและแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุสำเร็จตามต้องการ โดยไม่เสียเวลากระทำการในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์หรือไม่มีคุณค่าต่อองค์การ

สำหรับผู้บริหารสถานศึกษานั้นจำเป็นต้องเป็นผู้มี วิสัยทัศน์อย่างยิ่ง เพราะการบริหารงานในสถานศึกษามีกิจกรรมและขอบข่ายงานอย่างกว้างขวาง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีศักยภาพสูงในการค้นหาสิ่งซึ่งต้องการจะให้สถานศึกษาเป็นไปในอนาคต

Sergiovanni and Starratt ได้เสนอความคิดว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้นั้นจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เพราะผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถเลือกเน้น สนใจสิ่งที่เป็นความสำคัญและเป็นค่านิยมของสถานศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นสมาชิกรับรู้ได้โดยการกระทำและคำพูดที่จะให้สมาชิกมีความเข้าใจตรงกันว่าอะไรคือเป้าหมายสำคัญของสถานศึกษาและทุกคนจะปฏิบัติงานของตนเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น

ในสถานศึกษาผู้ที่บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์นั้น วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาจะก่อให้เกิดแนวนโยบายในการบริหารหรือแนวคิดใหม่ๆ ในการพัฒนาโรงเรียนซึ่งอาจกำหนดเป็นปรัชญาของโรงเรียนและอาจหล่อหลอมสู่แผนการปฏิบัติงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการประสานกิจกรรมต่างๆ ในอันที่จะบรรลุและตอบสนองต่อเป้าหมายที่วางไว้ ส่วนสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีวิสัยทัศน์นั้น วิธีปฏิบัติในสถานศึกษาจะไม่มีเป้าหมายชัดเจน จะสนใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทุกอย่างภายในสถานศึกษาอย่างทั่วถึงแต่โดยผิวเผิน^{๓๒}

^{๓๑}เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, **วิสัยทัศน์ของผู้บริหารการศึกษา**, (นนทบุรี: ในประมวลสาระชุดวิชา ประสพการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑), หน้า ๕.

^{๓๒}Sergiovanni, Thomas J. and Starratt, Robert J., **Supervision A Redefinition**, (New York: McGraw – Hill Inc, 2004), p 7.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย ได้อธิบายถึงผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ไว้ดังนี้^{๓๓}

๑. มีความสามารถของสมองที่ดีคาดคะเนและเรียนรู้จากประสบการณ์ได้ดีมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มุ่งอนาคตมากกว่าการอนุรักษ์นิยม สังเคราะห์ข้อมูลได้เหมาะสมกับสถานการณ์จำเป็น

๒. วางแผนกลยุทธ์ได้ดี มีมุมมองที่ยาวไกลสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและมองเห็นภาพที่ควรจะเป็นในอนาคตได้

๓. มองภาพกว้างแล้วมุ่งภาพเล็ก คิดแบบนิรนัย รู้และเข้าใจนโยบายเป้าหมายขององค์การสามารถจำแนกเป้าหมายออกจากวิธีการ ยึดหยุ่นในแนวทางที่จะมุ่งเข้าสู่เป้าหมาย

๔. มีความกระตือรือร้นในการรับรู้และเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ๆ กระตุ้น ริเริ่มให้มีและใช้นวัตกรรมอยู่เสมอ ไวต่อสิ่งใหม่อย่างพินิจพิเคราะห์

๑) ไม่ชอบยึดมั่นถือมั่นในอดีต สนับสนุนผู้ปฏิบัติงานที่มีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพให้บังเกิดผลสูงสุด และเปิดใจกว้างรับประสบการณ์ใหม่

๒) มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทะเยอทะยาน เน้นที่ผลกระทบเชิงสร้างสรรค์มุ่งหาความสำเร็จใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ จึงต้องมีแนวคิดที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ความสามารถในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ การวางแผนอนาคตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการบริหาร การตัดสินใจในการปรับปรุงงานที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่พึงปรารถนาในอนาคต และการมีความคิดที่จะพัฒนาองค์กรให้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

ข. คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ

ผู้นำในสถานศึกษาเป็นผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้มีการงานและมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานในโรงเรียน มีบทบาทในภาวะความเป็นผู้นำ โดยตำแหน่งมีหน้าที่ควบคุมครูและอาจารย์ปฏิบัติหน้าที่ของตนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ คุณสมบัติของผู้นำต้องมีความรู้ มีภาวะความเป็นผู้นำ บุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสนใจในเทคโนโลยี และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อความก้าวหน้าต่อตนเองและนำไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์กับงานการศึกษาตามที่ได้รับมอบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กำหนดมาตรฐานด้านปัจจัยมาตรฐานที่ ๒๐ ไว้ว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง

๒. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง^{๓๔}

^{๓๓} วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, วิสัยทัศน์กับการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: ขาราชการ, ๒๕๕๘) หน้า ๒๙.

^{๓๔} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๓), หน้า ๓๒.

บรรเทา กิตติศักดิ์ กล่าวว่า ครูใหญ่ในฐานะผู้นำต้องทำในสิ่งที่ถูกต้อง ได้แก่ มีความสามารถในการสร้างสรรค์และการสื่อสารที่ดี มีวิสัยทัศน์ว่า โรงเรียนควรทำอะไร

๑. มีความสามารถในการสื่อสารเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน
๒. มีความสามารถในการแก้ไขวิกฤตการณ์ หรือสภาพที่เลวร้ายให้ดีขึ้น
๓. มีความสามารถสร้างวัฒนธรรมการทำงานอย่างมีเหตุผล^{๓๕}

จากทฤษฎีและหลักการดังกล่าวพอสรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความเป็นผู้นำ มีความเป็นประชาธิปไตย มีความเฉลียวฉลาด มีเจตคติด้านมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นผู้สนใจศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ค. คุณลักษณะด้านวิชาการ

คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างมาก มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะเป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการ เทคนิค ความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน นักบริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้ให้แนวคิด ให้ความรู้ทางวิชาการไว้ ดังนี้

ศิริวรรณ ศรีพหล ได้เน้นความรู้พื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความเข้าใจ ได้แก่^{๓๖}

๑. มีความเข้าใจ เจตคติ ทักษะที่เหมาะสม อันเกิดจากการได้รับการศึกษาที่เพียงพอ เจตคติประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับมนุษย์ ประวัติศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สามารถในการคิดคำนวณ มีทักษะในการพูดและการเขียน มีรสนิยมทางศิลปะดนตรีและวรรณกรรม เป็นต้น

๒. มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียน

๓. มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีการสอนที่เป็นอย่างดี

สมบุรณ์ พรรณภาพ อธิบายไว้ว่า ความรอบรู้ในวิชาชีพที่จำเป็นต่อการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะความรู้ทางวิชาการ คือ การศึกษาวิชาการทั่วไป

๑. การศึกษาด้านวิชาชีพ

๒. การศึกษาให้เกิดความรอบรู้ เชี่ยวชาญในแขนงที่คนสนใจสำหรับใช้จัดระดับความรู้และประสบการณ์ในการทำงานของบุคคลที่จะมาทำงานในการเป็นผู้บริหาร^{๓๗}

^{๓๕}บรรเทา กิตติศักดิ์, เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาการบริหารโรงเรียน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕.

^{๓๖}ศิริวรรณ ศรีพหล, เอกสารการสอนชุดวิชาการวรรณกรรมกรมการมัธยมศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๕๕), หน้า ๓๖๗.

^{๓๗}สมบุรณ์ พรรณภาพ, หลักการเบื้องต้นของผู้บริหารโรงเรียน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บรรณากิจ, ๒๕๕๑), หน้า ๑๔๙.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล ได้แบ่งความรู้และประสบการณ์ของผู้บริหารในการเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพ ๓ ประการ^{๓๘}

๑. ความรู้ที่นำไปสู่ความคล่องตัว และความมีเสนาของนักบริหาร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานธุรการ งานสารบรรณ ความรอบคอบในการตรวจตราหนังสือ การจัดสำนักงานให้สวยงาม เป็นต้น

๒. ความรู้ที่นำไปสู่การเป็นนักบริหารโดยวิชาชีพ ได้แก่ การศึกษาหาความรู้ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม พัฒนาการของมนุษย์ จิตวิทยา โดยการอ่านหรือการร่วมอภิปรายสนทนา

๓. ความรู้เมื่ออยู่กับคน ได้แก่ การศึกษาพื้นเพภูมิหลังของตน ถิ่นกำเนิด นิสัยใจคอ บุคลิกภาพ ท่าทางที่แสดงออก อุทมการณ์ สภาพเศรษฐกิจตลอดจนกลุ่มที่เข้าร่วมอยู่

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เสนอข้อสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นสำหรับการบริหารงาน ดังนี้^{๓๙}

๑. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๒. มีความก้าวหน้าทันเหตุการณ์
๓. มีประสบการณ์ความสามารถ ความรอบคอบ ความรู้กว้างขวาง
๔. มีความเฉลียวฉลาดและปฏิภาณไหวพริบ
๕. มีความสามารถในการโต้เหตุผลแก้ปัญหา
๖. มีความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี
๗. มีความรู้และทักษะเหนือชาวบ้าน

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรฐานเฉพาะสำหรับตำแหน่งเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ไว้ดังนี้มีความรู้ความเข้าใจลักษณะงานที่ปฏิบัติ^{๔๐}

๑. มีความเข้าใจกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ
๒. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมและมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
๓. มีความเข้าใจในนโยบายและแผนงานของกรม กระทรวงเจ้าสังกัด
๔. มีความรู้ความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาล ปัญหาด้านการเมืองเศรษฐกิจและสังคมประเทศ

^{๓๘} นพพงษ์ บุญจิตราดุล, *ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๑๗ – ๒๐

^{๓๙} สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, *เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. ๒๕๓๗*, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๐), หน้า ๔.

^{๔๐} สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, *เกณฑ์มาตรฐานเฉพาะตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๑), หน้า ๖.

จากทฤษฎีและหลักการดังกล่าวพอสรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านวิชาการหมายถึง คุณลักษณะที่แสดงถึงผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการ เทคนิค ความเชี่ยวชาญด้าน เกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

ง. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพเป็นส่วนหนึ่งของผู้ดำเนินการครองใจและผูกใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดศรัทธา เป็นคุณลักษณะส่วนตัวที่เป็นลักษณะเฉพาะบุคคลซึ่งแสดงออกทางด้านรูปร่างหน้าตา อุปนิสัย เป็นต้น

ชาญชัย อาจิณสมาวร ได้กล่าวถึงการศึกษาบุคลิกภาพของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ โดยจัดลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้^{๔๑}

๑. ความเฉลียวฉลาด
๒. ความมั่นใจในตนเอง
๓. สماعคมกับผู้อื่นได้ดี
๔. มีจิตจำนงแน่วแน่
๕. มีความเด่นหรือความมีอำนาจ
๖. มีทัศนคติในเชิงบวกต่อมนุษย์

นอกจากนี้ **นพพงษ์ บุญจิตราคูล** ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ผลรวมของ ลักษณะประจำตัวของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วยบุคลิกภาพ ๓ ด้าน พอสรุปได้ ดังนี้^{๔๒}

๑. บุคลิกภาพทางด้านร่างกาย เช่น รูปร่าง หน้าตา การพูดจา การแต่งกาย ท่าทาง และการวางตน

๒. บุคลิกภาพทางด้านจิตใจและอารมณ์ เช่น อุดมการณ์ ความซื่อสัตย์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเสียสละ ความว่องไว ความเห็นอกเห็นใจ ความอดทน การมีวินัย ความขยัน ความกล้าหาญ กล้าพูด กล้าทำ ตื่นตัวอยู่เสมอ ความมีเมตตาจิต ความยุติธรรม และอารมณ์มั่นคงหนักแน่น

๓. บุคลิกภาพด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การบริการช่วยเหลือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

พรณี ข. เจนจิต กล่าวว่า “ บุคลิกภาพ คือ คุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมซึ่งทำให้บุคคลมีพฤติกรรมและแนวคิดแตกต่างจากคนอื่น ”^{๔๓}

บุญทัน ดอกไธสง กล่าวถึงคุณลักษณะบุคลิกภาพพอสรุปได้ว่า ความสามารถของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ที่เป็นตัวเร้าจากจิตภาพที่ส่องตรงมายังวัตถุหรือเรื่องนั้นจนเห็นเป็นภาพ

^{๔๑}ชาญชัย อาจิณสมาวร, **สร้างทีมงานให้แข็งแกร่ง**, (กรุงเทพมหานคร: สายใจ, ๒๕๕๑), หน้า ๒๖.

^{๔๒}นพพงษ์ บุญจิตราคูล, **หลักการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทจำกัดบริหารการพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๓๙

^{๔๓}พรณี ข. เจนจิต, **จิตวิทยาการเรียนการสอน**, (กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๕๘), หน้า ๓๖

เราเรียกว่าทัศนภาพ คือ เห็นตามความเป็นจริง การเรียนรู้จึงเป็นเหตุทำให้เกิดการเห็น เมื่อมีการเรียนรู้เกิดขึ้นก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมผลของการเรียนทำให้บุคคลเหล่านั้นแสดงตัวว่าเป็นผู้มีอาชีพในด้านต่างๆ เช่น ครูอาจารย์ แพทย์ วิศวกร ฯลฯ การเรียนรู้ การเห็นภาพ จึงเป็นอารมณ์ ของความคิด และเป็นการแสดงที่ส่งผลมาเป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพของแต่ละคน เช่น คนฉลาดมีไหวพริบ บางคนเกิดการแสดงออกมาในรูปของจิตใจสำนึก เป็นผู้บงการ แต่ไม่กระทำตามจิตใจสำนึกที่บงการให้พูดอย่างนั้นอย่างนี้ บุคคลที่ ๒ ประเด็นนี้ คือ คิดก่อนทำ และทำก่อนพูด เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตน^{๔๔}

Good ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า เป็นปฏิกิริยาทางจิตวิทยาและสังคมโดยส่วนรวมถึงการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบทางด้านจิตวิทยาและสังคมของแต่ละบุคคล ซึ่งจะเป็นลักษณะที่แสดงออกทางอารมณ์จิตใจ และพฤติกรรม^{๔๕}

จากทฤษฎีและหลักการดังกล่าวพอสรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะท่าทางสง่างาม สุภาพ รู้จักกาลเทศะ มีทักษะที่ดีต่อผู้อื่น โอบอ้อมอารี ซื่อสัตย์สุจริต มีความกล้าหาญ มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ เป็นคนที่มีสติมั่นคง รอบรู้ มุ่งมั่นจะทำงานให้สำเร็จ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการเป็นผู้นำพร้อมที่จะนำตนเองและผู้อื่น

๒.๓ แนวคิดหลักพรหมวิหาร ๔

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารมีหลายหลักธรรม แต่ในที่นี้ผู้วิจัยได้เน้นเฉพาะหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสถานศึกษาโดยตรง คือ พรหมวิหาร ๔ ซึ่งมีแนวคิดจากพระพุทธเจ้าและนักวิชาการได้อธิบายไว้ดังนี้

พระพุทธเจ้าตรัสถึง พรหมวิหาร ๔ ไว้ว่า

ดูกรโทณะ ก็พราหมณ์เป็นผู้เสมอด้วยพรหมอย่างไร พราหมณ์ในโลกนี้เป็น อุภโตสุชาติ ทั้งฝ่ายมารดาและบิดา มีกรรมเป็นที่ถือปฏิสนธิมดจดดีตลอด ๗ ชั่วบรรพบุรุษ ไม่มีใครจะคัดค้านติเตียนได้โดยอ้างถึงชาติ เขาประพฤติโกมารพรหมจรรย์เรียนมนต์อยู่ตลอด ๔๘ ปี ครั้นแล้ว ย่อมแสวงหาทรัพย์สำหรับบูชาอาจารย์เพื่ออาจารย์โดยธรรมอย่างเดียว ไม่แสวงหาโดยไม่เป็นธรรม ก็ธรรมในการแสวงหาอันอย่างไร คือ ไม่ใช่แสวงหาด้วยกลกรรม พาณิชยกรรม โครักขกรรม การเป็นนักรบ การรับราชการ ศิลปะอย่างใดอย่างหนึ่ง เขาถือกระเบื้องเที่ยวภิกขาจารอย่างเดียว มอบทรัพย์สำหรับบูชาอาจารย์แก่อาจารย์แล้ว ปลงผมและหนวดนุ่งห่มผ้ากาสายะ ออกบวชเป็นบรรพชิต เขาบวชแล้วอย่างนี้ มีใจประกอบด้วยเมตตาแผ่ไปตลอดทิศหนึ่งอยู่ ทิศที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ ก็เหมือนกัน ตามนัยนี้ทั้งเบื้องบน เบื้องล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลก ทั่วสัตว์ทุกเหล่า ในที่ทุกสถาน ด้วยใจประกอบด้วยเมตตา อันไพบุลย์ ถึงความเป็นใหญ่ หาประมาณมิได้ ไม่มีเวร ไม่มีความเบียดเบียนอยู่ ฯ

^{๔๔}บุญทัน ดอกไธสง, พฤติกรรมสู่ความเป็นเลิศ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: เอสแอนดีกราฟฟิค, ๒๕๕๑), หน้า ๓๖.

^{๔๕}Good, C.V. , Dictionary of Education, (New York: McGraw – hill Book Company, 2003), p396.

มีใจประกอบด้วยกรุณา ... ประกอบด้วยมุทิตา ... ประกอบด้วยอุเบกขา แผ่ไปตลอดทิศหนึ่งอยู่ ทิศที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ ก็เหมือนกัน ตามนัยนี้ ทั้งเบื้องบน เบื้องล่าง เบื้องขวาง แผ่ไปตลอดโลก ทัวสัตว์ทุกเหล่า ในที่ทุกสถานด้วยใจประกอบด้วยอุเบกขา อันไพบุลย์ ถึงความเป็นใหญ่ หาประมาณมิได้ไม่มีเวร ไม่มี ความเบียดเบียนอยู่ เธอเจริญพรหมวิหาร ๔ ประการนี้แล้ว เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงสุคติพรหมโลก ดุร โทณะ พรหมณ์เป็นผู้ชื่อว่าเสมอด้วยพรหมอย่างนี้แล^{๔๖}

มหาราหุลโลวาทสูตร สุตว่าด้วยการประทานโอวาทแก่พระราหุล สูตรใหญ่พรหมวิหาร ๔ ข้อ ๔ ตรัสสอนให้เจริญเมตตาภาวนา (ไมตรีจิต คิดจะให้เป็นสุข) ซึ่งจะเป็นเหตุให้ละพยาบาท (ความคิดปองร้าย) ได้ , กรุณาภาวนา (เอ็นดู คิดจะช่วยให้พ้นทุกข์) ซึ่งจะเป็นเหตุให้ละวิหเสา (การ คิดเบียดเบียน) ได้ , มุทิตาภาวนา (พลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี) ซึ่งเป็นเหตุให้ละอริยา (ความไม่ยินดีหรือ อริยา) ได้ , อุเบกขาภาวนา (วางใจเป็นกลาง) ซึ่งจะเป็นเหตุให้ละปฏิฆะ (ความขัดใจ) ได้ , อสุภ ภาวนา (เห็นความไม่งาม) ซึ่งจะเป็นเหตุให้ละราคะ (ความกำหนัดยินดี) ได้ , อนิจจสัญญาภาวนา (กำหนดหมายสิ่งที่ไม่เที่ยง) ซึ่งเป็นเหตุให้ละมานะ (ความถือตัวถือตน) ได้^{๔๗}

ผู้ดำรงในพรหมวิหาร ย่อมช่วยเหลือมนุษยสัตว์ทั้งหลายด้วยเมตตากรุณา และย่อมรักษา ธรรมไว้ได้ด้วยอุเบกขา ดังนั้น แม้จะมีกรุณาที่จะช่วยเหลือปวงสัตว์แต่ก็ต้องมีอุเบกขาด้วยที่จะมิให้ เสียธรรม พรหมวิหารนี้ บางทีแปลว่า ธรรมเครื่องอยู่ของพรหม ธรรมเครื่องอยู่อย่างพรหมธรรม ประจำใจที่ทำให้เป็นพรหมหรือให้เสมอด้วยพรหม หรือธรรมเครื่องอยู่ของท่านผู้มีคุณยิ่งใหญ่ พรหม วิหาร ๔ เรียกอีกอย่างว่า อัปมัณญา ๔ เพราะแผ่สม่ำเสมอโดยทั่วไปในมนุษยสัตว์ทั้งหลาย ไม่มี ประมาณ ไม่จำกัดขอบเขต พรหมวิหารมีในผู้ใด ย่อมทำให้ผู้นั้นประพฤติปฏิบัติเกื้อกูลแก่ผู้อื่น ด้วย สังคหัตถุ เป็นต้น

อนึ่ง ในการที่จะเข้าใจ และปฏิบัติพรหมวิหาร ๔ พึงทราบรายละเอียดบางอย่าง ของ ผู้บริหารหรือผู้ปกครองสำหรับธรรม ๔ ประการนั้น ดังนี้

๑) เมตตา หมายถึง เยื่อใยใฝ่ประโยชน์สุขแก่คนทั้งหลาย หรือน้ำใจปรารถนาประโยชน์ สุขที่เป็นไปต่อมิตร

๒) กรุณา หมายถึง ทำความสะเทือนใจแก่บุคคล เมื่อคนอื่นประสบทุกข์ หรือถ่วงอนำ ทำ ทุกข์ของผู้อื่นให้หมดไป หรือแผ่ใจไปรับรู้ต่อคนสัตว์ทั้งหลายที่ประสบทุกข์

๓) มุทิตา หมายถึง อนุโมทนายินดีต่อผู้ประกอบด้วยสมบัติหรือผลดีนั้น ๆ

๔) อุเบกขา หมายถึง คอยมองดูอยู่ โดยละความชวนชวาวว่า สัตว์ทั้งหลายจงอย่าผูกเวร กัน เป็นต้น และโดยเข้าถึงความเป็นกลาง

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้ให้ความหมายของพรหมวิหาร ๔ คือ ธรรมเครื่อง อยู่อย่างประเสริฐ, ธรรมประจำใจอันประเสริฐ, หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์, ธรรมที่ต้องมีไว้ เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจด และปฏิบัติตนต่อมนุษยสัตว์ ทั้งหลายโดยชอบ

^{๔๖}ดูรายละเอียดใน อก.ปญจก.(ไทย) ๒๒/๑๙๒/๒๓๒.

^{๔๗}สุชีพ ปุณฺณานุภาพ, พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรง พิมพ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑) หน้า ๔๒๕.

๑) เมตตา ความรักใคร่ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้า

๒) กรุณา ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันจะปลดปล่อย บำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์

๓) มุทิตา ความยินดี ในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิง กอปรด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอ ต่อสัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข เจริญอกงามยิ่งขึ้นไป

๔) อุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือมีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตราซัง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้ว อันควรได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุอันตนประกอบ พร้อมทั้งจะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม รวมทั้งรู้จักวางเฉยสงบใจมองดู ในเมื่อไม่มีกิจที่ควรทำ เพราะเขารับผิดชอบตนเองได้แล้ว เขาสมควรรับผิดชอบตนเอง หรือเขาควรได้รับผลอันสมกับที่รับผิดชอบของตน^{๔๘}

นอกจากนี้ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ยังได้ขยายความเพิ่มเติมของพรหมวิหาร ๔ หมายถึง ธรรมเป็นเครื่องอยู่ของพรหม^{๔๙}หรือของท่านผู้เป็นใหญ่ ธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์ เป็นหลักธรรมสำหรับทุกคนที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติที่จะแสดงออกหรือปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างถูกต้องโดยสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เขาประสบ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจดและปฏิบัติตนต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลายโดยชอบ หลักธรรมนี้ได้แก่^{๕๐}

๑) เมตตา ความรักใคร่ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้าโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆไปทีไหนๆ ก็มีแต่คนเอ็นดูรักใคร่อยากใกล้ชิด ด้วยเหตุนี้เมตตาจึงเป็นหลักธรรมพื้นฐานของใจในขั้นแรกในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้มองกันในแง่ดี มีความปรารถนาดีต่อกันพร้อมที่จะรับฟังและพุดจาเหตุผลของกันและกัน ไม่ยึดถือเอาความเห็นแก่ตัวหรือความเกลียดชังเป็นที่ตั้ง

สำหรับเมตตาธรรมในพรหมวิหารนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยความปรารถนา และเอ็นดูโดยไม่หวังอะไรตอบแทน ซึ่งแตกต่างจากเมตตาที่มีอยู่ทั่วไปที่อาจจะต้องอิงอาศัยผลตอบแทนบ้างตามโอกาสอันควรแม้แต่เพียงเล็กน้อยก็ตามและเมตตาธรรมข้อนี้เราควรมีไว้ในใจอยู่เสมอ เพื่อสร้างความรู้สึกรักใคร่ปรารถนาดีไว้ตลอดวันว่า เราจะเมตตาสงเคราะห์แก่ประชาชนและจะไม่สร้างความลำบากให้แก่พวกเขา ความทุกข์ที่เขามี เราก็มีเสมอเขา ความสุขที่เขามี เราก็สบายใจไปกับเขา รักผู้อื่นเสมอด้วยรักตนเอง

๒) กรุณา ความสงสาร ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันจะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์ ซึ่งความทุกข์ก็คือ สิ่งที่เขาเข้ามาเบียดเบียนให้เกิดความไม่สบายกายไม่

^{๔๘}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๑๒๔.

^{๔๙}ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๐๕/๒๗๕.

^{๕๐}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๑๔๘.

สบายใจและเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายประการด้วยกัน พระพุทธองค์ทรงสรุปไว้ว่าความทุกข์มี ๒ กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

(๑) ทุกข์โดยสภาวะ หรือเกิดจากเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติของร่างกาย เช่น การเกิด การเจ็บไข้ ความแก่และความตายสิ่งมีชีวิตทั้งหลายที่เกิดมาในโลกจะต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งรวมเรียกว่า “กายิกทุกข์”^{๕๑}

(๒) ทุกข์จรหรือทุกข์ทางใจ อันเป็นความทุกข์ที่เกิดจากสาเหตุที่อยู่นอกตัวเรา เช่น เมื่อปรารถนาแล้วไม่สมหวังก็เป็นทุกข์ การประสบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รักก็เป็นทุกข์การพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รักก็เป็นทุกข์ รวมเรียกว่า “เจตสิกทุกข์”^{๕๒}

๓) มุทิตา ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิง กอปรด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอต่อสัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข ไม่น้อยเนื้อต่ำใจเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีกว่าตน เราต้องหมั่นฝึกหัดตนให้เป็นคนที่มีมุทิตาอยู่เสมอ เพราะจะเป็นการสร้างไมตรีและผูกมิตรกับผู้อื่นได้ง่ายและลึกซึ้ง

๔) อุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือมีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตราขึง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้ว อันควรได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุอันตนประกอบ พร้อมทั้งจะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรมรวมทั้งรู้จักวางเฉย สงบใจมองดู ในเมื่อไม่มีกิจที่ควรทำ เพราะเขารับผิดชอบตนได้ดีแล้ว เขาควรได้รับผลอันเหมาะสมกับความรับผิดชอบของตน^{๕๓}

อุเบกขานี้เป็นตัวรักษาคูล เป็นตัวจำกัดหรือคุมการปฏิบัติตามหลัก เมตตา กรุณา มุทิตา ไม่ให้เกินขอบเขตไปจนกลายเป็นเสียธรรม คือ การปฏิบัติต่อคนหรือช่วยเหลือคนจะต้องไม่ให้เสียความเป็นธรรม ไม่ให้เป็นการทำลายหลักการไม่ให้เป็นการละเมิดต่อกฎเกณฑ์กติกาที่ชอบธรรม

อุเบกขามักจะนำมาใช้เดี่ยวๆ มากที่สุด กล่าวคือ พอใช้ทั้งเมตตา กรุณา มุทิตา แล้วไม่ เป็นผลก็จะบอกว่าช่างเขาเถอะปล่อยไปตามเวรตามกรรม ซึ่งการกระทำอย่างนั้นไม่ได้เรียกว่าใช้หลัก พรหมวิหาร ๔ และไม่ใช่อุเบกขา แต่เป็นการไม่ใส่ใจ อุเบกขาที่แท้จริง คือการที่เราไม่ไปทุกข์ใจกับทุกข์ของผู้อื่น รู้ว่าการที่เขาเป็นอย่างนั้นก็เพราะการกระทำหรือกรรมของเขา ทุกข์ก็เป็นทุกข์ของเขา แต่เรายังคงมีเมตตา อยากให้เขามีความสุข ยังมีกรุณาอยากให้เขาพ้นทุกข์และมีมุทิตามีความยินดีถ้าเขามีความสุข เรื่องนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะถ้าเรามัวไปทุกข์กับเขาด้วย เราจะช่วยให้เขาพ้นทุกข์ไม่ได้ คนที่มีความทุกข์มาอยู่ด้วยกันก็ยิ่งจะทำให้พลอยทุกข์กันไปมากขึ้น คนที่กำลังทุกข์จึงไม่สามารถช่วย คนที่มีทุกข์ได้

นอกเหนือจากผลของอุเบกขาที่มีต่อตนเองแล้ว อุเบกขายังมีผลต่อผู้ที่เราต้องการช่วย ด้วย การที่เราทำตัวอย่างให้ผู้ที่เราต้องการช่วยให้เห็นวิธีพ้นทุกข์ ปล่อยวางให้ เขาดู เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการชี้ทางปลดทุกข์ ดังนั้นยังมีกรุณาอยากให้เขาหายทุกข์มากเท่าไร เรายังต้องมีอุเบกขามากเท่านั้น ในทำนองเดียวกันกับการที่ยังเรามีเมตตามากเท่าไรยังต้องมี มุทิตามากเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า พรหมวิหาร ๔ นี้ เป็นข้อธรรมที่ต้องมีพร้อมๆ กันทุกข้อ การเจริญพรหมวิหาร ๔ จึงจำเป็นต้องเจริญ

^{๕๑}ดูรายละเอียดใน ขุ.ป. (ไทย) ๓๑/๑๗๓/๒๗๑ - ๒๗๒. และ อภิ.ย. (ไทย) ๓๘/๑๐/๓๕๗.

^{๕๒}ดูรายละเอียดใน ขุ.ป. (ไทย) ๓๑/๑๗๓/๒๗๒. และ อภิ.ย. (ไทย) ๓๘/๑๐/๓๕๗.

^{๕๓}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๑๔๘.

ทั้งเมตตา กรุณา มุทิตาและอุเบกขาไปพร้อมๆ กัน จะแยกเจริญเป็นข้อ ๆ ไม่ได้และพรหมวิหาร ๔ มีในผู้ใด ย่อมทำให้ผู้นั้นประพฤติปฏิบัติเกื้อกูลแก่ผู้อื่น ด้วยหลักสังคหวัตถุ ๔ ได้ตัวอย่างสมบูรณ์

ปัญญานันทภิกขุ ได้ให้แนวคิดพรหมวิหาร เป็นหลักใจ ได้แก่ผู้ใหญ่ที่ดียอมดำรงตนมั่นคงอยู่ในพรหมวิหารสี่ ประการเป็นประจำในผู้น้อยเป็นนิจ คือมีเมตตารักใคร่ปรารถนาให้ผู้น้อยได้รับความร่มเย็นเป็นสุขโดยทั่วกัน ๑ กรุณาสงสารช่วยเหลือผู้น้อยที่ทุกข์ยากจนเต็มความสามารถ ๑ มุทิตา พลอยยินดีต่อผู้น้อยที่มีความเจริญขึ้น แม้จะได้รับยกย่องดีกว่าตนก็ไม่คิดริษยา ๑ และอุเบกขา วางตนเฉยๆ ในเวลาที่เห็นผู้น้อยต้องได้รับโทษ หรือรับความวิบัติที่ตนไม่สามารถจะช่วยให้หรือตนช่วยแล้วแต่ไม่สำเร็จ ๑^{๕๔}

พระเทพดิลก (ระแบบ จิตญาณโณ) พรหมวิหาร แปลว่า ธรรมเป็นหลักใจหรือเป็นเครื่องอยู่ของท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย ขอนี้ว่ากันโดยฐานะแล้ว คนเราก็มีคนที่เล็กกว่าเราอยู่เสมอ พรหมวิหารจึงเป็นธรรมจำเป็นสำหรับคนทุกคนนั่นเอง ได้แก่ การสร้างความรู้สึกลักษณะของอารมณ์ดังต่อไปนี้^{๕๕}

๑) เมตตา ความรักใคร่ ปรารถนาจะให้มีความสุข ต้องการเห็นคนอื่นและสัตว์อื่นดำรงชีวิตอยู่อย่างไม่มีเวรไม่มีภัยไม่เบียดเบียนกัน ไม่ประทุษร้ายกัน ให้มีความสุขตามสมควรแก่ฐานะของตน ซึ่งบางโอกาสอาจแสดงออกได้ด้วยการช่วยเหลือกันทางกายหรือพูดจาด้วยเมตตา คือ ปรารถนาดีต่อกัน ไม่กล่าวคำโกหก คำส่อเสียด คำหยาบ คำเพ้อเจ้อเหลวไหลต่อบุคคลเหล่านั้น

๒) กรุณา ความสงสาร ต้องการที่จะช่วยบุคคลอื่น สัตว์อื่น ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ ความรู้สึกขื่นใช้ในกรณีที่คนอื่นเขากำลังประสบความทุกข์ความวิบัติอยู่ ทรงสอนให้สร้างความรู้สึกละเห็นเขาหลุดพ้นจากความทุกข์เป็นเบื้องต้น เมื่อมีความสามารถ ก็ให้แสดงออกมาได้ทางกาย คอยช่วยเหลือเขา ทางวาจาแนะนำพำนาถเตือนหรือชี้แจงให้เกิดความรู้สึกที่เหมาะสม ที่ควร

๓) มุทิตา ความชื่นชมยินดีเมื่อเห็นบุคคลอื่นเขาได้ดี มุทิตาจึงใช้ในกรณีที่เมื่อเห็นคนอื่นเขาได้ดี มีความสุข มีความเจริญก้าวหน้า มีความสำเร็จในชีวิต การงาน การศึกษา ก็พลอยชื่นชมยินดีกับเขา ถ้าหากว่าจะแสดงออกทางกาย วาจาได้ ก็ช่วยเหลือ ก็แสดงไป แต่ถ้าไม่สามารถทำได้ ก็ให้มีความรู้สึกชื่นชมยินดีในการที่เขาได้ดี ปรารถนาที่จะเห็นเขารักษาสมบัติ ฐานะ ตำแหน่งเอาไว้ได้นานๆและมีความสุขยิ่งขึ้นไป

๔) อุเบกขา ความวางเฉย ไม่ดีใจ ไม่เสียใจเมื่อคนอื่นประสบความวิบัติ คือ ทำจิตให้เป็นกลาง ได้แก่วางเฉย ไม่ดีใจเมื่อศัตรูของเราประสบความวิบัติ เตือนร้อน หรือมีอันตรายล้มตายไป และไม่เสียใจเมื่อญาติพี่น้องคนใกล้ชิดของประสบความวิบัติเพราะการกระทำความผิดของเขาเป็นเหตุ โดยทำความรู้สึก ว่า คนเราทุกคนที่เกิดมาก็มีกรรมเป็นของของตน จะต้องเป็นผู้รับผลของกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ และมีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย ใครทำกรรมอันใดไว้ จะดีหรือชั่วก็ตาม จะต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น พี่น้องของเราประสบความวิบัติเพราะกรรมของเขาเอง แม้จะ

^{๕๔}ปัญญานันทภิกขุ, **หน้าที่ของคน(ฉบับสมบูรณ์)**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๕๑), หน้า ๑๘๘.

^{๕๕}พระเทพดิลก (ระแบบ จิตญาณโณ), **ธรรมปริทรรศน์**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕๑.

เศร้าโศกเสียใจก็ช่วยเหลือแก้ไขอะไรไม่ได้ ทำให้ตัวเองเดือดร้อนเป็นทุกข์ มีความกังวลโดยไม่เกิดอะไรขึ้นมา

พรหมวิหาร แปลว่า ธรรมของพรหมหรือของท่านผู้เป็นใหญ่ พรหมวิหารเป็นหลักธรรมสำหรับทุกคน เป็นหลักธรรมประจำใจที่จะช่วยให้เราดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์ หลักธรรมนี้ได้แก่^{๕๖}

๑) เมตตา ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข สุขเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา สุขเกิดขึ้นได้ทั้งกายและใจ เช่น สุขเกิดจากการมีทรัพย์ สุขเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์เพื่อการบริโภค สุขเกิดจากการไม่เป็นหนี้ และสุขเกิดจากการทำงานที่ปราศจากโทษ เป็นต้น

๒) กรุณา ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความทุกข์ คือ สิ่งเข้ามาเบียดเบียนให้เกิดความไม่สบายกายไม่สบายใจ

๓) มุทิตา ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี คำว่า "ดี" ในที่นี้ หมายถึง การมีความสุขหรือมีความเจริญก้าวหน้า ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีจึงหมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ไม่มีจิตใริชยา เราต้องหมั่นฝึกหัดตนให้เป็นคนที่มีมุทิตา เพราะจะสร้างไมตรีและผูกมิตรกับผู้อื่นได้ง่ายและลึกซึ้ง

๔) อุเบกขา การรู้จักวางเฉย หมายถึง การวางใจเป็นกลางเพราะพิจารณาเห็นว่า ใครทำดียอมได้ดี ใครทำชั่วยอมได้ชั่ว ตามกฎแห่งกรรม คือ ใครทำอะไรไว้สิ่งนั้นย่อมตอบสนองคืนบุคคลผู้กระทำ เมื่อเราเห็นใครได้รับผลกระทบในทางที่เป็นโทษเราก็ไม่ควรดีใจหรือคิดซ้ำเติมเขาในเรื่องที่เกิดขึ้น เราควรมีความปรารถนาดี คือพยายามช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ในลักษณะที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ๔ อย่างนี้ เป็นเครื่องอยู่ของท่านผู้ใหญ่

พรหมวิหาร ๔ คือ ธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐหรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่กว้างขวาง ดุจพรหม คือ^{๕๗}

๑) เมตตา (ความรัก) คือ ความปรารถนาดี มีไมตรี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุข

๒) กรุณา (ความสงสาร) คืออยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์โศกใจที่จะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อน ของคน และสัตว์ทั้งปวง

๓) มุทิตา (ความเบิกบานพลอยยินดี) เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีความสุขก็มีใจแช่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นเขาประสบความสำเร็จองอาจยิ่งขึ้นไป ก็พลอยยินดีบันเทิงใจด้วย

๔) อุเบกขา (ความมีใจเป็นกลาง) คือ มองตามความเป็นจริงโดยวางจิตเรียบสม่ำเสมอ มั่นคงเที่ยงตรงดุจตราขึง มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดีหรือชั่วสมควรแก่เหตุที่ตนประกอบ พร้อมทั้งจะวินิจฉัย วางตน และปฏิบัติไปตามความเที่ยงธรรม

^{๕๖}ดูรายละเอียดใน อภิ.วิ.(ไทย) ๓๕/๓๔๑/๓๖๙.

^{๕๗}ดูรายละเอียดใน ที.ม.(ไทย) ๑๐/๑๘๔/๒๒๖, ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๒๒๘/๒๓๒.

กิตติทัศน์ ผกาทอง ได้ให้ความเห็น ของคำว่า พรหมวิหาร ๔ คือ หลักธรรมสำหรับการดำรงตนของผู้บำเพ็ญ ซึ่งโบราณเปรียบผู้นำ ดุจพรหม คือบุคคลผู้ยิ่งใหญ่และมีอำนาจ ประกอบด้วย^{๕๘}

๑) เมตตา หมายถึง การมีจิตที่เป็นกุศลเปี่ยมด้วยความรัก ไม่ผูกโกรธและพยาบาทต่อเพื่อนร่วมงานหรือผู้ได้บังคับบัญชา

๒) กรุณา หมายถึง มีจิตคิดจะช่วยเหลือและปลดปล่อยความทุกข์ตลอดเวลา เป็นคนอาสาช่วยแบ่งเบาภาระอย่างสม่ำเสมอ

๓) มุทิตา หมายถึง อหิงสาอภัยไมตรีจิตที่งดงามและผ่องใส ยินดีในความสุขและความสมหวังของผู้อื่น แม้มีทุกข์หรือสับสนเคราะห์กรรมก็ไม่คิดจะซ้ำเติมหรือเยาะเย้ยให้ต้องเจ็บช้ำน้ำใจ

๔) อุเบกขา หมายถึง การประพจน์และปฏิบัติที่เที่ยงตรงและเป็นกลาง ไม่เอนเอียงด้วยความรักและความชิง คำนึงถึงผลของการกระทำของสัตว์ทั้งหลายที่ทำได้ดีทำชั่วได้ชั่ว เป็นที่ตั้งเรียกว่า “ค่าของคนที่ผลของการกระทำ” ไม่ลุแก่อำนาจไม่เหิมเกริมซ้ำเติมผู้อื่น เพราะตนอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบ

พรหมวิหาร ทั้งสี่ประการจึงเป็นการปฏิบัติตามโอกาสนั้นๆคือ

สำหรับคนและสัตว์ทั้งหลายก็ให้มีเมตตา จนสามารถจัดความรู้สึกพยาบาทได้

กรุณา ใช้ในกรณีที่คนสัตว์ประสบความทุกข์ภัย จนสามารถจัดความเบียดเบียน คือวิหิงสาออกไปจากใจได้

เวลาเขาประสบความสำเร็จก้าวหน้าก็ใช้มุทิตา ให้ขจัดความริษยาในการได้ดีของคนอื่นได้

เวลาเขาประสบกับความทุกข์ ความเดือนร้อนเพราะความผิดของเขาเอง เช่นการติดคุกเพราะฆ่าคนตาย ไม่ว่าจะเป็ยินดีหรือยิรร้ายก็ตาม ไม่ควรทั้งนั้น การสร้างความรู้สึกเป็นอุเบกขา ดังกล่าว ก็เพื่อขจัดอคติทั้งสี่ประการ คือความลำเอียงเพราะรัก ชัง กลัว หลง ให้ออกไป

ธรรมทั้งสี่เปรียบเหมือนกับบ้านเราหลังหนึ่ง ซึ่งมีห้องอยู่หลายห้องแต่เวลาจะอยู่เราก็อยู่ในโอกาสนั้นๆ

เมตตา ก็เหมือนกับความสะดวกสบายเรียบร้อยของบ้านทั้งหลัง ซึ่งจะต้องรับการดูแลเอาใจใส่จากเจ้าของบ้าน

กรุณา ก็เหมือนกับห้องอาหาร ห้องน้ำ คือใช้เวลามีทุกข์เท่านั้น

มุทิตา เหมือนกับห้องรับแขก คือ ชื่นชมยินดีเมื่อมีคนมาหา

อุเบกขา จึงเป็นเหมือนห้องนอน ซึ่งเมื่อเสร็จภารกิจแล้วก็ต้องนอนเพื่อให้ร่างกายและจิตใจได้พักผ่อน ถ้าเราใช้ห้องภายในบ้านให้เหมาะสมแก่โอกาสนั้นๆ บ้านก็จะกลายเป็นวิมานของเรา จิตใจที่มีพรหมวิหารเป็นหลักอยู่เช่นนี้ ก็จะเป็นจิตใจที่มีความเยือกเย็นสบาย ไม่เดือดร้อนวุ่นวายอย่างที่คนทั้งหลายเขาเป็นกัน^{๕๙}

^{๕๘}กิตติทัศน์ ผกาทอง, **ภาวะผู้นำตามแนวพุทธ**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๗๑-๑๗๒.

^{๕๙}พระเทพดิลก (ระบแบบ จิตญาโณ), **ธรรมปริทรรศน์**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๖๔-๖๖.

สรุปได้ว่า **พรหมวิหาร ๔** เป็นธรรมเป็นเครื่องอยู่ของพรหม ธรรมประจำใจอันประเสริฐ ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ เหมาะสำหรับผู้ใหญ่ นักปกครอง นักบริหาร มี ๔ ประการ คือ

เมตตา คือ ความรักใคร่ปรารถนาดีอยากให้ผู้อื่นมีความสุข มีจิตอันแผ่ไมตรี

กรุณา คือ ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์

มุทิตา คือ ความยินดีเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข

อุเบกขา คือ ความมีใจเป็นกลาง ตั้งตนเป็นกลาง

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔

การบริหารการศึกษาหรือการบริหารงานสถานศึกษา สิ่งสำคัญสำหรับตัวผู้บริหารเอง นอกจากความรู้ความเข้าใจในหลักของการบริหารแล้ว ยังต้องมีความรู้ความเข้าใจและต้องมียุติในตัวของผู้บริหารด้วยนั่นคือพุทธธรรม ผู้บริหารต้องเข้าใจหลักของพุทธธรรมและนำไปใช้ให้สอดคล้องกับการบริหารงานการศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการได้ศึกษาหลักพุทธธรรมที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมสำหรับผู้บริหารนำไปปรับใช้กับการบริหารงานการศึกษาด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคคล ด้านงานงบประมาณ และด้านงานทั่วไป ดังนี้

พิสิฐ เจริญสุข ได้กล่าวไว้ว่า พรหมวิหารธรรม คือธรรมเป็นหลักประจำใจ กำกับพฤติกรรมคนในองค์กร ในสังคมให้เป็นไปโดยชอบธรรมถูกต้องตามองคลองธรรมก่อให้เกิดอานิสงส์นานัปการโดยเฉพาะเมตตาธรรม ซึ่งได้รวบรวมไว้ ๑๑ ประการดังนี้^{๖๐}

๑. ยามตื่นก็เป็นสุข
๒. ยามหลับก็เป็นสุข
๓. ยามฝนก็ฝนดี ไม่มีฝนร้าย
๔. เป็นที่รักของคนทั้งปวง
๕. เป็นที่รักของสัตว์โลกทั้งมวล
๖. เทพยินดีคุ้มครองรักษา
๗. ภัยพิบัติ ศาสตร์ราฐ ยาพิษ ไม่แผ้วพานกรำกราย
๘. มีจิตที่มั่นคงมีเสถียรภาพ
๙. ผ่องพรรณผ่องใส ใบหน้าอิ่มเอิบ
๑๐. เมื่อเวลาสิ้นใจก็มีสติ
๑๑. เมื่อยังไม่ก้าวสู่โลกุตระธรรมก็มีความสุขดีในพรหมโลก

^{๖๐}พิสิฐ เจริญสุข, ปกิณธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๕๓), หน้า ๑๒๐.

วรญา ทองอุ่น ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ใดมีคุณธรรมตามพรหมวิหาร ๔ ผู้นั้นได้ชื่อว่าเป็นพระคุณยิ่งใหญ่เพราะผู้ที่มีคุณธรรมตามพรหมวิหาร คือ ผู้ที่มีพฤติกรรมปฏิบัติเกื้อกูลต่อผู้อื่น โดยมีหลักสู่การปฏิบัติ ดังนี้^{๖๑}

๑. เมตตา (Loving Kindness) มีความรักใคร่ปรารถนาที่จะให้เป็นสุข หมายถึง พฤติกรรม มีความหวังดีเพื่อให้ผู้อื่นมีความสุข มีจิตใจแผ่เมตตาจิต สนับสนุนกับผู้น้อย หวังความดีงามแก่เขา อยากให้เขามีความสุข ไม่อยากให้มีอันตรายจากความอาฆาตบาดหมางใจกัน ปรารถนาให้มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหวังให้เขาเจริญด้วยความรู้ ความสามารถอันเป็นทางให้เกิด ลาภ ยศ และชื่อเสียง รักษาตนให้ได้รับความสุขโดยสวัสดิภาพ

๒. กรุณา (Compassion) มีความสงสาร คิดจะช่วยให้พ้นทุกข์ หมายถึง พฤติกรรม หวังดีเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข ร้อน ตกทุกข์ได้ยากก็รู้สึกสงสารหวั่นใจไปตามเมื่อเห็นเขามีความสุข กรุณาธรรมเป็นเครื่องปราบปรามจิตใจไม่ให้คิดเบียดเบียนคนอื่นให้ได้รับความลำบากในการกระทำ งานกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมมีความสุขสบายทั้งกายและใจ จึงมีความสุขเห็นใจพลอยหาวิธีไม่ให้เกิดความลำบากแก่ผู้ทำงาน ด้วยการอำนวยความสะดวก สนับสนุน อุปกรณ์ เครื่องมือให้เต็มกำลังในการทำงาน

๓. มุทิตา (Sympathetic Joy) มีความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี หมายถึง ความชื่นบานใน เวลาที่ผู้อื่นได้รับความดี เมื่อเขามีความสุขเจริญด้วยความรู้ความสามารถ เจริญด้วย ลาภ ยศและ ชื่อเสียง พลอยชื่นชมยินดีตามด้วยคุณธรรม มุทิตาธรรมเมื่ออยู่ในดวงจิตผู้ใด ผู้นั้นย่อมปราบปรามซึ่ง ความริษยา อิจฉาริษยาในคุณงามความดีของผู้อื่นเมื่อผู้อื่นได้รับความดี อุดรชนไม่ได้ เราร้อน ชื่นเคือง หงุดหงิด รุนแรง ความอิจฉาริษยาเป็นโทษทำลายความสามัคคี ความเจริญของหมู่คณะ เมื่อเกิดขึ้น ย่อมชักนำจิตใจให้ปริตไปต่าง ๆ นานา

๔. อุเบกขา (Equanimity) มีการวางตนเป็นกลาง มีความวางเฉย ไม่เสียใจ ไม่ดีใจ เมื่อสถานการณ์เอื้อที่จะแสดงพฤติกรรมตามคุณธรรมความมีเมตตา กรุณา และมุทิตาจิตได้ อุเบกขาธรรมเป็นคุณธรรมของผู้ใหญ่ ผู้นำ หัวหน้างาน ที่ปกครองพนักงาน เจ้าหน้าที่ หมู่คณะ ที่ต้องประพฤติดอย่างสม่ำเสมอ

พรหมวิหาร ๔ ประการดังกล่าวนี้ ผู้มีเมตตาธรรมควรเจริญในเวลาปกติย่อมทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างไม่มีเวร ไม่มีภัย มีความรักใคร่ สนับสนุน กลมเกลียวกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผู้มีกรุณาธรรมย่อมนำมาซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลเอื้ออาทรต่อกัน ไม่หนีเอาตัวรอด ความเดือดร้อน ความทุกข์ยากของผู้ร่วมงาน ผู้อยู่ในสังคมองค์การจะบรรเทาเบาบางลงอยู่ด้วย ความมีน้ำใจ ผูกพันกันอย่างแนบแน่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผู้ที่มีมุทิตาธรรมควรเจริญในเวลา ที่ คนอื่นได้รับความชอบที่เขากระทำความดี ยึดถือดังคำสั่งสอนใน สุตตนิบาต ขททกนิ กาย ว่า “กัมมุนา วัตติ โลโก” สัตว์โลกย่อม เป็นไป ตามกรรมนั้นคือ ตั้งสติ ทำความเข้าใจว่า คนทุกคนมีกรรมเป็นของตน ถ้าหากกรรมดีก็จะได้ รับ ผลตอบแทนถ้าหากกรรมชั่วก็จะได้ รับผลชั่วตอบแทน

^{๖๑}วรญา ทองอุ่น, มนุษย์สัมพันธ์ในองค์การ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๐), หน้า ๒๑๐-๒๑๒.

ไม่มีทางหนีหนีกรรมของตนพ้น กรรมจะติดตาม ตนไปเหมือนล่อหมุนไปตามรอยเท้าโคหรือเวลา ที่เขามีความสุขไพบูลย์แล้วไม่จำเป็นต้องช่วยเหลือ อีกเป็นต้น^{๒๒}

พระธรรมวิสุทธิมงคลธรรม (บัว ญาณสัมปันโน) กล่าวว่า ธรรมเป็นธรรมชาติที่เลิศที่สุดธรรม คือ ความประเสริฐ แต่ไม่ใช่เพียงเลิศประเสริฐในความจำเท่านั้น หากเป็นความเลิศประเสริฐ จากการสัมผัส สัมพันธ์ชอบใจที่เกี่ยวข้องกับธรรม สังคมใด ครอบครัวใด มีศีลธรรมประจำใจ ประจำความประพฤติ ครอบครัวนั้นมีความร่มเย็นจนกระทั่งองค์การปกครอง

หลักธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นคติตัวอย่างแก่โลกได้เป็นอย่างดี ทั้งด้านวัตถุความเป็นอยู่ของบริษัทวีรารทั้งหลาย ของสัตว์โลก และทางนามธรรม ได้แก่จิตใจ ให้มีหลักใจเป็นหลักเป็นเกณฑ์ โดยถือธรรมเป็นที่ตั้งทำนองสอนเป็นความถูกต้องดีงามทุกประการ ให้ยึดธรรมมาเป็นหลักเกณฑ์ เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการทำมาหาเลี้ยงชีพที่ดี การประพฤติดีเพื่อความดีงามสำหรับเราก็คือ การอบรมจิตใจของเราให้มีหลักเกณฑ์กับศีลกับธรรมเกี่ยวข้องกันไปโดยลำดับที่ดี ทั้ง ๓ อย่างนี้อยู่ในตัวของเราด้วยกันทั้งนั้นแหละ ต้องนำธรรมะเข้ามาเป็นเครื่องประกอบดำเนิน ไม่เช่นนั้นแม้ตัวของเราเองหาหลักเกณฑ์ไม่ได้^{๒๓}

ธีรรัตน์ กิจจารักษ์ กล่าวว่า คุณธรรมผู้บริหาร หมายถึง ความเคยชินในการประพฤติดีงามอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งตรงข้ามกับกิเลสซึ่ง หมายถึง ความเคยชินในการประพฤติผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้น ผู้บริหารที่มีคุณธรรมมากจึงมีกิเลสน้อยและผู้มีกิเลสมากก็จะมีคุณธรรมน้อย ผู้ที่มีคุณธรรม มากกว่ากิเลส จะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี ส่วนผู้ที่มีกิเลสมากกว่าคุณธรรมจะได้รับการตำหนิว่าเป็นคนไม่ดี คุณธรรมสำหรับผู้บริหารเป็นคุณลักษณะที่เป็นความดีงามและความจริงที่มีอยู่ในตัวผู้บริหารและจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมหรือกระทำกิจกรรมจากสภาพจิตที่เป็นกุศลอันจะยังประโยชน์ให้กับตนเอง ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา นักเรียน นิสิต นักศึกษา เพื่อนร่วมงาน สถานศึกษาและสังคมประเทศชาติ เช่น ผู้บริหารมีความเมตตากรุณามีความเสียสละ มีน้ำใจงาม รู้จักให้อภัยเข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นต้น

คุณธรรมผู้บริหาร เป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างความสงบสุข และความเจริญให้แก่บุคคลเป็นส่วนตัวและแก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวมเพราะว่า คุณธรรมผู้บริหาร เป็นเครื่องช่วยให้ผู้บริหารแต่ละคนประสบความสุขและเจริญในหลาย ๆ ทาง เช่น

๑. คุณธรรม เป็นเครื่องดำรงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เราไม่ตีค่าของมนุษย์เป็นตัวเงิน แต่เราจะตีค่าด้วยคุณธรรม ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดีคือผู้มีคุณธรรมเป็นคนมีคุณค่ามากกว่าส่วนผู้ที่ไร้คุณธรรม อาจจะถูกระบุว่าเหมือนไม่ใช่คน หรือเป็นคนมีค่าน้อย

๒. คุณธรรม ทำให้เป็นที่เคารพยำเกรง ยกย่องนับถือของคนทั่วไปคนเราจะยกย่อง นับถือกันก็ด้วยคุณธรรมน้ำใจ

^{๒๒}สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, พุทธศาสนสุภาษิต เล่มที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๗), หน้า ๕๒.

^{๒๓}พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสัมปันโน), พระพุทธศาสนารักษาชาติไทย, (กรุงเทพมหานคร: ศิลปวัฒนธรรมและกิจการพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๖.

๓. คุณธรรม เป็นเครื่องเสริมบุคลิกภาพ เช่น ความซื่อสัตย์ทำให้คนสมบูรณ์ในความคิดจิตใจ และการกระทำเพราะไม่มีความขัดแย้งระหว่างคุณธรรมและคำพูดการเสียสละ ทำให้เป็นคนสมบูรณ์ คือ รักษาความพอดี ปรับดุลยภาพให้มีความพอดีและเกิดปิติ

๔. คุณธรรม เป็นเครื่องเสริมสัมพันธ์ภาพและมิตรภาพระหว่างมนุษย์ด้วยกัน เช่น ความจริงใจทำให้ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเป็นไปอย่างราบรื่น

๕. คุณธรรม ทำให้คนเป็นสุขสร้างความสบายใจ เป็นเกราะป้องกันตัว เพราะคนที่มีคุณธรรมจะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกที่ควร ไม่กระทำความผิด ทั้งจะเป็นที่รักของคนทั้งหลายอีกด้วย

๖. คุณธรรม เป็นเครื่องส่งเสริมความสำเร็จในชีวิตและความมั่นคงปลอดภัย ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต เพราะคนที่มีคุณธรรมมากกับใจนั้น จะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต

คุณธรรมสำหรับผู้บริหารจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร จะต้องมีเนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

๑. คุณธรรมเป็นหัวใจของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารเป็นผู้ปกครองคนเป็นผู้นำคนจึง ต้องประพฤติตนให้สมกับที่คนทั่วไปยกย่องยอมรับนับถือ เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา และสังคมทั่วไป หากผู้บริหารขาดคุณธรรม องค์การนั้น ก็จะปั่นป่วนขาดความสงบสุข คนดีจะท้อแท้ขาดกำลังใจ สิ้นหวัง

๒. ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่มากมายที่จะต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับคนอื่น หรือสิ่งแวดล้อมหลากหลาย หากผู้บริหารมีคุณธรรมก็จะเกิดสันติสุข

๓. ผู้บริหารมีหน้าที่ ส่งเสริมวินัยผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้มีคุณธรรม และต้องมีมากกว่าผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย

๔. ผู้บริหาร ยังทำหน้าที่เป็นตัวแทนของหน่วยงาน หากผู้บริหารมีคุณธรรมก็จะทำให้หน่วยงานมีความเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับของสังคม หากผู้บริหารมีคุณธรรมก็จะเป็นหลักยึดของสังคมและช่วยสร้างสังคม^{๖๔}

สมบัติ ทิฆมทรัพย์ กล่าวว่า จริยธรรมสำหรับผู้บริหาร เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) ที่ดี ด้วยคุณธรรม คือ พรหมวิหารธรรมคือ คุณธรรมเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่ ๔ ประการ ได้แก่^{๖๕}

- ๑) เมตตา คือ ความรักปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นอยู่ดีมีสุข
- ๒) กรุณา คือ ความสงสาร ปรารถนาให้ผู้อื่นทุกข์ เดือดร้อน ให้พ้นทุกข์
- ๓) มุทิตา คือ ความพลอยยินดี ที่ผู้อื่นได้ดี ไม่คิดอิจฉาริษยากัน
- ๔) อุเบกขา คือ ความวางเฉย ไม่ยินดียินร้าย

^{๖๔}ธีรรัตน์ กิจจารักษ์, **คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๒), หน้า ๖.

^{๖๕}สมบัติ ทิฆมทรัพย์, **คุณธรรมและจริยธรรมของนักบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๓-๖.

คุณธรรม ๔ ประการนี้ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้อื่นไว้ได้ และยังความสมัคร สนิทสามัคคีให้เกิดขึ้นระหว่างกันและกันด้วย หรือจะเรียกว่าเป็น “หลักธรรมมหาเสน่ห์” ก็ได้

อุทัย ธรรมเตโช กล่าวว่า ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารจำเป็นต้องมีคุณธรรม โดยเฉพาะหลักธรรมทางพุทธศาสนาซึ่งนำมาซึ่งความสงบสุขความสามัคคีความร่วมมือและความก้าวหน้าในหน่วยงาน คุณธรรมที่ผู้บริหารควรยึดถือและปฏิบัติโดยเคร่งครัด คือ พรหมวิหารสี่ คือ ธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐดุจพระพรหมมี ๔ อย่างคือ^{๖๖}

- ๑) เมตตา ความรักใคร่ปรารถนาจะให้เป็นสุข
- ๒) กรุณา ความสงสาร คืออยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นความทุกข์
- ๓) มุทิตา ความพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข
- ๔) อุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง คือมองตามความเป็นจริงโดยวางจิตเรียบ

สม่ำเสมอ มั่นคง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารจะต้องศึกษาถึงสิ่งต่างๆ ที่ครอบคลุม การปฏิบัติงานของผู้บริหาร ควรยึดหลักพุทธธรรมหรือคุณธรรมที่นำไปสู่การบริหารงาน โดยมีความ ยุติธรรม มีเหตุผล คงความเป็นกลางอย่างสม่ำเสมอ แม้ว่าในแนวปฏิบัติหน้าที่นั้นเกิดปัญหาความ ขัดแย้ง ผู้บริหารจะต้องมีความอดทน ช่มใจ รักษาอารมณ์ให้มั่นคงเท่าที่เป็นอยู่ รวมทั้งทำความเข้าใจ เกี่ยวกับองค์การและการบริหารองค์การที่สำคัญ คือ บทบาท ภารกิจองค์การ ทักษะของผู้บริหารโดย ที่ผู้บริหารจะประสบความสำเร็จในการทำงานนั้น “มนุษย์” ในหน่วยงานเป็นปัจจัยแรกๆ ที่ผู้บริหาร ต้องคำนึงถึงผู้บริหารต้องพยายามศึกษาธาตุแท้ของมนุษย์และหลักธรรมประจำตัวของผู้บริหาร (พรหมวิหาร ๔) ในการบริหารงานสถานศึกษาควรมีเมตตาในความปรารถนาจะให้ผู้ร่วมงานรวมทั้งให้ ผู้อื่นมีความสุขมีความกรุณาสงสาร ความเอ็นดูหรือปราศจากความโหดร้ายและเบียดเบียน ผู้ใต้บังคับบัญชาและมีความคิดที่จะหาทางให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ นอกจากนี้แล้วผู้บริหาร สถานศึกษา จำเป็นต้องมุทิตาปลาบปลื้มยินดีในความสำเร็จก้าวหน้าการปฏิบัติหน้าที่เมื่อ ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดี หรือไม่อิจฉาตาร้อนใดๆ ทั้งนั้นและมีอุเบกขาที่ตั้งมั่นอยู่ในความยุติธรรมและให้ ความเสมอภาค มีใจ เป็นกลางปราศจากความลำเอียงโดยสิ้นเชิง ดังนั้น ผู้บริหารต้องเข้าใจหลักของ พุทธธรรมและนำไปใช้ให้สอดคล้องกับการบริหารงานการศึกษา นั่นคือก็คือ หลักพรหมวิหาร ๔ ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมสำหรับผู้บริหารนำไปปรับใช้กับการบริหารงานการศึกษาด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคคล ด้านงานงบประมาณ และด้านงานทั่วไป จึงสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านเมตตา

- ๑.๑ มีการเสียสละปราศจากการเห็นแก่ตัว
- ๑.๒ เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงเกียรติคุณดี
- ๑.๓ มีความจริงใจ
- ๑.๔ มีความรอบรู้ในวิชาการ
- ๑.๕ มีความรักและห่วงใยผู้ร่วมงาน

^{๖๖}อุทัย ธรรมเตโช, หลักบริหารการศึกษา ,พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๖๘-๗๐.

๑.๖ เป็นผู้นำที่รับผิดชอบต่อหน้าที่ อุทิศตนและเวลาให้สถานศึกษาอย่างเต็มที่

๑.๗ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตดี เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรี

๒. ด้านคุณงาม

๒.๑ มีประสบการณ์มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการที่เคยถูกปกครองบังคับบัญชาจากหัวหน้าแบบต่าง ๆ เพื่อได้ทัศนะในการปกครองบังคับบัญชาผู้อื่น

๒.๒ มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น

๒.๓ เปิดโอกาสให้บุคคลจำนวนมากหรือบุคคลหลาย ๆ คน เข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำโดยไม่ทำงานตามลำพังยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น

๒.๔ เป็นผู้ทำหน้าที่ประสานประโยชน์บริการแก่ผู้อื่นทุก ๆ คน ในการที่ช่วยให้เขาดำเนินงานต่าง ๆ ในการศึกษาได้ผลและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

๒.๕ เป็นผู้เสียสละทุกอย่างเพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชนและเพื่อให้สังคมดีขึ้น

๒.๖ เป็นผู้มีความสามารถส่งเสริมและสนับสนุนในการทำงานเป็นทีม

๒.๗ เป็นผู้ศึกษาหาความรู้ ความสามารถและมีความเข้าใจหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การแนะแนว การวัดผลและประเมินผล ตลอดจนสามารถจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ด้านบุคลิก

๓.๑ มีความกระตือรือร้น เป็นมิตรและมองโลกในแง่ดี

๓.๒ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงานและผู้อื่น

๓.๓ ต้องรู้จักยกย่อง ชมเชยผู้ร่วมงานที่ทำความดีตามความเหมาะสม

๓.๔ เผยแพร่ผลงานที่ดีของผู้ร่วมงานทุกคน

๓.๕ ชื่นชมผลงานการปฏิบัติงานของบุคคลอื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ

๓.๖ เป็นกำลังใจให้ผู้ร่วมงานหรือบุคคลอื่นประสบความสำเร็จในงานที่ได้รับ

มอบหมาย

๔. ด้านอุเบกขา

๔.๑ มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบทันคน

๔.๒ มีความสามารถรอบด้าน รู้บางสิ่งในทุกสิ่งและรู้ทุกสิ่งในบางสิ่งและรู้หน้าที่ของตน อย่างกว้างขวางด้วย

๔.๓ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่โลเล

๔.๔ มีกำลังกายและพลังประสาทมั่นคง

๔.๕ มีความเด็ดเดี่ยวในการตัดสินใจ

๔.๖ มีความยุติธรรม มีเหตุผลและวางตัวเป็นกลางอย่างสม่ำเสมอ

๒.๕ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เกิดจากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๒) พ.ศ.๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดว่าการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม โดยให้มีคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่การกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ (อำเภอพระประแดง) เป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่มีอาณาบริเวณตั้งอยู่ส่วนเหนืออ่าวไทย ตอนปลายของแม่น้ำเจ้าพระยาคนทั่วไปมักจะเรียกกันว่า “ปากน้ำ” ลักษณะพื้นที่แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ สองฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยาจะมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม ตอนใต้ใกล้ชายฝั่งทะเลจะมีลักษณะน้ำทะเลท่วมถึงและที่ดินจะเค็มจัดในฤดูแล้ง ทางเหนือและทางตะวันออกมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มกว้างใหญ่ โดยส่วนใหญ่พื้นที่เป็นที่ราบมีแม่น้ำลำคลองตามธรรมชาติและคลองชลประทานหลายแห่งไหลผ่าน จากพื้นที่โดยส่วนรวมมีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร มีทำเลที่ตั้งเหมาะสมกับการเป็นเมืองประกอบธุรกิจ อุตสาหกรรม มีสถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตก้าวหน้า พัฒนาสู่ความเป็นเลิศ เด็กขยันเรียนรู้ ครูสอนดี ห้องเรียนมีคุณภาพ ทุกภาคส่วนสนับสนุน

พันธกิจ

๑. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทั่วไกลในอาเซียน
๒. เพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนทุกคน ทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง
๓. มุ่งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ และมีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
๔. พัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

เป้าประสงค์

๑. เด็ก เยาวชน และประชาชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ อีกทั้งผู้ด้อยโอกาส คนพิการ มีศักยภาพและสามารถพึ่งพาตนเองได้

๒. ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

๓. สร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน

กลยุทธ์

๑. พัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา
๒. เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรทุกกลุ่มอย่างเสมอภาค
๓. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาชีพ
๔. เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ และเครือข่ายในการจัดการการศึกษา

โรงเรียนในสังกัด (อำเภอพระประแดง)

โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๒๙ โรงเรียน ได้แก่ ๑) โรงเรียนวัดคันลัด ๒) โรงเรียนวัดป่าเกต ๓) โรงเรียนวัดบางกระสอบ (เชยบุญปลุกราษฎร์อุปถัมภ์) ๔) โรงเรียนวัดบางกอบัว ๕) โรงเรียนวัดราษฎร์รังสรรค์ ๖) โรงเรียนพลอยจาตุรจินดา ๗) โรงเรียนวัดครุโน ๘) โรงเรียนวัดครุโน (ปิยะนิลานนทศึกษา) ๙) โรงเรียนอนุบาลสุขสวัสดิ์ ๑๐) โรงเรียนวัดขมิ้น ๑๑) โรงเรียนบ้านบางจาก ๑๒) โรงเรียนวัดบางน้ำผึ้งใน ๑๓) โรงเรียนวัดบางน้ำผึ้งนอก ๑๔) โรงเรียนวัดกลาง ๑๕) โรงเรียนวัดรวก (สายราษฎร์สงเคราะห์) ๑๖) โรงเรียนวัดบางกะเจ้ากลาง ๑๗) โรงเรียนวัดกองแก้ว ๑๘) โรงเรียนวัดบางขมิ้น ๑๙) โรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก ๒๐) โรงเรียนวัดทองคั้ง ๒๑) โรงเรียนฉัตรทิพย์เทพวิทยา ๒๒) โรงเรียนวัดแหลม ๒๓) โรงเรียนวัดบางฝ้าย ๒๔) โรงเรียนวัดบางหัวเสือ ๒๕) โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ ๒๖) โรงเรียนวัดมหาวงษ์ ๒๗) โรงเรียนวัดสำโรงเหนือ ๒๘) โรงเรียนวัดปุนหังสนาวาส และ ๒๙) โรงเรียนสวนส้ม

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ภายในประเทศ พบว่ามีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

ดาวรุ่ง สวัสดิ์รักษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผู้บริหารกับการจัดการทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา อายุระหว่าง ๔๐-๔๙ ปี มากที่สุด เป็นจำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๑ รองลงมาคืออายุ ๕๐-๕๙ ปี มีจำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑ ระหว่างอายุ ๓๑-๓๙ ปี จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒ และอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี มีจำนวน ๑๑ คน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖.๖ ด้านวุฒิการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรของสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด เป็นจำนวน ๑๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๖ รองลงมา คือวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท เป็นจำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘ และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก เป็นจำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖ ด้านประสบการณ์การปฏิบัติงานพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและ

บุคลากรทางการศึกษา มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน ๒๑ ปีขึ้นไป มากที่สุดเป็นจำนวน ๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓ รองลงมาคือระหว่าง ๑๖-๒๐ ปี เป็นจำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖ ไม่เกิน ๕ ปี เป็นจำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘ ระหว่าง ๑๑-๑๕ ปี เป็นจำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒ และ ระหว่าง ๖-๑๐ ปี เป็นจำนวน ๑๒ คน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗.๒ และด้านตำแหน่งหน้าที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา มีตำแหน่งหน้าที่ ครู มากที่สุดเป็นจำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๖ รองลงมาคือผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘ บุคลากร/เจ้าหน้าที่ เป็นจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒ และรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นจำนวน ๑ คน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๐.๖ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ตามหลักพรหมวิหาร ๔ พบว่า เพศ , วุฒิ การศึกษาและตำแหน่งหน้าที่ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผู้บริหารกับการจัดการทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ไม่แตกต่างกัน มีเพียงอายุและประสบการณ์การปฏิบัติงานที่มีผลต่อระดับความคิดเห็นต่อผู้บริหารกับการจัดการทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ สำหรับความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนา พบว่า ด้านเมตตา ผู้บริหารควรแสดงความปรารถนาดีต่อบุคลากรอย่างเปิดเผยและเที่ยงธรรม, ด้านกรุณา ผู้บริหารต้องเอาใจใส่ดูแลเมื่อบุคลากรมีความเดือดร้อน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน, ด้านมูทิตา ผู้บริหารควรแสดงความยินดีต่อบุคลากร โดยไม่เลือกปฏิบัติ มีความเต็มใจที่จะสนับสนุนบุคลากร ด้วยความเสมอภาคและด้านอุเบกขา ผู้บริหารควรมีการวางตัวเป็นกลาง ใช้เหตุผล มีความเที่ยงธรรมไม่เอนเอียง^{๖๗}

ทิพยาพัศ คลังแสง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัด เทศบาลนครนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้อำนวยการสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของ ผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลเป็น การทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง ตัวแปรต้น ได้แก่ การจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อพิจารณาการจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกัน คือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง ๑ - ๕ ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม หลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์น้อยกว่า กลุ่ม ที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง ๑๑ - ๑๕ ปีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ เมื่อพิจารณาต่อไปพบอีกว่า กลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง ๑๑ - ๑๕ ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร ๔

^{๖๗} ดาวรุ่ง สวัสดิรักษ์, “ผู้บริหารกับการจัดการทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์มากกว่า กลุ่มที่มี ประสบการณ์ทำงานระหว่าง ๑๖ ปีขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕^{๖๘}

น้ำอ้อย อนุสนธิ์ ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร” ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวม การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา ทุกด้าน อยู่ในระดับ มาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามเพศและ ประสบการณ์ทำงานพบว่า พบว่าพนักงานครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชรมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ^{๖๙}

พระกิตติราช จารุณโณ (เนตรแสงสี) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับข้อเสนอแนะต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านเมตตา ผู้บริหารควรมีเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรี และสร้างความพึงพอใจแก่บุคลากร และผู้รับบริการ ทางการศึกษา ด้านกรุณา ผู้บริหารควรมีความกล้าตัดสินใจในการปรับปรุงการบริหารงานให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ด้านมุทิตา ผู้บริหารควรมีความเอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการ และด้านอุเบกขา ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการบริหารการวางแผนด้วยความเที่ยงธรรมปราศจากอคติ และควรมีความเสมอภาคในการบริหารงาน^{๗๐}

^{๖๘}ทิพยาพัศ คลังแสง, “การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัด เทศบาลนครนครสวรรค์”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๖๙}น้ำอ้อย อนุสนธิ์, “การศึกษาการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร”, **สารนิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๔).

^{๗๐}พระกิตติราช จารุณโณ (เนตรแสงสี), “การศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

พระครูวิวัฒน์ธรรมานุกุล (อ๊อด ธรรมปาโล) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ๑) ด้านเมตตา ผู้บริหารควรการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสร้างความพึงพอใจแก่บุคลากรและผู้อุปถัมภ์ทางการศึกษา ๒) ด้านกรุณา ผู้บริหารควรมีความกล้าตัดสินใจในการปรับปรุงการบริหารงานให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สู่สภาพที่พึงปรารถนาในอนาคตร่วมกัน และควรมีการวางแผนการบริหารงานในอนาคตได้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ๓) ด้านมุทิตา ผู้บริหารควรมีความเอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และควรบริหารงานบุคลากรให้ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงาน อย่างเท่าเทียมกัน ๔) ด้านอุเบกขา ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการบริหารการวางแผนด้วยความเที่ยงธรรมปราศจากอคติ และควรมีความเสมอภาคในการบริหารงาน^{๗๑}

พระปลัดคำภา ลิ้มบิดา ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในกลุ่ม ๗” ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาใน กลุ่ม ๗ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาใน กลุ่ม ๗ ที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนโดยภาพรวม แต่ละรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาใน กลุ่ม ๗ ที่มีประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาใน กลุ่ม ๗ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกันมี

^{๗๑}พระครูวิวัฒน์ธรรมานุกุล (อ๊อด ธรรมปาโล), “ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน^{๗๒}

พระคำพูน ขนติปัญญา (สิทธิชัย) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับมีความคิดเห็นการใช้หลักธรรม พรหมวิหาร ๔ ภาพรวม ๔ ด้าน อยู่ในระดับมาก และรายข้อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านเมตตา รองลงมา คือ ด้านมุทิตา ด้านกรุณา และอุเบกขาตามลำดับ สำหรับแนวทางการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ การใช้หลักธรรมพรหมวิหารของผู้บริหาร ด้านเมตตา ผู้บริหารควรสร้างความสามัคคีในการบริหารบุคลากรในการทำงานด้านกรุณา ผู้บริหารควรให้คำปรึกษาการทำงานแก่บุคลากรด้วยอัธยาศัยไมตรีที่ดีมีน้ำใจต่อทุกท่านด้วยความจริงใจเสมอ ด้านมุทิตา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และอุเบกขา ผู้บริหารควรวางตัวเป็นกลางให้เป็นธรรมแก่บุคลากรทุกคนเท่าเทียมกันในการทำงาน^{๗๓}

พระภัทรพงษ์ ฐิตญาโณ (ปิตตาระโพธิ์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร ๔ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ และด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร ๔ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณตามหลักพรหมวิหาร ๔ ๒. การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๓. แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ ๑) ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร ๔ ควรมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสม สอดคล้องกับชุมชน ด้วยความรักและปรารถนาดี การวางแผนงานด้านวิชาการ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้คุณธรรม มีการพิจารณาครูเข้าสอน ตามความรู้ ความสามารถ ไม่ลำเอียง การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ๒) ด้านการบริหารงาน

^{๗๒}พระปลัดคำภา สิมบิดา, “การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในกลุ่ม ๗”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๕๒).

^{๗๓}พระคำพูน ขนติปัญญา (สิทธิชัย), “การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

บุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ ควรมีการจัดทำแผนงบประมาณโดยมุ่งประโยชน์ของสถานศึกษาและ ผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำค่าของงบประมาณสอดคล้องกับปัญหาและการ พัฒนาจัดทำแผนการใช้งบประมาณโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ๓) ด้านการบริหารงานงบประมาณตาม หลักพรหมวิหาร ๔ ควรมีการวางแผนอัตรากำลังในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเพียงพอกับภาระ งาน โดยใช้ระบบคุณธรรม ผู้บริหารมีการพิจารณาเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือนตามความรู้ ความสามารถโดยเที่ยงธรรม ๔) ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร ๔ ควรมีการจัดระบบ และสารสนเทศภายในสถานศึกษา และการประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษาทั้งภายใน องค์กรและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน^{๗๔}

พระมหาสุรศักดิ์ ฐิตกุลโล (เนาว์ประเสริฐ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อผู้บริหารการศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความ คิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อผู้บริหารการศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียน ประถมศึกษา ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มาก ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านมูทิตา ด้านกรุณา และด้านอุเบกขา ส่วนด้านเมตตา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระ ะปานกลาง ๒. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อ ผู้บริหารการศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกัน ๓. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อผู้บริหารการศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและ ประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA) สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษิตตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา ใน อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน^{๗๕}

^{๗๔}พระภัทรพงษ์ ฐิตญาโณ (ปิตตาระโพธิ์), “การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร มหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐).

^{๗๕}พระมหาสุรศักดิ์ ฐิตกุลโล (เนาว์ประเสริฐ), “ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มี ต่อผู้บริหารการศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

พระอดิศักดิ์ สารโท (เตือนสันเทียะ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. จากการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน ด้านการวางแผนกำลังบุคคล ส่วนด้านการพัฒนาบุคลากรและด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเดียวกันและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบำรุงรักษาบุคลากร ตามลำดับ ๒. การเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และ ๓. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ผู้บริหารควรเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องของบุคลากรให้ปฏิบัติอย่างทั่วถึง ควรพิจารณาจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรม ต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานบริหารบุคลากร ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมงานในการพัฒนาบุคลากรเพื่อผลการทำงานที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงของการพัฒนาบุคลากร และควรวางแผนบุคลากรด้วยความเป็นธรรมต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติงานทุกๆ ด้าน^{๗๖}

วิเชียร บุญกล้า ได้ทำการศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต ๓ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนโดยภาพรวมมีการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากสูงสุดไปหาต่ำสุดดังนี้ ด้านมุทิตา ด้านเมตตา ด้านอุเบกขาและด้านกรุณา ตามลำดับ^{๗๗}

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ พบว่ามีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

Pressel ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ซึ่งวัด ๑๖ องค์ประกอบของบุคลิกภาพโดยเครื่องมือแคทเทิล กับสิ่งที่จำเป็นยิ่งกับการเป็นผู้นำ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีจิตใจอ่อนโยนน้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้สำเร็จปริญญา

^{๗๖}พระอดิศักดิ์ สารโท (เตือนสันเทียะ), “การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^{๗๗}วิเชียร บุญกล้า, “การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต ๓”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๐).

เอกจะยึดกลุ่มเป็นสำคัญ และผู้บริหารโดยทั่วๆ ไปจะเป็นผู้ที่ชอบแสดงออกให้ความรู้สึกรอบนแก่เพื่อนร่วมงาน ปรับตัวได้ดี ฉลาดและรู้จักใช้อำนาจ จิตใจอ่อนโยนและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว นอกจากนี้ยังพบอีกว่าผู้บริหารการศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้บริหารและเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานได้มากกว่าผู้บริหารด้านอื่น ๆ^{๗๘}

Rice ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตามธรรมชาติของอาจารย์ใหญ่และครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตแม่น้ำ ซาวานนาห์ ตอนกลางของรัฐจอร์เจีย ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างธรรมชาติของอาจารย์ใหญ่และครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมผู้นำของอาจารย์ในด้านความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจคน การมีวิจรรย์ญาณ การเน้นที่ผลงานและความสามารถในการบูรณาการหัวข้อต่างๆ ที่นำมาอภิปราย^{๗๙}

Timothy ได้ศึกษาผลกระทบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการปรับปรุงโครงสร้างของโรงเรียนตามแนวคิดของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งการศึกษาค้นคว้าพบความแตกต่างในเรื่องการตัดสินใจ การวางแผน บทบาทของผู้ปกครองต่อนักเรียน ร้อยละ ๙๒ ของผู้บริหาร คิดว่าผู้ปกครองต้องให้ความสนใจต่อการศึกษาของนักเรียน ร้อยละ ๕๕ ของผู้บริหารในโรงเรียนที่ไม่ใช้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เชื่อว่าผู้ปกครองควรให้คำปรึกษานักเรียน และพบว่าทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนทั้ง ๒ แบบต่างกัน ซึ่งการปรับปรุงโครงสร้างของโรงเรียนนั้นจะได้รับผลกระทบมาจากเวลา กระแสของงานวิจัย โอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และสนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่มที่ได้รับจากภายนอก^{๘๐}

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่าในการบริหารงานสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีหลักบริหารที่ดีและมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการที่มีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน ซึ่งจะเป็นผู้บริหารงานสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่การบริหารงานสถานศึกษาให้มีคุณภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น ก็จะต้องควบคู่ด้วยคุณธรรม ตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งในที่นี้ จะขอกล่าวถึงการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับนักปกครอง หรือผู้บริหารที่ควรมีในการบริหารงาน อันได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา

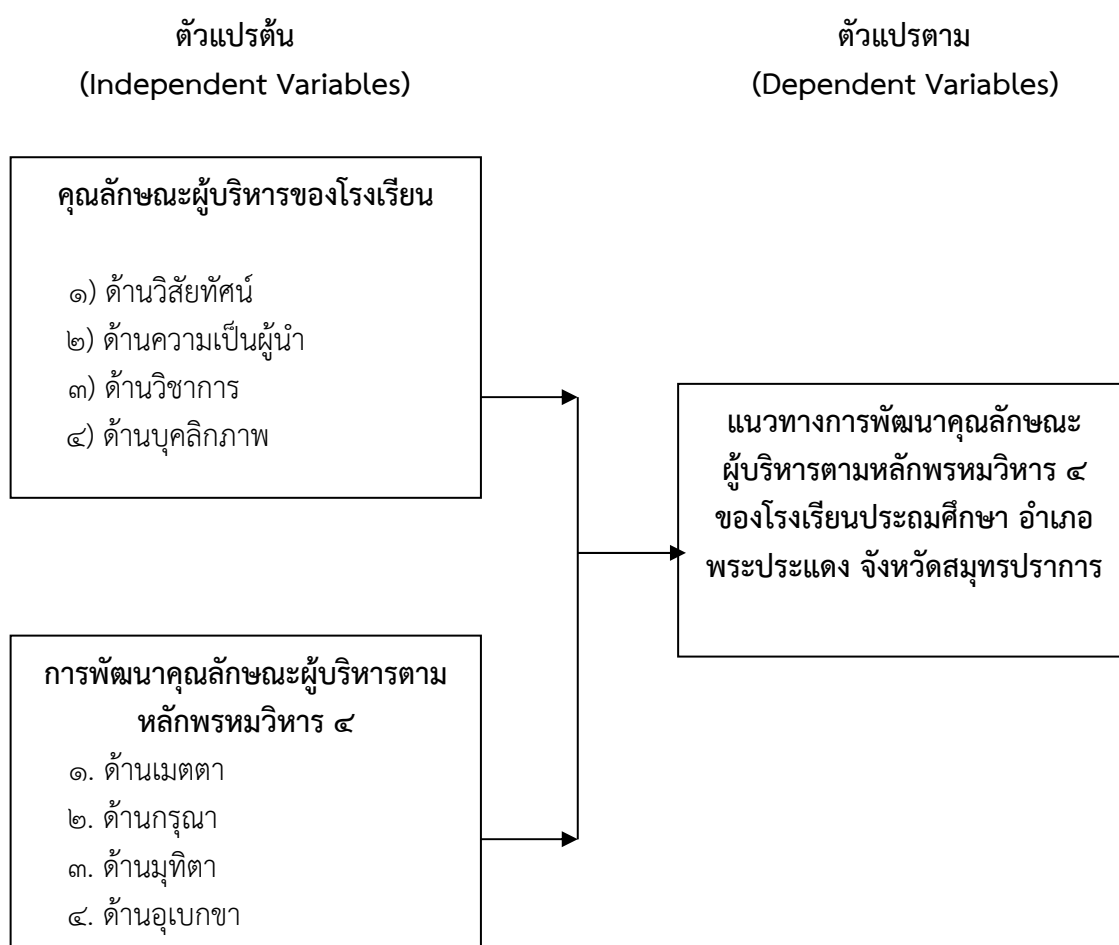
^{๗๘} Pressel. D.A., " A study of the Relationship Between Personality Factors and Aspiration For Leadership", **Dissertation Abstract International**. (1986, January). 165,05 A.

^{๗๙} Rice. Wilson L., "Leadership Behavior of Elementary School Principals and Teacher in Five Central Savannah River Area School Districts in Georgia", **Dissertation Abstracts International**. 46 (9) , 1991, p. 378-A.

^{๘๐} Timothy Bates, "Is the U.S. Small Business Administration a Racist Institution", **The Review of Black Political Economy**, Spring: 1998, p.1450.

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ดังนั้นผู้วิจัยได้นำมา กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๕๔๗ คน (ข้อมูล ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) มาจากประชากร ได้จำนวน ๒๒๖ คน โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie กับ D.W.Morgan^๑ เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องมากที่สุด จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

^๑ธานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บิสนเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๑), หน้า ๔๙.

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	โรงเรียน	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
๑	โรงเรียนวัดคันลัด	๑๑	๕
๒	โรงเรียนวัดป่าเกต	๑๑	๕
๓	โรงเรียนวัดบางกระสอบ (เชยบุญปลุกราษฎร์อุปัถม์ภัก)	๘	๓
๔	โรงเรียนวัดบางกอบัว	๒๐	๘
๕	โรงเรียนวัดราษฎร์รังสรรค์	๑๒	๕
๖	โรงเรียนพลอยจตุรจินดา	๒๒	๙
๗	โรงเรียนวัดครุฑนอก	๑๗	๗
๘	โรงเรียนวัดครุฑใน (ปีตะนิลานนทศึกษา)	๒๖	๑๐
๙	โรงเรียนอนุบาลสุขสวัสดิ์	๓๘	๑๖
๑๐	โรงเรียนวัดชนนิมิต	๔๒	๑๘
๑๑	โรงเรียนบ้านบางจาก	๑๘	๗
๑๒	โรงเรียนวัดบางน้ำผึ้งใน	๑๗	๗
๑๓	โรงเรียนวัดบางน้ำผึ้งนอก	๖	๒
๑๔	โรงเรียนวัดกลาง	๑๑	๕
๑๕	โรงเรียนวัดรวก(สายราษฎร์สงเคราะห์)	๘	๓
๑๖	โรงเรียนวัดบางกะเจ้ากลาง	๙	๔
๑๗	โรงเรียนวัดกองแก้ว	๙	๔
๑๘	โรงเรียนวัดบางขมิ้น	๑๑	๕
๑๙	โรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก	๔๐	๑๗
๒๐	โรงเรียนวัดทองคั้ง	๑๒	๕
๒๑	โรงเรียนฉัตรทิพย์เทพวิทยา	๗	๓
๒๒	โรงเรียนวัดแหลม	๑๕	๖
๒๓	โรงเรียนวัดบางฝ้าย	๒๘	๑๒
๒๔	โรงเรียนวัดบางหัวเสือ	๑๒	๕
๒๕	โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์	๓๔	๑๔
๒๖	โรงเรียนวัดมหาหงษ์	๑๔	๕
๒๗	โรงเรียนวัดสำโรงเหนือ	๑๘	๗
๒๘	โรงเรียนวัดปทุมหังสนาวาส	๑๘	๗
๒๙	โรงเรียนสวนส้ม	๕๓	๒๑
รวม		๕๔๗	๒๒๖

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๕ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaires)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารวิชาการและจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ
๓. สร้างเครื่องมือ จากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย
๔. เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ
๕. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) เชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ (Index of Items Objective Congruence : IOC)^๒ ซึ่งจะต้องได้ค่า IOC มากกว่า ๐.๕ ทุกข้อ
๖. นำเครื่องมือที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)^๓
๗. ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

^๒Cronbach, Lee J, *Essentials of psychological testing*, 4th ed., (New York : Harper & Row, 2001), p. 123.

^๓ประยูร อาษานาม, *คู่มือวิจัยทางการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๑), หน้า ๘๗.

แบบสัมภาษณ์ (Interview)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของเนื้อหาการวิจัยและวิเคราะห์สาระสำคัญจากนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการแล้วได้ร่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบคุณภาพในด้านต่างๆ ดังนี้

- ๑) การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาของข้อคำถาม
- ๒) โครงสร้างของประเด็นเนื้อหาคำถามที่ครอบคลุมสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
- ๓) กรอบประเด็นและข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาสำคัญที่ต้องการตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

ลักษณะของเครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ส่วนที่เป็นแบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็น มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
๔	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
๓	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
๒	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
๑	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ^๔

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ คือ ๑. ด้านเมตตา ๒. ด้านกรุณา ๓. ด้านมุทิตา ๔. ด้านอุเบกขา โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

^๔สุวรรีย์ ศิริโกการภิมรณ, การวิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๐), หน้า ๑๔๐.

ลักษณะของเครื่องมือสำหรับแบบสัมภาษณ์ (Interview Form)

แบบสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๕ ท่าน เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Form) เพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และข้อเสนอแนะต่างๆ ได้อย่างอิสระ

๓.๓.๓ การรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม (Questionnaires)

การรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถาม โดยกระจายกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน ๒๕๖๑ – มีนาคม ๒๕๖๒ รวม ๑๐ เดือน และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

แบบสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ดำเนินการ สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑) ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมายวันเวลาที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างพร้อมกับขอเอกสารต่างๆ พร้อมกันนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เตรียมและ ศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการ สัมภาษณ์

๒) ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคย กับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียง ในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่า ข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถาม (Questionnaires)

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยการตอบแบบสอบถามแล้ว นำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้^๕

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๔) การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance)

๕) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสาระประเด็นสำคัญ แล้วนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง

แบบสัมภาษณ์ (Interview)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนาความ วิเคราะห์ลักษณะปัญหาจากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย (๑) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (๒) จัดลำดับข้อมูล (๓) จากการสัมภาษณ์ (๔) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็น (๕) สรุปผลการวิจัย

^๕ประกอบ กรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)^๖

$$\text{สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา } \alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

α	=	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
K	=	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
$\sum s_i^2$	=	ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
s_t^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

หาค่าความสอดคล้องแบบ IOC^๗ โดยหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	=	ดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา
$\sum R$	=	ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N	=	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

* ค่า IOC จะต้องมามีค่า ≥ 0.5 ขึ้นไปจึงจะใช้ได้

๓.๕.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

๑) ค่าสถิติพื้นฐาน^๘ ได้แก่

๑.๑ ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร

P	=	$\frac{f}{N} \times 100$
P	=	ร้อยละ
f	=	ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ

^๖บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๕), หน้า ๙๙.

^๗พิษณุ พองศรี, วิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เทียมผาการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๓๘ - ๑๓๙.

^๘ธีรยุทธ พึ่งเทียร, สถิติเบื้องต้นและการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สูตรไพศาล, ๒๕๕๕), หน้า ๑๒.

$$\begin{aligned}
 N &= \text{จำนวนความถี่ทั้งหมด} \\
 \text{๑.๒} \quad \bar{x} &= \text{ค่ามัธยฐานเลขคณิต หรือค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)}^{\text{๙}} \\
 \bar{x} &= \frac{\sum fx}{N} \\
 \bar{x} &= \text{มัธยฐานเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย} \\
 \sum fx &= \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด} \\
 N &= \text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}
 \end{aligned}$$

๑.๓ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน^{๑๐} (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$\begin{aligned}
 S.D &= \sqrt{\frac{\sum f(x - \bar{x})^2}{N}} \\
 S.D &= \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน} \\
 f &= \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน} \\
 x &= \text{จุดกึ่งกลางชั้น} \\
 \bar{x} &= \text{มัธยฐานเลขคณิต} \\
 N &= \text{จำนวนข้อมูล} \\
 \sum &= \text{ผลรวมของข้อมูล } \sum f(x - \bar{x})^2
 \end{aligned}$$

๒) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที (t - test)^{๑๑}

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}} \\
 \bar{x}_1 - \bar{x}_2 &= \text{ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2} \\
 s_1^2, s_2^2 &= \text{ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2} \\
 n_1, n_2 &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2}
 \end{aligned}$$

^๙เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๑.

^{๑๐}พิษณุ พงศ์รี, วิจัยทางการศึกษา, หน้า ๑๖๓ - ๑๖๔.

^{๑๑}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

๓) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าเอฟ (F – test) (One – way ANOVA)^{๑๒} โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution

MS_b = ผลรวมกำลังสองเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม
(Between Mean Square)

MS_w = ผลรวมกำลังสองเฉลี่ยภายในกลุ่ม
(Within Mean Square)

^{๑๒}ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๒๓๖.

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา นำเสนอตามลำดับดังนี้

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

๔.๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๔.๔ ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๒๒๖)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
- ชาย	๖๕	๒๘.๘๐
- หญิง	๑๖๑	๗๑.๒๐
๒. อายุ		
- ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๑๕	๖.๘๐
- ๓๐ - ๔๙ ปี	๖๐	๒๖.๒๐
- ๕๐ - ๕๙ ปี	๑๒๗	๕๖.๒๐
- มากกว่า ๕๙ ปีขึ้นไป	๒๔	๑๐.๘๐
๓. ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๕	๑๕.๔๐
- ปริญญาตรี	๑๖๓	๗๒.๓๐
- สูงกว่าปริญญาตรี	๒๘	๑๒.๓๐
๔. ประสบการณ์การทำงาน		
- น้อยกว่า ๕ ปี	๓๑	๑๓.๖๐
- ๕ - ๑๕ ปี	๑๑๖	๕๑.๒๐
- ๑๖ - ๒๖ ปี	๕๖	๒๕.๒๐
- มากกว่า ๒๖ ปี	๒๓	๑๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จากจำนวน ๒๒๖ คน ส่วนใหญ่ เป็นหญิง ๑๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๒๐ มีอายุ ๔๑-๕๙ ปี จำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๒๐ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ๑๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๓๐ มีประสบการณ์การทำงาน ๕-๑๕ ปี จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒๐

๔.๒ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ๑) ด้านเมตตา ๒) ด้านกรุณา ๓) ด้านมุทิตา ๔) ด้านอุเบกขา รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒ - ๔.๖

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม

(n = ๒๒๖)

การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๑. ด้านเมตตา	๔.๓๐	๐.๔๙	มาก
๒. ด้านกรุณา	๔.๒๔	๐.๕๐	มาก
๓. ด้านมุทิตา	๔.๒๕	๐.๕๒	มาก
๔. ด้านอุเบกขา	๔.๒๖	๐.๔๔	มาก
ภาพรวม	๔.๒๕	๐.๔๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงจากน้อยไปหามาก คือ ครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ด้านคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๙ ด้านคุณลักษณะบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๔ ด้านคุณลักษณะวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๒ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านเมตตา

(n = ๒๒๖)			
ด้านเมตตา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๑. มีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถ	๔.๓๖	๐.๔๖	มาก
๒. มีการปรับปรุงหรือพัฒนาห้องทำงานหรือสถานที่ทำงานให้ตามความเหมาะสม	๔.๒๖	๐.๔๔	มาก
๓. เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปลายปี เพื่อมอบความสุขร่วมกันและสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ	๔.๒๗	๐.๕๗	มาก
๔. เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนบริเวณโรงเรียน	๔.๒๘	๐.๕๑	มาก
๕. มีการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ วิธีการทำงานที่ถูกต้อง	๔.๓๘	๐.๕๐	มาก
๖. มีการอำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุ-อุปกรณ์ เอกสารวิชาการ ในการทำงานไว้อย่างครบถ้วน	๔.๔๒	๐.๔๗	มาก
๗. เป็นผู้จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกับทางชุมชน	๔.๓๒	๐.๕๑	มาก
๘. เป็นผู้ที่มีการแบ่งช่วงเวลางาน และช่วงเวลาพักผ่อนอย่างเหมาะสม ไม่เบียดบังเวลาการทำงานของลูกน้อง	๔.๓๑	๐.๔๘	มาก
ภาพรวม	๔.๓๐	๐.๔๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ ความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านเมตตา อยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ได้แก่ มีการอำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุ-อุปกรณ์ เอกสารวิชาการ ในการทำงานไว้อย่างครบถ้วน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๗ มีการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ วิธีการทำงานที่ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๘ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๐ มีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๖ มีเป็นผู้จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกับทางชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๑ เป็นผู้ที่มีการแบ่งช่วงเวลางาน และช่วงเวลาพักผ่อนอย่างเหมาะสม ไม่เบียดบังเวลาการทำงานของลูกน้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๑ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๘ เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนบริเวณโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๘ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๑ เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปลายปี เพื่อมอบความสุขร่วมกันและสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๗ มีการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปลายปี เพื่อมอบความสุข และและข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการปรับปรุงหรือพัฒนาห้องทำงานหรือสถานที่ทำงานให้ตามความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง
จังหวัดสมุทรปราการ ด้านกรุณา

(n = ๒๒๖)			
ด้านกรุณา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๙. จัดระบบรักษาความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินให้ทุกคน	๔.๒๗	๐.๔๘	มาก
๑๐. มีการจัดโครงการปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจ	๔.๓๐	๐.๔๙	มาก
๑๑. มีการให้โอกาสผู้ที่มีผลงานต่ำกว่ามาตรฐานการประเมิน ปรับปรุงตนเองและเข้าร่วมงานต่อ	๔.๒๓	๐.๔๖	มาก
๑๒. เป็นผู้นำในการช่วยเหลือเหตุประสพภัย เช่น รถชน ไฟไหม้ น้ำท่วม และงานฌาปนกิจสงเคราะห์ทุกครั้ง	๔.๒๑	๐.๕๐	มาก
๑๓. มีการให้คำปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาเมื่อประสพปัญหาในการทำงาน	๔.๒๐	๐.๕๒	มาก
๑๔. มีการให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม	๔.๒๔	๐.๔๘	มาก
๑๕. มีการช่วยเหลือเมื่อมีเหตุประสพภัย เช่น รถชน ไฟไหม้ น้ำท่วม	๔.๒๕	๐.๕๑	มาก
๑๖. มีโครงการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับทุกคน	๔.๒๒	๐.๕๔	มาก
ภาพรวม	๔.๒๔	๐.๕๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ ความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านกรุณา อยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดโครงการปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๙ จัดระบบรักษาความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินให้ทุกคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๘ มีมีการช่วยเหลือเมื่อมีเหตุประสพภัย เช่น รถชน ไฟไหม้ น้ำท่วม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๑ มีการให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๘ มีมีการให้โอกาสผู้ที่มีผลงานต่ำกว่ามาตรฐานการประเมิน ปรับปรุงตนเองและเข้าร่วมงานต่อ มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ ๔.๒๓ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๖ ผู้บริหาร มีโครงการตรวจสอบสุขภาพประจำปีให้กับทุกคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๔ เป็นผู้นำในการช่วยเหลือเหตุประสพภัย เช่น รถชน ไฟไหม้ น้ำท่วม และงานฌาปนกิจสงเคราะห์ทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๐ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการให้คำปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาเมื่อประสบปัญหาในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านมูทิตา

(n = ๒๒๖)			
ด้านมูทิตา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๑๗. มีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถ	๔.๒๘	๐.๕๑	มาก
๑๘. แสดงความยินดีเมื่อได้รับโอกาสหรือรับการคัดเลือกไปศึกษาต่อ หรือดูงานต่างประเทศ	๔.๒๑	๐.๕๗	มาก
๑๙. มีการให้โอกาสได้แสดงผลงานและความสามารถ	๔.๒๒	๐.๕๕	มาก
๒๐. มีการเข้าร่วมและแสดงความยินดีกับกิจกรรมในชุมชน	๔.๒๔	๐.๕๖	มาก
๒๑. มีการตีพิมพ์ผลงานของผู้ใต้บังคับบัญชาในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ผลงาน เช่น วารสารของโรงเรียน	๔.๓๑	๐.๔๙	มาก
๒๒. มีการสนับสนุนและส่งเสริมผลงานให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ	๔.๒๖	๐.๕๑	มาก
๒๓. แสดงความพึงพอใจทุกครั้งเมื่อผลงานเป็นที่ยอมรับ	๔.๒๕	๐.๕๒	มาก
๒๔. แสดงความยินดีเมื่อได้รับรางวัลหรือโบนัสพิเศษ	๔.๒๙	๐.๕๐	มาก
ภาพรวม	๔.๒๕	๐.๕๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ ความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านมูทิตา อยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการตีพิมพ์ผลงานของผู้ใต้บังคับบัญชาในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ผลงาน เช่น วารสารของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๑ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๙

แสดงความยินดีเมื่อได้รับรางวัลหรือโบนัสพิเศษ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๙ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๐ มีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๘ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๑ การสนับสนุนและส่งเสริมผลงานให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๑ แสดงความพึงพอใจทุกครั้งเมื่อผลงานเป็นที่ยอมรับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๒ มีการเข้าร่วมและแสดงความยินดีกับกิจกรรมในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๖ มีการให้โอกาสได้แสดงผลงานและความสามารถ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๕ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ แสดงความยินดีเมื่อได้รับโอกาสหรือรับการคัดเลือกไปศึกษาต่อ หรือดูงานต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านอุเบกขา

(n = ๒๒๖)			
ด้านอุเบกขา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๒๕. มีการมอบหมายหน้าที่พิเศษที่นอกเหนือจากหน้าที่หลักให้อย่างเป็นธรรม ตรงกับความสามารถ และไม่มากไม่น้อยจนเกินไป	๔.๒๐	๐.๕๕	มาก
๒๖. วางใจเป็นกลางในสิ่งที่ไม่สามารถดำเนินการได้ในขอบเขตอำนาจ และหน้าที่	๔.๓๕	๐.๓๗	มาก
๒๗. มีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจก่อนมีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่งทุกครั้ง	๔.๓๒	๐.๔๖	มาก
๒๘. มีการพิจารณาโทษตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับตามขั้นตอนด้วยความเป็นธรรม	๔.๒๔	๐.๕๐	มาก
๒๙. มีการประเมินผลงานอย่างเป็นธรรมให้แก่ทุกคน	๔.๒๓	๐.๔๖	มาก
๓๐. มีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจก่อนมีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่งทุกครั้ง	๔.๒๖	๐.๓๕	มาก
๓๑. ไม่มีพฤติกรรมแบ่งพรรคแบ่งพวก แบ่งฝักแบ่งฝ่ายกัน	๔.๒๒	๐.๔๔	มาก
๓๒. ไม่แสดงออกถึงความพอใจหรือไม่พอใจจนเกินควร	๔.๒๕	๐.๔๐	มาก
ภาพรวม	๔.๒๖	๐.๔๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ความคิดเห็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านอุเบกขา อยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ได้แก่ วางใจเป็นกลางในสิ่งที่ไม่สามารถดำเนินการได้ในขอบเขตอำนาจ และหน้าที่ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๓๗ มีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจก่อนมีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่งทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๖ มีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจก่อนมีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่งทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๓๕ ไม่แสดงออกถึงความพอใจหรือไม่พอใจจนเกินควร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๐ มีการพิจารณาโทษตามกฎหมาย ขอบังคับตามขั้นตอนด้วยความเป็นธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๐ มีการประเมินผลงานอย่างเป็นธรรมให้แก่ทุกคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๓ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๑ ไม่มีพฤติกรรมแบ่งพรรคแบ่งพวก แบ่งฝักแบ่งฝ่ายกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๔ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการมอบหมายหน้าที่พิเศษที่นอกเหนือจากหน้าที่หลักให้อย่างเป็นธรรม ตรงกับความสามารถ และไม่มากไม่น้อยจนเกินไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๕ ตามลำดับ

๔.๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๗ – ๔.๒๕

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ

(n = ๒๒๖)

การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร ตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ ลำทะเมนชัย จังหวัด นครราชสีมา	ชาย		หญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านเมตตา	๔.๓๐	๐.๕๑	๔.๒๙	๐.๔๘	๐.๓๕*	๐.๐๐
๒. ด้านกรุณา	๔.๒๘	๐.๓๙	๔.๒๘	๐.๓๙	๐.๘๗*	๐.๐๐
๓. ด้านมุทิตา	๔.๒๔	๐.๔๑	๔.๒๒	๐.๒๘	๐.๔๕*	๐.๐๐
๔. ด้านอุเบกขา	๔.๒๖	๐.๔๕	๔.๒๔	๐.๓๗	๐.๖๒*	๐.๐๐
รวม	๔.๒๗	๐.๓๕	๔.๒๔	๐.๓๒	๐.๕๕*	๐.๐๐

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๗ ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ครูมีความคิดเห็น แตกต่างกันในทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง จำแนกตามอายุ

(n=๒๒๖)

การพัฒนาคุณลักษณะ ผู้บริหารตามหลักพรหม วิหาร ๔ ของโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัด ลำปาง	ต่ำกว่า ๓๐ ปี		๓๐ - ๓๙ ปี		๔๐ - ๔๙ ปี		มากกว่า ๔๙ ปี		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านเมตตา	๔.๒๔	๐.๕๓	๔.๒๑	๐.๕๑	๔.๒๔	๐.๔๓	๔.๒๒	๐.๔๔	๑.๕๕*	๐.๐๐
๒. ด้านกรุณา	๔.๒๐	๐.๔๒	๔.๒๒	๐.๔๒	๔.๒๔	๐.๓๙	๔.๒๓	๐.๒๔	๔.๔๔*	๐.๐๐
๔. ด้านมุทิตา	๔.๒๕	๐.๒๙	๔.๒๒	๐.๓๔	๔.๒๕	๐.๓๒	๔.๒๑	๐.๓๑	๒.๔๑*	๐.๐๐
๔. ด้านอุเบกขา	๔.๒๒	๐.๔๐	๔.๒๕	๐.๔๒	๔.๒๕	๐.๔๑	๔.๒๐	๐.๓๓	๒.๐๑*	๐.๐๐
รวม	๔.๒๕	๐.๒๙	๔.๒๒	๐.๓๔	๔.๒๕	๐.๓๒	๔.๒๑	๐.๓๑	๔.๒๐*	๐.๐๐

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๘ ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ครูมีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในทุกด้าน ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยรวมและในแต่ละด้านด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๙-๔.๑๓

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ โดยรวม

อายุ		ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐ – ๓๙ ปี	๔๐ – ๔๙ ปี	มากกว่า ๔๙ ปี
	$\bar{X}$	๔.๒๕	๔.๒๒	๔.๒๕	๔.๒๑
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๔.๒๕	-	๐.๕๑*	๐.๔๑*	๐.๖๖*
๓๐ – ๓๙ ปี	๔.๒๒		-	๐.๔๓*	๐.๔๓*
๔๐ – ๔๙ ปี	๔.๒๕			-	๐.๕๖*
มากกว่า ๔๙ ปี	๔.๒๑				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ ครูที่มีอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
โดยรวม มากกว่าครูที่มีอายุ ๓๐ – ๓๙ ปี, ๔๐ – ๔๙ ปี และ มากกว่า ๔๙ ปี ส่วนครูที่มีอายุ ๓๐ –
๓๙ ปี ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการโดยรวม มากกว่าครูที่มีอายุ ๔๐ – ๔๙ ปี
และ มากกว่า ๔๙ ปี ครูที่มีอายุ ๔๐ – ๔๙ ปี ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตาม
หลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการโดยรวม
มากกว่าครูที่มีอายุ มากกว่า ๔๙ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ ในด้านเมตตา

อายุ		ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐ - ๓๙ ปี	๔๐ - ๔๙ ปี	มากกว่า ๔๙ ปี
	$\bar{X}$	๔.๒๔	๔.๒๑	๔.๒๔	๔.๒๒
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๔.๒๔	-	๐.๔๕*	๐.๓๕*	๐.๖๓*
๓๐ - ๓๙ ปี	๔.๒๑		-	๐.๒๙*	๐.๓๘*
๔๐ - ๔๙ ปี	๔.๒๔			-	๐.๔๘*
มากกว่า ๔๙ ปี	๔.๒๒				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ ครูที่มีอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
ในด้านเมตตา มากกว่าครูที่มีอายุ ๓๐ - ๓๙ ปี, ๔๐ - ๔๙ ปี และ มากกว่า ๔๙ ปี ส่วนครูที่มีอายุ
๓๐ - ๓๙ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการในด้านเมตตา มากกว่าครูที่มีอายุ ๔๐ - ๔๙
ปี และ มากกว่า ๔๙ ปี สำหรับครูที่มีอายุ ๔๐ - ๔๙ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
ในด้านเมตตา มากกว่าครูที่มีอายุ มากกว่า ๔๙ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ ในด้านกรรณา

อายุ		ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐ - ๓๙ ปี	๔๐ - ๔๙ ปี	มากกว่า ๔๙ ปี
	$\bar{X}$	๔.๒๐	๔.๒๒	๔.๒๔	๔.๒๓
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๔.๒๐	-	๐.๖๔*	๐.๕๔*	๐.๖๔*
๓๐ - ๓๙ ปี	๔.๒๒		-	๐.๔๘*	๐.๕๘*
๔๐ - ๔๙ ปี	๔.๒๔			-	๐.๖๘*
มากกว่า ๔๙ ปี	๔.๒๓				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ ครูที่มีอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
ในด้านกรรณา มากกว่าครูที่มีอายุ ๓๐ - ๓๙ ปี, ๔๐ - ๔๙ ปี และ มากกว่า ๔๙ ปี ส่วนครูที่มีอายุ ๓๐
- ๓๙ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการในด้านกรรณา มากกว่าครูที่มีอายุ ๔๐ - ๔๙
ปี และ มากกว่า ๔๙ ปี สำหรับครูที่มีอายุ ๔๐ - ๔๙ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
ในด้านกรรณา มากกว่าครูที่มีอายุ มากกว่า ๔๙ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ ด้านมูทิตา

อายุ		ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐ - ๓๙ ปี	๔๐ - ๔๙ ปี	มากกว่า ๔๙ ปี
	$\bar{X}$	๔.๒๕	๔.๒๒	๔.๒๕	๔.๒๑
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๔.๒๕	-	๐.๖๔*	๐.๕๔*	๐.๖๔*
๓๐ - ๓๙ ปี	๔.๒๒		-	๐.๔๘*	๐.๕๗*
๔๐ - ๔๙ ปี	๔.๒๕			-	๐.๔๘*
มากกว่า ๔๙ ปี	๔.๒๑				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ครูที่มีอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการในด้านมูทิตา มากกว่าครูที่มีอายุ ๓๐ - ๓๙ ปี, ๔๐ - ๔๙ ปี และ มากกว่า ๔๙ ปี ส่วนครูที่มีอายุ ๓๐ - ๓๙ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการในด้านมูทิตา มากกว่าครูที่มีอายุ ๔๐ - ๔๙ ปี และ มากกว่า ๔๙ ปี สำหรับครูที่มีอายุ ๔๐ - ๔๙ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการในด้านมูทิตา มากกว่าครูที่มีอายุ มากกว่า ๔๙ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ ในด้านอุเบกขา

อายุ		ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐ - ๓๙ ปี	๔๐ - ๔๙ ปี	มากกว่า ๔๙ ปี
	$\bar{X}$	๔.๒๒	๔.๒๕	๔.๒๕	๔.๒๐
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๔.๒๒	-	๐.๓๗*	๐.๑๗*	๐.๔๖*
๓๐ - ๓๙ ปี	๔.๒๕		-	๐.๒๐*	๐.๓๙*
๔๐ - ๔๙ ปี	๔.๒๕			-	๐.๒๙*
มากกว่า ๔๙ ปี	๔.๒๐				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ครูที่มีอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการในด้านอุเบกขา มากกว่าครูที่มีอายุ ๓๐ - ๓๙ ปี, ๔๐ - ๔๙ ปี และ มากกว่า ๔๙ ปี ส่วนครูที่มีอายุ ๓๐ - ๓๙ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการในด้านอุเบกขา มากกว่าครูที่มีอายุ ๔๐ - ๔๙ ปี และ มากกว่า ๔๙ ปี สำหรับครูที่มีอายุ ๔๐ - ๔๙ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการในด้านอุเบกขา มากกว่าครูที่มีอายุ มากกว่า ๔๙ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=๒๒๖)

การพัฒนาคุณลักษณะ ผู้บริหารตามหลักพรหม วิหาร ๔ ของโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอพระ ประแดง จังหวัด สมุทรปราการ	ต่ำกว่า ปริญญาตรี		ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านเมตตา	๔.๒๑	๐.๔๒	๔.๕๕	๐.๓๕	๔.๓๓	๐.๓๓	๐.๔๔	๐.๑๒
๒. ด้านกรุณา	๔.๒๒	๐.๔๒	๔.๔๔	๐.๓๔	๔.๒๔	๐.๔๑	๐.๔๒	๐.๔๒
๔. ด้านมุทิตา	๔.๒๔	๐.๒๕	๔.๔๕	๐.๓๒	๔.๒๔	๐.๔๐	๐.๕๒	๐.๒๔
๔. ด้านอุเบกขา	๔.๒๑	๐.๒๔	๔.๔๓	๐.๒๔	๔.๒๔	๐.๓๒	๐.๓๑	๐.๔๕
รวม	๔.๒๒	๐.๓๐	๔.๔๔	๐.๒๕	๔.๒๕	๐.๓๔	๐.๓๒	๐.๔๔

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ครูมีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในทุกด้าน ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยรวมและในแต่ละด้านด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๖-๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม

ระดับ การศึกษา		ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	๔.๒๒	๔.๔๔	๔.๒๕
ต่ำกว่า ปริญญาตรี	๔.๒๒	-	๐.๗๑*	๐.๕๒*
ปริญญาตรี	๔.๔๔		-	๐.๔๙*
สูงกว่า ปริญญาตรี	๔.๒๕			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ ครูที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนา
คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัด
สมุทรปราการโดยรวม มากกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนครูที่มี
การศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการโดยรวม มากกว่าครูที่มี
การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านเมตตา

การศึกษา				
		ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	๔.๒๑	๔.๕๕	๔.๓๓
ต่ำกว่า ปริญญาตรี	๔.๒๑	-	๐.๕๒*	๐.๔๑*
ปริญญาตรี	๔.๕๕		-	๐.๔๔*
สูงกว่า ปริญญาตรี	๔.๓๓			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ ครูที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนา
คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัด
สมุทรปราการด้านเมตตา มากกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนครูที่
มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านเมตตา มากกว่าครูที่มี
การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านกรุณา

การศึกษา				
		ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	๔.๑๔	๔.๐๕	๔.๐๗
ต่ำกว่า ปริญญาตรี	๔.๑๔	-	๐.๔๓*	๐.๕๗*
ปริญญาตรี	๔.๐๕		-	๐.๖๕*
สูงกว่า ปริญญาตรี	๔.๐๗			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ ครูที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนา
คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัด
สมุทรปราการด้านกรุณา มากกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนครูที่มี
การศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านกรุณา มากกว่าครูที่มี
การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านมุทิตา

ระดับ การศึกษา		ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	๔.๒๔	๔.๐๘	๔.๐๙
ต่ำกว่า ปริญญาตรี	๔.๒๔	-	๐.๔๕*	๐.๔๐*
ปริญญาตรี	๔.๐๘		-	๐.๔๕*
สูงกว่า ปริญญาตรี	๔.๐๙			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ ครูที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนา
คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัด
สมุทรปราการด้านมุทิตา มากกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนครูที่มี
การศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านมุทิตา มากกว่าครูที่มี
การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา ในด้านอุปถัมภ์

ระดับ การศึกษา		ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	๔.๒๑	๔.๔๓	๔.๒๔
ต่ำกว่า ปริญญาตรี	๔.๒๑	-	๐.๖๘*	๐.๕๘*
ปริญญาตรี	๔.๔๓		-	๐.๖๐*
สูงกว่า ปริญญาตรี	๔.๒๔			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ ครูที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนา
คุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัด
สมุทรปราการด้านอุปถัมภ์มากกว่าครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนครูที่
มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านอุปถัมภ์ มากกว่าครูที่มี
การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๐ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒

(n=๒๒๖)

การพัฒนาคุณลักษณะ ผู้บริหารตามหลักพรหม วิหาร ๔ ของโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัด ลำปาง	น้อยกว่า ๕ ปี		๕ - ๑๕ ปี		๑๖ - ๒๖ ปี		มากกว่า ๒๖ ปี		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านเมตตา	๔.๒๔	๐.๕๓	๔.๒๑	๐.๕๑	๔.๒๔	๐.๔๓	๔.๒๒	๐.๔๔	๐.๕๕*	๐.๐๐
๒. ด้านกรุณา	๔.๒๐	๐.๔๒	๔.๒๒	๐.๔๒	๔.๒๔	๐.๓๙	๔.๒๓	๐.๒๔	๐.๔๕*	๐.๐๐
๔. ด้านมุทิตา	๔.๒๕	๐.๒๙	๔.๒๒	๐.๓๔	๔.๒๕	๐.๓๒	๔.๒๑	๐.๓๑	๐.๔๑*	๐.๐๐
๔. ด้านอุเบกขา	๔.๒๒	๐.๔๐	๔.๒๕	๐.๔๒	๔.๒๕	๐.๔๑	๔.๒๐	๐.๓๓	๐.๒๑*	๐.๐๐
รวม	๔.๒๕	๐.๒๙	๔.๒๒	๐.๓๔	๔.๒๕	๐.๓๒	๔.๒๑	๐.๓๑	๐.๓๙*	๐.๐๐

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษา การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ครูมีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในทุกด้าน ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยรวมและในแต่ละด้านด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๒-๔.๒๖

ตารางที่ ๔.๒๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวม

ประสบการณ์การ ทำงาน		น้อยกว่า ๕ ปี	๕ - ๑๕ ปี	๑๖ - ๒๖ ปี	มากกว่า ๒๖ ปี
	$\bar{X}$	๔.๒๕	๔.๒๒	๔.๒๕	๔.๒๑
น้อยกว่า ๕ ปี	๔.๒๕	-	๐.๓๕*	๐.๓๗*	๐.๔๗*
๕ - ๑๕ ปี	๔.๒๒		-	๐.๓๒*	๐.๔๓*
๑๖ - ๒๖ ปี	๔.๒๕			-	๐.๓๑*
มากกว่า ๒๖ ปี	๔.๒๑				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า ๕ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการโดยรวม มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๕ ปี, ๑๖ - ๒๖ ปี และมากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป ส่วนครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๕ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการโดยรวม มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๖ ปี และมากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป สำหรับครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๖ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการโดยรวม มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านเมตตา

ประสบการณ์การ ทำงาน		น้อยกว่า ๕ ปี	๕ - ๑๕ ปี	๑๖ - ๒๖ ปี	มากกว่า ๒๖ ปี
	$\bar{X}$	๔.๒๔	๔.๒๑	๔.๒๔	๔.๒๒
น้อยกว่า ๕ ปี	๔.๒๔	-	๐.๕๓*	๐.๔๘*	๐.๖๘*
๕ - ๑๕ ปี	๔.๒๑		-	๐.๔๖*	๐.๖๖*
๑๖ - ๒๖ ปี	๔.๒๔			-	๐.๖๐*
มากกว่า ๒๖ ปี	๔.๒๒				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า ๕ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านเมตตา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๕ ปี, ๑๖ - ๒๖ ปี และมากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป ส่วนครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๕ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านเมตตา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๖ ปี และมากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป สำหรับครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๖ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านเมตตา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านกรุณา

ประสบการณ์การ ทำงาน		น้อยกว่า ๕ ปี	๕ - ๑๕ ปี	๑๖ - ๒๖ ปี	มากกว่า ๒๖ ปี
	$\bar{X}$	๔.๒๐	๔.๒๒	๔.๒๔	๔.๒๓
น้อยกว่า ๕ ปี	๔.๒๐	-	๐.๓๗*	๐.๔๐*	๐.๓๗*
๕ - ๑๕ ปี	๔.๒๒		-	๐.๓๓*	๐.๓๑*
๑๖ - ๒๖ ปี	๔.๒๔			-	๐.๓๒*
มากกว่า ๒๖ ปี	๔.๒๓				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า ๕ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านกรุณา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๕ ปี, ๑๖ - ๒๖ ปี และมากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป ส่วนครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๕ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านกรุณา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๖ ปี และมากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป สำหรับครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๖ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านกรุณา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านมุทิตา

ประสบการณ์การ ทำงาน		น้อยกว่า ๕ ปี	๕ - ๑๕ ปี	๑๖ - ๒๖ ปี	มากกว่า ๒๖ ปี
	$\bar{X}$	๔.๒๕	๔.๒๒	๔.๒๕	๔.๒๑
น้อยกว่า ๕ ปี	๔.๒๕	-	๐.๒๖*	๐.๓๙*	๐.๔๔*
๕ - ๑๕ ปี	๔.๒๒		-	๐.๒๓*	๐.๒๗*
๑๖ - ๒๖ ปี	๔.๒๕			-	๐.๒๔*
มากกว่า ๒๖ ปี	๔.๒๑				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๔ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า ๕ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านมุทิตา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๕ ปี, ๑๖ - ๒๖ ปี และมากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป ส่วนครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๕ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านมุทิตา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๖ ปี และมากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป สำหรับครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๖ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านมุทิตา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านอุเบกขา

ประสบการณ์การทำงาน		น้อยกว่า ๕ ปี	๕ - ๑๕ ปี	๑๖ - ๒๖ ปี	มากกว่า ๒๖ ปี
	$\bar{X}$	๔.๒๒	๔.๒๕	๔.๒๕	๔.๒๐
น้อยกว่า ๕ ปี	๔.๒๒	-	๐.๓๕*	๐.๓๗*	๐.๔๗*
๕ - ๑๕ ปี	๔.๒๕		-	๐.๓๒*	๐.๔๓*
๑๖ - ๒๖ ปี	๔.๒๕			-	๐.๔๑*
มากกว่า ๒๖ ปี	๔.๒๐				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า ๕ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านอุเบกขา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๕ ปี, ๑๖ - ๒๖ ปี และมากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป ส่วนครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๕ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านอุเบกขา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๖ ปี และมากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป สำหรับครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๖ ปี มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการด้านอุเบกขา มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๖ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลนำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ ดังตารางที่ ๔.๒๗

ตารางที่ ๔.๒๖ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	
เพศ	✓	-
อายุ	✓	-
ระดับการศึกษา	✓	-
ประสบการณ์การทำงาน	✓	-

สรุปได้ว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมไม่แตกต่างกัน

๔.๔ ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

จากการรวบรวมแบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถามได้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ดังสรุปได้ดังนี้

๑) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านเมตตา สรุปได้ว่า

๑.๑) ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถ

๑.๒) ผู้บริหารควรมีการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ วิธีการทำงานที่ถูกต้อง

๒) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านกรุณา สรุปได้ว่า

๒.๑) ผู้บริหารควรมีการให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม

๒.๒) ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการให้โอกาสผู้ที่มีผลงานต่ำกว่ามาตรฐานการประเมินปรับปรุงตนเองและเข้าร่วมงานต่อ

๓) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านมุทิตา สรุปได้ว่า

๓.๑) ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถ

๓.๒) ผู้บริหารโรงเรียนควรแสดงความยินดีเมื่อได้รับรางวัลหรือโบนัสพิเศษกับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ

๔) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านอุเบกขา สรุปได้ว่า

๔.๑) ผู้บริหารโรงเรียนควรวางใจเป็นกลาง และสั่งการงานภายใต้ขอบเขตอำนาจและหน้าที่ตามความเหมาะสม

๔.๒) ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจ และประเมินผลงานอย่างยุติธรรม

สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านเมตตา ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถ และควรมีการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ วิธีการทำงานที่ถูกต้อง ด้านกรุณา ผู้บริหารควรมีการให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม และควรมีการให้โอกาสผู้ที่มีผลงานต่ำกว่ามาตรฐานการประเมิน ปรับปรุงตนเองและเข้าร่วมงานต่อ ด้านมุทิตา ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับ

ความสามารถ และควรแสดงความยินดีเมื่อได้รับรางวัลหรือโบนัสพิเศษกับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ และด้านอุเบกขา ผู้บริหารโรงเรียนควรวางใจเป็นกลาง และสั่งการทำงานภายใต้ขอบเขตอำนาจ และหน้าที่ตามความเหมาะสม และควรมีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจ และประเมินผลงาน อย่างยุติธรรม

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

สำหรับการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในครั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๕ ท่าน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีสาระสำคัญดังนี้

๑.ด้านเมตตา ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมุ่งเพื่อปรารถนาดี ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข^๑ ผู้บริหารควรมีความรัก ความปรารถนาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการให้คำแนะนำ สั่งสอน หรือ อบรม ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความประพฤติที่เหมาะสมและดีงาม^๒ รวมถึงการใช้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เหมาะสม ถูกกับวัย งาน และความถนัด^๓

๒. ด้านกรุณา ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความปราณี ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์^๔ ผู้บริหารควรมีความกรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการให้ความช่วยเหลือ แบ่งปันน้ำใจ หรือ สงเคราะห์ทั้งทางด้านวัตถุ กำลังกายและกำลังใจ^๕ รวมถึง การจัดสรรสวัสดิการและผลประโยชน์ เกื้อกูลต่างๆ ให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา^๖

๓. ด้านมุทิตา ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ไม่มีใจอิจฉาริษยา^๗ ผู้บริหารควรสนับสนุนและแสดงออกถึงความยินดีเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชา (รวมถึงครอบครัว) มีความสุข หรือ มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตการทำงานและชีวิตครอบครัว^๘ รวมถึง การเชิดชูด้วยรางวัลและแบ่งปันด้วยน้ำใจ^๙

^๑สัมภาษณ์ นางสาวภาณุมาศ เตชะวิวัฒนาการ, รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปทุม หังสนาวาส, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๒สัมภาษณ์ นางอรวิ นิจจอหอ, ผู้อำนวยการพลอยจตุรจินดา, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๓สัมภาษณ์ นางจรี ปานทอง, รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๔สัมภาษณ์ นางปัทมาพร ศรีอภัย, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางหัวเสือ, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๕สัมภาษณ์ นายจิระพงศ์ ศุภศรี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๖สัมภาษณ์ นางสาวภาณุมาศ เตชะวิวัฒนาการ, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๗สัมภาษณ์ นางอรวิ นิจจอหอ, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๘สัมภาษณ์ นางจรี ปานทอง, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๙สัมภาษณ์ นางปัทมาพร ศรีอภัย, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

๔. ด้านอุเบกขา ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องการวางใจเป็นกลาง^{๑๐} ผู้บริหารควรมีความปรารถนาดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการช่วยเหลือให้พ้นทุกข์ มีความสุขในลักษณะที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม^{๑๑} และจะต้องมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียงหรือ อคติต่อผู้ใดผู้หนึ่ง เพราะ รัก ไม่ชอบ หรือเกลียด เกลา และกลัว^{๑๒}

สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมุ่งเพื่อปรารถนาดี ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการให้คำแนะนำ สั่งสอน หรือ อบรมทั้งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความประพฤติที่เหมาะสมและดีงาม รวมถึงการใช้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เหมาะสม ถูกกับวัย งาน และความถนัด ทั้งนี้ จะต้องมีความปราณี ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มีความกรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการให้ความช่วยเหลือ แบ่งปันน้ำใจ หรือ สงเคราะห์ทั้งทางด้านวัตถุ กำลังกายและกำลังใจ รวมถึง การจัดสรรสวัสดิการและผลประโยชน์ เกื้อกูลต่างๆ ให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา อีกทั้งจะต้องมีความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ไม่มีใจอิจฉาริษยา ควรสนับสนุนและแสดงออกถึงความยินดีเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชา (รวมถึงครอบครัว) มีความสุข หรือ มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตการทำงานและชีวิตครอบครัวรวมถึง การเชิดชูด้วยรางวัลและแบ่งปันด้วยน้ำใจ รวมถึงจะต้องการวางใจเป็นกลาง มีความปรารถนาดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการช่วยเหลือให้พ้นทุกข์ มีความสุขในลักษณะที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมและจะต้องมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียงหรือ อคติต่อผู้ใดผู้หนึ่ง เพราะรัก ไม่ชอบ หรือเกลียด เกลา และกลัว

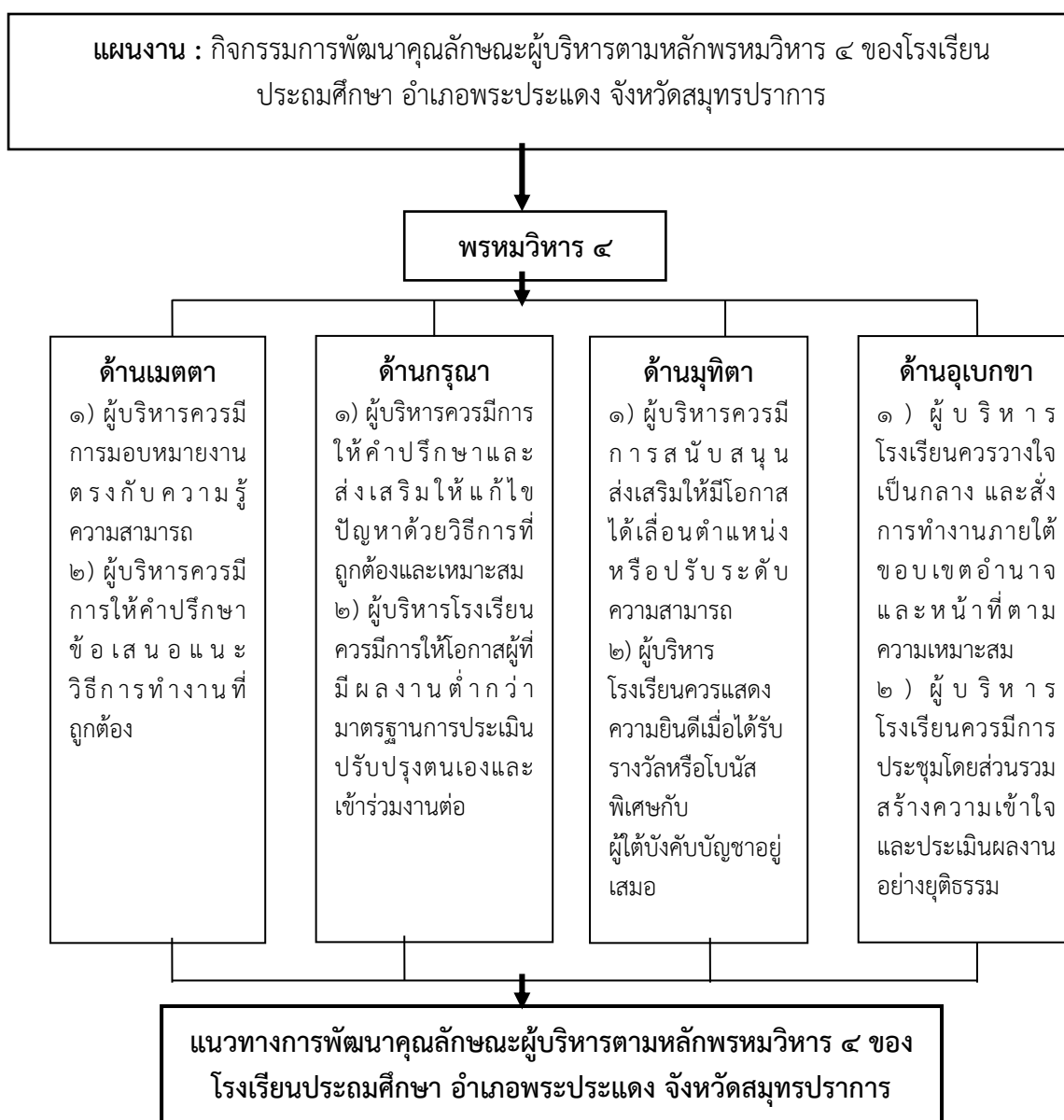
๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จึงสรุปมาเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ดังภาพที่ ๔.๑ ดังนี้

^{๑๐}สัมภาษณ์ นายจิระพงศ์ ศุภศรี, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๑}สัมภาษณ์ นางสาวภาณุมาศ เตชะวิวัฒนาการ, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๒}สัมภาษณ์ นางอรวิ นิจจอหอ, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

**ภาพที่ ๔.๑ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอู่พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ**

จากภาพที่ ๔.๑ แสดงแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยแบ่งออกเป็นเป็น ๓ ขั้นตอน คือ ๑) แผนงานการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ๒) การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และ ๓) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งอธิบายในรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ แผนงานกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม และกำหนดเป็นแผนงานเพื่อการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในระดับการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ ๒ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ คือ ๑) เมตตา ๒) กรุณา ๓) มุทิตา ๔) อุเบกขา มากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จะออกมาเป็นแนวทางและวิธีการสำหรับผู้บริหารนำไปปฏิบัติกับครูอาจารย์ และนักเรียน รวมถึงเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ โดยรวม คือ

๒.๑ ด้านเมตตา ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถ และควรมีการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ วิธีการทำงานที่ถูกต้อง

๒.๒ ด้านกรุณา ผู้บริหารควรมีการให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม และควรมีการให้โอกาสผู้ที่มีผลงานต่ำกว่ามาตรฐานการประเมิน ปรับปรุงตนเองและเข้าร่วมงานต่อ

๒.๓ ด้านมุทิตา ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถ และควรแสดงความยินดีเมื่อได้รับรางวัลหรือโบนัสพิเศษกับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ

๒.๔ ด้านอุเบกขา ผู้บริหารโรงเรียนควรวางใจเป็นกลาง และสั่งการการทำงานภายใต้ขอบเขตอำนาจ และหน้าที่ตามความเหมาะสม และ ควรมีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจและประเมินผลงานอย่างยุติธรรม

ขั้นตอนที่ ๓ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นขั้นตอนสูงสุดของการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ คือ เมื่อผ่านขั้นตอนที่ ๑ ขั้นตอนที่ ๒ แล้ว จะสามารถพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ (จากผลสัมฤทธิ์) ได้แก่

๑) ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมุ่งเพื่อปรารถนาดี ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีความรัก ความปรารถนาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการให้คำแนะนำ สั่งสอน หรือ อบรมทั้งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความประพฤติที่เหมาะสมและดีงาม รวมถึงการใช้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เหมาะสม ถูกกับวัย งาน และความถนัด

๒) ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความปราณี ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มีความกรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการให้ความช่วยเหลือ แบ่งปันน้ำใจ หรือ สงเคราะห์ทั้งทางด้านวัตถุ กำลังกาย และกำลังใจ รวมถึง การจัดสรรสวัสดิการและผลประโยชน์เกื้อกูลต่างๆ ให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา

๓) ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญก้าวหน้า ยิ่งๆขึ้น ไม่มีใจอิจฉาริษยา ควรสนับสนุนและแสดงออกถึงความยินดีเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชา (รวมถึงครอบครัว) มีความสุข หรือ มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตการทำงานและชีวิตครอบครัวรวมถึง การเชิดชูด้วยรางวัลและแบ่งปันด้วยน้ำใจ

๔) ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องการวางใจเป็นกลาง มีความปรารถนาดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยการช่วยเหลือให้พ้นทุกข์ มีความสุขในลักษณะที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมและจะต้องมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียงหรือ อคติต่อผู้ใดผู้หนึ่ง เพราะรัก ไม่ชอบ หรือเกลียด เชลา และกลัว

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยได้วิเคราะห์วัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

๑) เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

๒) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

การวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๒๒๖ คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีการหาคุณภาพ โดยการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ ๐.๙๖๑ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) ซึ่งสามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ทำให้ทราบผลการวิจัยว่า ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

๑) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ด้านเมตตา อยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ

๒) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ด้านกรุณา อยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ

๓) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านมุทิตา อยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ

๔) ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านอุเบกขา อยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ดังนี้

๑) ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ครูมีความคิดเห็น แตกต่างกันในทุกด้าน

๒) ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ครูมีความคิดเห็น แตกต่างกันในทุกด้าน

๓) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ครูมีความคิดเห็น แตกต่างกันในทุกด้าน

๔) ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ครูมีความคิดเห็น แตกต่างกันในทุกด้าน

๕.๑.๒ จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ทำให้ทราบผลการวิจัยว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ว่า

การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านเมตตา ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถ และควรมีการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ วิธีการทำงานที่ถูกต้อง ด้านกรุณา ผู้บริหารควรมีการให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม และควรมีการให้โอกาสผู้ที่มีผลงานต่ำกว่ามาตรฐานการประเมิน ปรับปรุงตนเองและเข้าร่วมงานต่อ ด้านมุทิตา

ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถ และควรแสดงความยินดีเมื่อได้รับรางวัลหรือโบนัสพิเศษกับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ และด้านอุเบกขาผู้บริหารโรงเรียนควรวางใจเป็นกลาง และสั่งการทำงานภายใต้ขอบเขตอำนาจ และหน้าที่ตามความเหมาะสม และควรมีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจ และประเมินผลงานอย่างยุติธรรม

สำหรับการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในครั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๕ ท่าน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมุ่งเพื่อปรารถนาดี ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีความรัก ความปรารถนาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการให้คำแนะนำ สั่งสอน หรือ อบรม ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความประพฤติที่เหมาะสมและดีงาม รวมถึงการใช้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เหมาะสม ถูกกับวัย งาน และความถนัด ทั้งนี้ จะต้องมีความปราณี ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มีความกรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการให้ความช่วยเหลือ แบ่งปันน้ำใจ หรือ สงเคราะห์ทั้งทางด้านวัตถุ กำลังกายและกำลังใจ รวมถึง การจัดสรรสวัสดิการและผลประโยชน์ เกื้อกูลต่างๆ ให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา อีกทั้งจะต้องมีความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ไม่มีใจอิจฉาริษยา ควรสนับสนุนและแสดงออกถึงความยินดีเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชา (รวมถึงครอบครัว) มีความสุข หรือ มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตการทำงานและชีวิตครอบครัวรวมถึง การเชิดชูด้วยรางวัลและแบ่งปันด้วยน้ำใจ รวมถึงจะต้องการวางใจเป็นกลาง มีความปรารถนาดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการช่วยเหลือให้พ้นทุกข์ มีความสุขในลักษณะที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมและจะต้องมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียงหรือ อคติต่อผู้ใดผู้หนึ่ง เพราะรัก ไม่ชอบหรือเกลียด เซลา และกลัว

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา ผู้วิจัยจะได้นำประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ นำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจาก การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีการบริหารโรงเรียนที่ดี มีประสิทธิภาพ เป็นอย่างดีเยี่ยม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำอ้อย อนุสนธิ์ ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร” ผลการวิจัยพบว่า

ภาพรวม การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก^๑ และยังสอดคล้องผลการวิจัยของ ทิพย์พัศ คลังแสง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัด เทศบาลนครนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้อำนวยการสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุก ด้าน^๒และอภิปรายผลได้ดังนี้

๑) ด้านเมตตา ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านเมตตา อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารมีอัธยาศัยไมตรีที่ดี มีจิตเมตตา เป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ร่วมงานทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูวิวัฒน์ธรรมานุกุล (ออด ธมฺมปาโล) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก^๓

๒) ด้านกรุณา ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านกรุณา อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ชี้แจงเรื่องต่าง ๆ รวมถึงให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาสุรศักดิ์ ฐิตกุสโล (เนาว์ประเสริฐ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อผู้บริหารการศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อผู้บริหารการศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย

^๑น้ำอ้อย อนุสนธิ์, “การศึกษาการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร”, สารนิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๔).

^๒ทิพย์พัศ คลังแสง, “การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัด เทศบาลนครนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^๓พระครูวิวัฒน์ธรรมานุกุล (ออด ธมฺมปาโล), “ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านมูทิตา ด้านกรุณา และด้านอุเบกขา ส่วนด้านเมตตา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระปานกลาง^๔

๓) ด้านมูทิตา ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ด้านมูทิตา อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนยกย่อง ชมเชย ผลงานการปฏิบัติของผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิเชียร บุญกล้า ได้ทำการศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต ๓ พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาโดยภาพรวมมีการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากสูงสุดไปต่ำสุดดังนี้ ด้านมูทิตา ด้านเมตตา ด้านอุเบกขาและด้านกรุณา ตามลำดับ^๕

๔) ด้านอุเบกขา ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ด้านอุเบกขา อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนความยุติธรรมอยู่เสมอ โดยมอบหมายงานและประเมินผลงานอย่างเที่ยงธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระคำพูน ขนติปัญญา (สิทธิชัย) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับมีความคิดเห็นการใช้หลักธรรม พรหมวิหาร ๔ ภาพรวม ๔ ด้าน อยู่ในระดับมาก และรายข้อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านเมตตา รองลงมา คือ ด้านมูทิตา ด้านกรุณา และอุเบกขา ตามลำดับ สำหรับแนวทางการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ การใช้หลักธรรมพรหมวิหารของผู้บริหาร ด้านเมตตา ผู้บริหารควรสร้างความสามัคคีในการบริหารบุคลากรในการทำงานด้านกรุณา ผู้บริหารควรให้คำปรึกษาการทำงานแก่บุคลากรด้วยอัธยาศัยไมตรีที่เต็มใจต่อทุกท่านด้วยความจริงใจเสมอ ด้านมูทิตา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และอุเบกขา ผู้บริหารควรวางตัวเป็นกลางให้เป็นธรรมแก่บุคลากรทุกคนเท่าเทียมกันในการทำงาน^๖

^๔พระมหาสุรศักดิ์ ฐิตกุลโส (เนาว์ประเสริฐ), “ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อผู้บริหารการศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^๕วิเชียร บุญกล้า, “การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต ๓”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๐).

^๖พระคำพูน ขนติปัญญา (สิทธิชัย), “การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

๑) ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากชาย และหญิง มีความรู้สึกนึกคิดแตกต่างกัน การปฏิบัติต่อผู้บริหารก็แตกต่างกัน จึงส่งผลต่อ ความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระกิตติราช จารุณโณ (เนตรแสงสี) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^๗

๒) ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ครูที่มีช่วงอายุต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติงานกับผู้บริหารคนเดียวกัน จึงส่งผลต่อ ความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ดาวรุ่ง สวัสดิ์รักษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผู้บริหารกับการจัดการทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา อายุระหว่าง ๔๐-๔๙ ปี มากที่สุดเป็นจำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๑ รองลงมาคืออายุ ๕๐-๕๙ ปี มีจำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑ ระหว่างอายุ ๓๑-๓๙ ปี จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒ และอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี มีจำนวน ๑๑ คน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖.๖ ด้านวุฒิการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรของสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด เป็นจำนวน ๑๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๖ รองลงมา คือวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท เป็นจำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘ และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก เป็นจำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖ ด้านประสบการณ์การปฏิบัติงานพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน ๒๑ ปีขึ้นไป มากที่สุดเป็นจำนวน ๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓ รองลงมาคือระหว่าง ๑๖-๒๐ ปี เป็นจำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖ ไม่เกิน ๕ ปี เป็นจำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘ ระหว่าง ๑๑-๑๕ ปี เป็นจำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒ และ ระหว่าง ๖-๑๐ ปี เป็นจำนวน ๑๒ คน

^๗พระกิตติราช จารุณโณ (เนตรแสงสี), “การศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗.๒ และด้านตำแหน่งหน้าที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา มีตำแหน่งหน้าที่ ครู มากที่สุดเป็นจำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๖ รองลงมา คือผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘ บุคลากร/เจ้าหน้าที่ เป็นจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒ และรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นจำนวน ๑ คน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๐.๖ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ตามหลักพรหมวิหาร ๔ พบว่า เพศ , วุฒิการศึกษาและตำแหน่งหน้าที่ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ไม่แตกต่างกัน มีเพียงอายุและประสบการณ์การปฏิบัติงานที่มีผลต่อระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕^๔

๓) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ความรู้ความสามารถของครู มีความแตกต่างกัน จึงส่งผลต่อความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระภัทรพงษ์ ฐิตญาโณ (ปิดตาระโพธิ์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ตามหลักพรหมวิหาร ๔ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ และด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร ๔ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณตามหลักพรหมวิหาร ๔ ๒. การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ^๕

^๔ดาวรุ่ง สวัสดิรักษ์, “ผู้บริหารกับการจัดการทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^๕พระภัทรพงษ์ ฐิตญาโณ (ปิดตาระโพธิ์), “การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐).

๔) ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่มีความชำนาญต่างกัน จึงส่งผลต่อความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระอดิศักดิ์ สารโท (เดือน สันเทียะ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. จากการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน ด้านการวางแผนกำลังบุคคล ส่วนด้านการพัฒนาบุคลากรและด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเดียวกันและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบำรุงรักษาบุคลากร ตามลำดับ ๒. การเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ^{๑๐}

๕.๒.๒ จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบว่า การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถ และควรมีการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ วิธีการทำงานที่ถูกต้อง อีกทั้ง ผู้บริหารควรมีการให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม และควรมีการให้โอกาสผู้ที่มีผลงานต่ำกว่ามาตรฐาน การประเมิน ปรับปรุงตนเองและเข้าร่วมงานต่อ ทั้งนี้ ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถ และควรแสดงความยินดีเมื่อได้รับรางวัลหรือโบนัสพิเศษกับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ และผู้บริหารโรงเรียนควรวางใจเป็นกลาง และสั่งการการทำงานภายใต้ขอบเขตอำนาจ และหน้าที่ตามความเหมาะสม และควรมีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจ และประเมินผลงานอย่างยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pressel ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ซึ่งวัด ๑๖ องค์ประกอบของบุคลิกภาพโดยเครื่องมือแคทเทิลล์ กับสิ่งที่จำเป็นยิ่งกับการเป็นผู้นำ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีจิตใจอ่อนโยนน้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้สำเร็จปริญญาเอกจะยึดกลุ่มเป็นสำคัญ และผู้บริหารโดยทั่วๆ ไปจะเป็นผู้ที่ชอบแสดงออกให้ความรู้สึกอบอุ่นแก่เพื่อนร่วมงาน ปรับตัวได้ดี ฉลาด

^{๑๐}พระอดิศักดิ์ สารโท (เดือน สันเทียะ), “การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

และรู้จักใช้อำนาจ จิตใจอ่อนโยนและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว นอกจากนี้ยังพบอีกว่าผู้บริหารการศึกษามีลักษณะความเป็นผู้บริหารและเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานได้มากกว่าผู้บริหารด้านอื่น ๆ^{๑๑} อีกทั้ง ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Rice ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนคติของอาจารย์ใหญ่และครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตแม่น้ำ ซาวานนาห์ ตอนกลางของรัฐจอร์เจีย ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างทัศนคติของอาจารย์ใหญ่และครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมผู้นำของอาจารย์ในด้านความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจคน การมีวิจรรย์ญาณ การเน้นที่ผลงานและความสามารถในการบูรณาการหัวข้อต่างๆที่นำมาอภิปราย^{๑๒} และ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Timothy ได้ศึกษาผลกระทบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการปรับปรุงโครงสร้างของโรงเรียนตามแนวคิดของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งการศึกษาค้นคว้าพบความแตกต่างในเรื่องการตัดสินใจ การวางแผน บทบาทของผู้ปกครองต่อนักเรียน ร้อยละ ๙๒ ของผู้บริหาร คิดว่าผู้ปกครองต้องให้ความสนใจต่อการศึกษาของนักเรียน ร้อยละ ๕๕ ของผู้บริหารในโรงเรียนที่ไม่ใช้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เชื่อว่าผู้ปกครองควรให้คำปรึกษานักเรียน และพบว่าทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนทั้ง ๒ แบบต่างกัน ซึ่งการปรับปรุงโครงสร้างของโรงเรียนนั้นจะได้รับผลกระทบมาจากเวลา กระแสของงานวิจัย โอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และสนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่มที่ได้รับจากภายนอก^{๑๓}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.ด้านเมตตา ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมุ่งเพื่อปรารถนาดี ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข ผู้บริหารควรมีความรัก ความปรารถนาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการให้คำแนะนำ สั่งสอน หรือ อบรม ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความประพฤติที่เหมาะสมและดีงาม รวมถึงการใช้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้เหมาะสม ถูกกับวัย งาน และความถนัด

^{๑๑}Pressel. D.A., “ A study of the Relationship Between Personality Factors and Aspiration For Leadership”, **Dissertation Abstract International**. (1986, January). 165,05 A.

^{๑๒}Rice. Wilson L., “Leadership Behavior of Elementary School Principals and Teacher in Five Central Savannah River Area School Districts in Georgia”, **Dissertation Abstracts International**. 46 (9) , 1991, p. 378-A.

^{๑๓} Timothy Bates, "Is the U.S. Small Business Administration a Racist Institution", **The Review of Black Political Economy**, Spring: 1998, p.1450.

๒. ด้านกรุณา ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความปราณี ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ผู้บริหารควรมีความกรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการให้ความช่วยเหลือ แบ่งปันน้ำใจ หรือ สงเคราะห์ทั้งทางด้านวัตถุ กำลังกายและกำลังใจ รวมถึง การจัดสรรสวัสดิการและผลประโยชน์เกื้อกูลต่างๆ ให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา

๓. ด้านมุทิตา ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ไม่มีใจอิจฉาริษยา ผู้บริหารควรสนับสนุนและแสดงออกถึงความยินดีเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชา (รวมถึงครอบครัว) มีความสุข หรือ มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตการงานและชีวิตครอบครัว รวมถึง การเชิดชูด้วยรางวัลและแบ่งปันด้วยน้ำใจ

๔. ด้านอุเบกขา ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องการวางใจเป็นกลาง ผู้บริหารควรมีความปรารถนาดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการช่วยเหลือให้พ้นทุกข์ มีความสุขในลักษณะที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และจะต้องมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียงหรือ อคติต่อผู้ใดผู้หนึ่ง เพราะ รัก ไม่ชอบ หรือเกลียด เชลา และกลัว

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. ด้านเมตตา ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถ และควรมีการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ วิธีการทำงานที่ถูกต้อง

๒. ด้านกรุณา ผู้บริหารควรมีการให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้แก้ไขปัญหาดังด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม และควรมีการให้โอกาสผู้ที่มีผลงานต่ำกว่ามาตรฐานการประเมิน ปรับปรุงตนเองและเข้าร่วมงานต่อ

๓. ด้านมุทิตา ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถ และควรแสดงความยินดีเมื่อได้รับรางวัลหรือโบนัสพิเศษกับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ

๔. ด้านอุเบกขา ผู้บริหารโรงเรียนควรวางใจเป็นกลาง และสั่งการการทำงานภายใต้ขอบเขตอำนาจ และหน้าที่ตามความเหมาะสม และควรมีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจ และประเมินผลงานอย่างยุติธรรม

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะ การดำเนินการวิจัยในลักษณะต่อไปนี้

๑. ควรศึกษาจากโรงเรียนในเขตอื่น ๆ ว่า มีการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันจากการวิจัยครั้งนี้

๒. ควรศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารในการประยุกต์กับการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอื่น ๆ เช่น สังคหวัตถุ ๔ ไตรสิกขา เป็นต้น

๓. ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ในโรงเรียน หรือหน่วยงานต่อไป เพื่อจะได้พิจารณาผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารต่อไป

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. เกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษามัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
กรมสามัญศึกษา, ๒๕๕๑.

_____. ขอบข่ายและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่
ที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๒.

กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๓.

_____. คู่มือการบริหารโรงเรียนขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร:
กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑.

_____. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๐.

_____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา,
๒๕๕๐.

การนต์ กรุณา. แนวทางการไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุ
สภา ลาดพร้าว, ๒๕๕๒.

กิตติทัศน์ ผกาทอง. ภาวะผู้นำตามแนวพุทธ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๕๑.

กิติมา ปรีดีดิลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร:
อักษรพิพัฒน์, ๒๕๕๒.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕. กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิค, ๒๕๔๕.

คณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. หลักการทฤษฎีและกระบวนการบริหารการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๑.

ชาญชัย อาจิมสมวาร. สร้างทีมงานให้แข็งแกร่ง. กรุงเทพมหานคร: สายใจ, ๒๕๕๑.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการ
พิมพ์, ๒๕๕๑.

- ทศนา แหมมณี. **ปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน**เรื่องยากที่ทำได้จริง. กรุงเทพมหานคร: อัลฟามีเล็น เนียม, ๒๕๕๐.
- ธงชัย สันติวงษ์. **องค์การและการบริหารจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๑.
- ธีระ รุญเจริญ, ปราชญา กล้าผจญ และสัมา รณิธย์. **การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง, ๒๕๕๐.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๑.
- ธีรรัตน์ กิจจาร์ักษ์. **คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร** พิมพ์ครั้งที่ ๒. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์, ๒๕๕๒.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. **ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๕๔.
- _____. **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทจำกัดบพิธการพิมพ์, ๒๕๕๔.
- นิพนธ์ กิनावงศ์. **หลักการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พิษณุโลก: ธรรมะกลุ่ไทย, ๒๕๕๓.
- ธีรยุทธ พึ่งเทียร. **สถิติเบื้องต้นและการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สูตรไพศาล, ๒๕๕๕.
- บรรเทา กิตติศักดิ์. **เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาบริหารโรงเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๑.
- บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๕.
- บุญทัน ดอกไธสง. **พฤติกรรมสู่ความเป็นเลิศ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: เอสแอนด์จีกราฟฟิค, ๒๕๕๑.
- ประกอบ กรรณสูตร. **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: ด่าน สุทธการพิมพ์, ๒๕๕๒.
- ประกอบ บุญญานุพงศ์. **รายงานผลการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองบริหารงานสถานศึกษาศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์ธานี**. สุราษฎร์ธานี: สถานศึกษาศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์ธานี, ๒๕๕๑.
- ประเวศ วะสี. **“ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษา” ในรายงานการประชุม เรื่อง วิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ทางการปฏิรูปการศึกษา: วาระแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, ๒๕๕๑.
- ประยูร อาษานาม. **คู่มือวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๑ ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๑.
- ประเสริฐ เชษฐพันธ์. **การบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๒.
- ปัญญานันท์ภิกขุ. **หน้าที่ของคน(ฉบับสมบูรณ์)**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๕๑.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดีด , ๒๕๕๓.
- พนัส หันนาคินทร์. **หลักการบริหารสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช. ๒๕๕๓.

- พรรณิ ช. เจนจิตร. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๕๘.
- พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ). **ธรรมปริทรรศน์**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสัมปันโน). **พระพุทธศาสนารักษาชาติไทย**. กรุงเทพมหานคร: ศิลสยามบรรณกิจและการพิมพ์, ๒๕๔๖.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). **ธรรมญูชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๑.
- _____. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๘.
- พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมมจิตโต). **ทิศทางการศึกษาไทย**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).
- พิษณุ ฟองศรี. **วิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เทียมผาการพิมพ์, ๒๕๔๙.
- พิสิฐ เจริญสุข. **ปภินธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๕๓.
- เมธี ปิณฑานนท์. **การบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: เมธีทิปส์, ๒๕๕๕.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพมหานคร: ยูเนียนอลตราไวโอเล็ต. ๒๕๕๒.
- สุวรรีย์ ศิริโกการภิรมย์. **การวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๐.
- รุ่งทิวา จักรกร. **การบริหารสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ๒๕๕๑.
- วรญา ทองอ่อน. **มนุษย์สัมพันธ์ในองค์กร**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๐.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. **วิสัยทัศน์กับการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร: ข้าราชการ, ๒๕๕๘.
- ศิริวรรณ ศรีพหล. **เอกสารการสอนชุดวิชาวรรณกรรมการมัธยมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๕๕.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. **วิชาการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๐.
- สมคิด บางโม. **การบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๔.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. **พุทธศาสนสุภาษิต เล่มที่ ๑**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๗.
- สมบัติ ทิมทรัพย์. **คุณธรรมและจริยธรรมของนักบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- สมบูรณ์ พรธนาภพ. **หลักการเบื้องต้นของผู้บริหารโรงเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, ๒๕๕๑.

สมศักดิ์ คงเที่ยง. การปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๓.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

สุรัฐ ศิลปะอนันต์. การปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๐.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. วิสัยทัศน์ของผู้บริหารการศึกษา. นนทบุรี: ในประมวลสาระชุดวิชา ประสภารณวิชาซีพมหาบัณฑิตบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. เกณฑ์มาตรฐานเฉพาะตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๑.

_____. มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก: ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, ๒๕๕๕.

_____. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๓.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. ๒๕๓๗. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๐.

หวน พันธุ์พันธ์. การบริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, ๒๕๕๑.

อรุณ รักธรรม. มนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ป.สัมพันธ์พานิช, ๒๕๕๑.

อุทัย ธรรมเตโช. หลักบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๕๑.

(๒) สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ :

ดาวรุ่ง สวัสดิรักษ์. “ผู้บริหารกับการจัดการทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

ทิพยาพัศ คลังแสง. “การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัด เทศบาลนครนครสวรรค์”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

น้ำอ้อย อนุสนธิ์. “การศึกษาการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร”. สารนิพนธ์ปริญญาสาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๔.

พระกิตติราช จารุณโณ (เนตรแสงสี). “การศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

พระครูวิวัฒน์ธรรมานุกุล (อ๊อด ธรรมปาโล). “ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

พระคำพูน ขนติปัญญา (สิทธิชัย). “การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

พระปลัดคำภา สิมบิดา. “การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในกลุ่ม ๗”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๕๒.

พระภัทรพงษ์ ฐิตญาโณ (ปิดตาระโพธิ์). “การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐.

พระมหาสุรศักดิ์ ฐิตกุสโล (เนาว์ประเสริฐ). “ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อผู้บริหารการศึกษาตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พระอดิศักดิ์ สารโท (เดือนสั้นเทียะ). “การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

วิเชียร บุญกล้า. “การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต ๓”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๐.

๒. ภาษาอังกฤษ :

- Blank, E.B.. “**A Model Job Description For Personnel Administrator position in North Carolina Public School System**”. North Carolina. (The University of North Carolina at Greensboro, 2001.
- Cronbach, Lee J. **Essentials of psychological testing**. 4th ed., New York : Harper & Row, 2001.
- Edwin B. Flippo. **Principles of Personnel Management**. 3rd ed. Tokyo: McGraw-Hill, 2001.
- Gary Dessler. **Human Resource Management**. Upper Saddle River, New Jersey : Prentice-Hall, 2007.
- Good, C.V. **Dictionary of Education**. New York: McGraw – hill Book Company, 2003.
- Mondy R. Wayne and Robert M. Noe. **Human Resource Management**. Upper Saddle River, New Jersey : Prentice-Hall, 2006.
- Pressel. D.A. “A study of the Relationship Between Personality Factors and Aspiration For Leadership”. **Dissertation Abstract International** 1986, January.
- Ralph B. Kimbrough, and Michael Y. Nunnery. **Education Administration**. 3rd ed. New York: Macmillan, 2001.
- Rice. Wilson L., “Leadership Behavior of Elementary School Principals and Teacher in Five Central Savannah River Area School Districts in Georgia”, **Dissertation Abstracts Intonation**, 46 (9) , 1991
- Roald F., Campbell. **Introduction to Education Administration**. Boston: Ellyn and Bacon, 2002.
- S.K., Kochhar. **Secondary School Administration**. New Delhi: Sterling Publishers Ltd., 2005.
- Sergiovanni, Thomas J. and Starratt, Robert J. **Supervision A Readeffinition**. New York: McGraw – Hill Inc, 2004.
- Sloane, Etta K. “Principals and Inservice Training : Knowledge Attitude and Mainstreaming Practices”. **Dissertation Abstracts International**, 2003.
- Timothy Bates. "Is the U.S. Small Business Administration a Racist Institution", **The Review of Black Political Economy**, Spring: 1998.
- William B. Castetter. **The Personnel Function in Education Administration**. 2nd ed. New York: McGraw-Hill, 2003.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และเปรียบเทียบความคิดเห็นตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรครูในกลุ่มต่างๆ ว่ามีความคิดเห็นต่างกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลไปใช้ประมวลผลเป็นผลการศึกษาวิจัยประกอบการศึกษาของนิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วนคือ

ส่วนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ เป็นคำถามวัดระดับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ส่วนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ขอเจริญพร ขอบคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่าน อาตมาภาวจะเก็บไว้เป็นความลับและจะใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

พระปลัดมงคล วราสโย (เรื่องอาคม)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ส่วนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

ชื่อที่

๑. เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

๒. อายุ

☐

ต่ำกว่า ๓๐ ปี

☐

๓๐ - ๓๙ ปี

☐

๔๐ - ๔๙ ปี

☐

มากกว่า ๔๙ ปี

๓. ระดับการศึกษา

☐

ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐

ปริญญาตรี

☐

สูงกว่าปริญญาตรี

๔. ประสบการณ์
ในการทำงาน

☐

น้อยกว่า ๕ ปี

☐

๕ - ๑๕ ปี

☐

๑๖ - ๒๖ ปี

☐

มากกว่า ๒๖ ปี

ส่วนที่ ๒ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในการช่องที่ตรงกับเป็นจริงของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลัก พรหมวิหาร ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๑. ด้านเมตตา (๑) คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์					
๑	มีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถ					
๒	มีการปรับปรุงหรือพัฒนาห้องทำงานหรือสถานที่ทำงานให้ตามความเหมาะสม					
	๑. ด้านเมตตา (๒) คุณลักษณะความเป็นผู้นำ					
๓	เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมสังสรรค์ปลายปี เพื่อมอบความสุขร่วมกันและสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ					
๔	เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนบริเวณโรงเรียน					
	๑. ด้านเมตตา (๓) คุณลักษณะวิชาการ					
๕	มีการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ วิธีการทำงานที่ถูกต้อง					
๖	มีการอำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุ-อุปกรณ์ เอกสารวิชาการ ในการทำงานไว้อย่างครบถ้วน					
	๑. ด้านเมตตา (๔) คุณลักษณะบุคลิกภาพ					
๗	เป็นผู้จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกับทางชุมชน					
๘	เป็นผู้ที่มีการแบ่งช่วงเวลางาน และช่วงเวลาพักผ่อนอย่างเหมาะสม ไม่เบียดบังเวลาการทำงานของลูกน้อง					
	๒. ด้านกรุณา (๑) คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์					
๙	จัดระบบรักษาความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินให้ทุกคน					
๑๐	มีการจัดโครงการปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจ					

ที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๒. ด้านกรุณา (๒) คุณลักษณะความเป็นผู้นำ					
๑๑	มีการให้โอกาสผู้ที่มีผลงานต่ำกว่ามาตรฐานการประเมินปรับปรุงตนเองและเข้าร่วมงานต่อ					
๑๒	เป็นผู้นำในการช่วยเหลือเหตุประสพภัย เช่น รถชน ไฟไหม้ น้ำท่วม และงานฌาปนกิจสงเคราะห์ทุกครั้ง					
	๒. ด้านกรุณา (๓) คุณลักษณะวิชาการ					
๑๓	มีการให้คำปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาเมื่อประสบปัญหาในการทำงาน					
๑๔	มีการให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้แก้ไขปัญห ด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม					
	๒. ด้านกรุณา (๔) คุณลักษณะบุคลิกภาพ					
๑๕	มีการช่วยเหลือเมื่อมีเหตุประสพภัย เช่น รถชน ไฟไหม้ น้ำท่วม					
๑๖	มีโครงการตรวจสอบสุขภาพประจำปีให้กับทุกคน					
	๓. ด้านมุทิตา (๑) คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์					
๑๗	มีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถ					
๑๘	แสดงความยินดีเมื่อได้รับโอกาสหรือรับการคัดเลือกไปศึกษาต่อ หรือดูงานต่างประเทศ					
	๓. ด้านมุทิตา (๒) คุณลักษณะความเป็นผู้นำ					
๑๙	มีการให้โอกาสได้แสดงผลงานและความสามารถ					
๒๐	มีการเข้าร่วมและแสดงความยินดีกับกิจกรรมในชุมชน					
	๓. ด้านมุทิตา (๓) คุณลักษณะวิชาการ					
๒๑	มีการตีพิมพ์ผลงานของผู้ได้บังคับบัญชาในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ผลงาน เช่น วารสารของโรงเรียน					
๒๒	มีการสนับสนุนและส่งเสริมผลงานให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ					

ที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๓. ด้านมูทิตา (๔) คุณลักษณะบุคลิกภาพ					
๒๓	แสดงความพึงพอใจทุกครั้งเมื่อผลงานเป็นที่ยอมรับ					
๒๔	แสดงความยินดีเมื่อได้รับรางวัลหรือโบนัสพิเศษ					
	๔. ด้านอุเบกขา (๑) คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์					
๒๕	มีการมอบหมายหน้าที่พิเศษที่นอกเหนือจากหน้าที่หลักให้อย่างเป็นธรรม ตรงกับความสามารถ และไม่มากไม่น้อยจนเกินไป					
๒๖	วางใจเป็นกลางในสิ่งที่ไม่สามารถดำเนินการได้ในขอบเขตอำนาจ และหน้าที่					
	๔. ด้านอุเบกขา (๒) คุณลักษณะความเป็นผู้นำ					
๒๗	มีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจก่อนมีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่งทุกครั้ง					
๒๘	มีการพิจารณาโทษตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับตามขั้นตอนด้วยความเป็นธรรม					
	๔. ด้านอุเบกขา (๓) คุณลักษณะวิชาการ					
๒๙	มีการประเมินผลงานอย่างเป็นธรรมให้แก่ทุกคน					
๓๐	มีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจก่อนมีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่งทุกครั้ง					
	๔. ด้านอุเบกขา (๔) คุณลักษณะบุคลิกภาพ					
๓๑	ไม่มีพฤติกรรมแบ่งพรรคแบ่งพวก แบ่งฝักแบ่งฝ่ายกัน					
๓๒	ไม่แสดงออกถึงความพอใจหรือไม่พอใจจนเกินควร					

ส่วนที่ ๓ ปัญหา และข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

๑. ปัญหา และข้อเสนอแนะ ด้านเมตตา : ความรักใคร่ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข มีจิตใจอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่สังคม

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๒. ปัญหา และข้อเสนอแนะ ด้านกรุณา : ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้อง บำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๓. ปัญหา และข้อเสนอแนะ ด้านมูทิตา : ความยินดี ในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข พลอยยินดี
ด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข เจริญงอกงามยิ่งขึ้นไป

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๔. ปัญหา และข้อเสนอแนะ ด้านอุเบกขา : ความวางใจเป็นกลาง อันจะทำให้ดำรง
อยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา

ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอเจริญพรขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์
เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ :

ตำแหน่ง :

ที่อยู่ :

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์ :

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

๑. ท่านใช้หลักพรหมวิหาร ๔ มาประยุกต์ใช้การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร อย่างไร

๑.๑ ด้านเมตตา : ความรักใคร่ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข มีจิตใจอันแผ่เมตตา และคิดทำประโยชน์แก่สังคม

๑.๒ ด้านกรุณา : ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจอันจะปลดเปลื้อง บำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์

๑.๓ ด้านมุทิตา : ความยินดี ในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข พลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข เจริญงอกงามยิ่งขึ้นไป

๑.๔ ด้านอุเบกขา : ความวางใจเป็นกลาง อันจะทำให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา

๒. ท่านคิดว่า การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร ภายในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างไร

๓. ท่านคิดว่ามีปัญหอะไรบ้าง เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร ภายในโรงเรียน

๔. ท่านมีแนวทางสำหรับแก้ไขปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ภายในโรงเรียน อย่างไร

ขอเจริญพร ขอบคุณที่ท่านได้สละเวลาตอบแบบสัมภาษณ์นี้

พระปลัดมงคล วราสโย (เรื่องอาคม)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
ของแบบสอบถาม

ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถาม
ฉบับหนึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่านประเมินข้อความแต่ละข้อ

$$\text{สูตร IOC} = \frac{R}{N}$$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง
R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลัก พรหมวิหาร ๔	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๑. คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ (๑) ด้านเมตตา								
๑	มีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	มีการปรับปรุงหรือพัฒนาห้องทำงานหรือสถานที่ทำงาน ให้ตามความเหมาะสม	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
	๑. คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ (๒) ด้านกรุณา								
๓	จัดระบบรักษาความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินให้ ทุกคน	๑	๑	๑	๑	-๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
๔	มีการจัดโครงการปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๑. คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ (๓) ด้านมูทิตา								
๕	มีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหรือ ปรับระดับความสามารถ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	แสดงความยินดีเมื่อได้รับโอกาสหรือรับการคัดเลือกไป ศึกษาต่อ หรือดูงานต่างประเทศ	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้

ที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๑. คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ (๔) ด้านอุเบกขา								
๗	มีการมอบหมายหน้าที่พิเศษที่นอกเหนือจากหน้าที่หลักให้อย่างเป็นธรรม ตรงกับความสามารถ และไม่มากไม่น้อยจนเกินไป	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๘	วางใจเป็นกลางในสิ่งที่ไม่สามารถดำเนินการได้ในขอบเขตอำนาจ และหน้าที่	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๒. คุณลักษณะความเป็นผู้นำ (๑) ด้านเมตตา								
๙	เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมสังสรรค์ปลายปี เพื่อมอบความสุขร่วมกันและสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๐	เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนบริเวณโรงเรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๒. คุณลักษณะความเป็นผู้นำ (๒) ด้านกรุณา								
๑๑	มีการให้โอกาสผู้ที่มีผลงานต่ำกว่ามาตรฐานการประเมินปรับปรุงตนเองและเข้าร่วมงานต่อ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๒	เป็นผู้นำในการช่วยเหลือเหตุประสพภัย เช่น รถชน ไฟไหม้ น้ำท่วม และงานฌาปนกิจสงเคราะห์ทุกครั้ง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๒. คุณลักษณะความเป็นผู้นำ (๓) ด้านมูทิตา								
๑๓	มีการให้โอกาสได้แสดงผลงานและความสามารถ	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๔	มีการเข้าร่วมและแสดงความยินดีกับกิจกรรมในชุมชน	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
	๒. คุณลักษณะความเป็นผู้นำ (๔) ด้านอุเบกขา								
๑๕	มีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจก่อนมีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่งทุกครั้ง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๖	มีการพิจารณาโทษตามกฎระเบียบ ข้อบังคับตามขั้นตอนด้วยความเป็นธรรม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๓. คุณลักษณะวิชาการ (๑) ด้านเมตตา								
๑๗	มีการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ วิธีการทำงานที่ถูกต้อง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๘	มีการอำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุ-อุปกรณ์ เอกสาร วิชาการ ในการทำงานไว้อย่างครบถ้วน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๓. คุณลักษณะวิชาการ (๒) ด้านกรุณา								
๑๙	มีการให้คำปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาเมื่อประสบปัญหาในการทำงาน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๐	มีการให้คำปรึกษาและส่งเสริมให้แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
	๓. คุณลักษณะวิชาการ (๓) ด้านมูทิตา								
๒๑	มีการตีพิมพ์ผลงานของผู้ใต้บังคับบัญชาในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ผลงาน เช่น วารสารของโรงเรียน	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๒	มีการสนับสนุนและส่งเสริมผลงานให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
	๓. คุณลักษณะวิชาการ (๔) ด้านอุเบกขา								
๒๓	มีการประเมินผลงานอย่างเป็นธรรมให้แก่ทุกคน	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๔	มีการประชุมโดยส่วนรวม สร้างความเข้าใจก่อนมีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายตำแหน่งทุกครั้ง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๔. คุณลักษณะบุคลิกภาพ (๑) ด้านเมตตา								
๒๕	เป็นผู้จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกับทางชุมชน	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๖	เป็นผู้ที่มีการแบ่งช่วงเวลางาน และช่วงเวลาพักผ่อนอย่างเหมาะสม ไม่เบียดบังเวลาการทำงานของลูกน้อง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๔. คุณลักษณะบุคลิกภาพ (๒) ด้านกรุณา								
๒๗	มีการช่วยเหลือเมื่อมีเหตุประสบภัย เช่น รถชน ไฟไหม้ น้ำท่วม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๘	มีโครงการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับทุกคน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลัก พรหมวิหาร ๔	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๔. คุณลักษณะบุคลิกภาพ (๓) ด้านมูทิตา								
๒๙	แสดงความพึงพอใจทุกครั้งเมื่อผลงานเป็นที่ยอมรับ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๐	แสดงความยินดีเมื่อได้รับรางวัลหรือโบนัสพิเศษ	๑	๑	๑	๑	-๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
	๔. คุณบุคลิกภาพ (๔) ด้านอุเบกขา								
๓๑	ไม่มีพฤติกรรมแบ่งพรรคแบ่งพวก แบ่งฝักแบ่งฝ่ายกัน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๒	ไม่แสดงออกถึงความพอใจหรือไม่พอใจจนเกินควร	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability ค่าความเชื่อมั่น

Scale: ALL VARIABLES

Item Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
A1	4.40	.855	30
A2	4.00	.871	30
A3	4.00	1.114	30
A4	4.00	1.232	30
A5	3.90	1.398	30
A6	4.17	.986	30
A7	3.77	1.006	30
A8	3.67	1.373	30
B1	3.97	1.066	30
B2	3.97	1.033	30
B3	4.03	1.033	30
B4	3.77	1.006	30
B5	3.67	1.373	30
B6	4.10	1.062	30
B7	3.77	1.006	30
B8	3.67	1.373	30
C1	3.73	1.230	30
C2	3.80	1.243	30
C3	3.67	1.093	30
C4	3.77	1.006	30
C5	4.20	1.095	30
C6	3.77	1.006	30
C7	3.77	1.006	30
C8	3.67	1.373	30
D1	3.93	1.172	30
D2	3.80	1.157	30
D3	4.03	1.066	30
D4	3.97	1.129	30
D5	3.97	1.033	30
D6	3.77	1.006	30
D7	3.67	1.373	30
D8	3.93	1.172	30

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.961	32

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจแบบสอบถาม

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร./๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ /ว.๒๑๖๘ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระครูปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. พระครูกิตติญาณวิสิฐ,ดร. ประธานกรรมการ
๒. ดร.พีรวัฒน์ ชัยสุข กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุมัติโครงการให้ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุมัติ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ดร.เอกhem แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

วันที่

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ว.๒๒๑๗

มหาวิทยาลัยมหาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๕ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
เรียน รศ.ดร.วิชุดา ทุนวิไล
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระครูปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาลงกรณ์ราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางบาล จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. พระครูกิตติญาณวิสิฐ,ดร. ประธานกรรมการ
๒. ดร.พีรวัฒน์ ชัยสุข กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุมัติให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(รศ.ดร.วิชุดา ทุนวิไล)

วันที่ 5 ต.ค. ๒๕๖1

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร./๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓
 ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ /ว.๒๑๖๘ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๑
 เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร.อินตา ศิริวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระครูปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระ
 ประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการ
 ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. พระครูกิตติญาณวิสิฐ,ดร. ประธานกรรมการ
๒. ดร.พิรวัฒน์ ชัยสุข กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุมัติ
 ให้ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไป
 ปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุมัติ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ดร.เอกม แสงนันท)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(รศ.ดร.อินตา ศิริวรรณ)

วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

ภาคผนวก จ

หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๘๕-๘๑๔-๕๕๕๑

๓ พุทธจิกายน ๒๕๖๑

โรงเรียนตำรวจภูธรภาค ๓
วันที่ ๒๓/๑/๖๓
วันที่ ๒๓/๑/๖๓
ผู้รับ พ.ต.ท.โทณ

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราษฎร์รังสรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๕ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วรสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษ ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
 พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

หน้า หน้า

- 100000

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՆԻ ՎԵՐԿԱՆՈՒՄԻ
ՄԱՐԿԵՏԻՆԳ

செ.கே.சுப்பிரமணியம்

นภียโสภา

A 6000

เรียนมาด้วยความนับถือ

Am.

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

7574

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๒

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๘๔-๘๑๔-๕๕๕๓

โรงเรียนวัดบางโปรง

เลขรับ

ผู้รับ

วันที่

เวลา

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางโปรง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๓๐ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

เรียน ผอ.ร.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ผอ. นิสิตผู้ทำวิทยานิพนธ์

ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

เพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย

แจ้ง ผอ. ร.

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลทดลองวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๘๘-๘๑๘-๕๕๕๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑๕ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
 พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
 วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
 ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

วัดโยธินประดิษฐ์ ม.จ.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

กม.

กม.

กม.

๑๔ พ.ย. ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์ พ.ศ. 2561

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๙-๘๑๕-๕๕๕๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์
อ้างถึง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงรัก
เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย
เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
นิตินัยบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
เพื่อทราบ

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

14 พ.ย. ๖1

ทนาย
อ.กมล
14 พ.ย. ๖1.

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

วันที่ 13 พ.ย. 61

เวลา 07.45

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๙๐

โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๙๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนฉัตรทิพย์เทพวิทยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๕ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

- 1344 พอ.

เรียน ๑๐๐๓.๓/๕๖๓

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เพื่อทำการวิจัย

นางสาวกัญญา วัฒนะ
นางสาวกัญญา วัฒนะ

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๕๕๓

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

โรงเรียนวัดบางฝ้าย	
รับเลขที่	1045
วันที่	๙ พ.ย. ๖1 เวลา น.
☒ บว.	☐ บง. ☐ บค.
☐ บห.	☐ สน. ☐ อื่น ๆ

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางฝ้าย
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑๗ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

สอนครูวินัยตรงตำแน่ง
เอกเอกสาร ทน สอนทม
ที่วัดบางฝ้าย
๗ พย ๖1

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๖๓

เลขที่.....๖๑๖
☐ วก. ☐ นท.
☐ บค. ☐ บง.
 คณะครุศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๙๕๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางหัวเสือ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๕ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
 พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
 วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
 ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ผู้เรียนขอ

เพื่อไปขอทราบ

พระปลัดมงคล นิสิตบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม เพื่อรวบรวม

ข้อมูลการศึกษาค้นคว้า

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

-ทราบ

ให้ความอนุเคราะห์

๑๕ พ.ย. ๖๑

ลงนาม

๑๕/๑๑/๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๙๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

โรงเรียนวัดคันดัด	
เลขที่รับ	396 2961
วันที่รับ	7 พ.ย.
เวลา	15.45

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคันดัด
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๕ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

๒๕๖๑
๒๕ พ.ย. ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๘-๘๑๘-๕๕๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดครุนอก
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๗ ฉบับ

โรงเรียนวัดครุนอก
วันที่ ๘/๑๑/๒๕๖๑
ลงวันที่ ๘ เดือน พ.ย. พ.ศ. ๒๕๖๑
เวลา ๐๙.๐๐ น.

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

เรียนมา ๒๖

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๑ ม.ค. ๒๕๖๒

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนง)

นางสาวณัฐญา งามไกร
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียนมา ๒๖
มอ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๕ ม.ค. ๒๕๖๒
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย
๑๕ ม.ค. ๒๕๖๒

(นางนวลฉวี สำราญราษฎร์)

เจ้าแห่ง ครูชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดครุนอก

- ๘ พ.ย. ๒๕๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๕๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสุโขทัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน 1/6 ฉบับ

วันที่ ๔/๗/๒๕๖๑
วันที่ ๑๑/๑๒/๒๕๖๑
เวลา 11.00 น.
☒ วิชาการ ☐ การเงินงบประมาณ
☐ บุคลากร ☐ บริหารทั่วไป

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

เรียน ผอ.

พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ผ.ศ.ดร.เกษม แสงนนท์

ผ.ศ.ดร.เกษม แสงนนท์

ผู้อำนวยการโรงเรียน

๑๑/๑๒/๒๕๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ททพ
ผอ.โรงเรียน
ดร.เกษม
13 ม. 61

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๓๓๑๗๐

โทร. ๐๘๔-๘๑๔-๕๕๕๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

โรงเรียนวัดลำโรงเหนือ

เลขที่รับ ๗๗ / ๗๕

วันที่ ๗ / ๗๕ / ๗๕

เวลา...../...../.....

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลำโรงเหนือ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
 พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
 วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
 ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

รับ ผ.อ.บร.
 - นิสิตในโครงการ
 ของโรงเรียนวัดลำโรงเหนือ
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(นายสุวรรณ์ จันทร์สาร)

หนังสือฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ออกให้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

๗ พ.ย. ๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตลาดโพธิ์ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๓๐

โทร. ๐๘๑๙-๘๑๑๙-๕๕๑๑๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

รับที่.....	๙๖๖
วันที่.....	14 พ.ย. 61 เวลา 15.30 น.
ผู้รับ.....	๒๗

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมหาพรหม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๕ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
 นิติบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
 พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
 วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
 ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.มาชน แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ทบทวน ๑๖/๑๑/๖๑

14 พ.ย 61

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๙๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

โรงเรียนวัดปทุมทุ่งสนาวาส
เลขที่รับ.....๕๗๒
วันที่.....๕ เดือน.....พ.ย. พ.ศ. ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปทุมทุ่งสนาวาส

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๓ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เอกhem แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดปทุมทุ่งสนาวาส

- ☒ เพื่อโปรดทราบ.....
☐ เพื่อมอบ.....
☐ เพื่อกับญาติ.....
☐ เพื่อแจ้งความ.....

๕๗

ศึกษานิเทศก์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

โรงเรียนวัดกลาง
เลขที่รับ 869/61
คณะครูศาสตร์ 7 พ.ย. 61
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๓๑๑๗๐
โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๙๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดกลาง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 5 ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดกลาง
- น. จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
แจ้งเรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม
เพื่อการวิจัย
- จ. เรืองอาคม (ผู้วิจัย)

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เอกม แสงนันท)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ทพ
- ๑๐๗ ๑ ๖๖๖, ๑ ๐๗๖, ๑ ๖๖๖
๑ ๖๖๖ ๖๖๖
๑ ๖๖๖ ๖๖๖
๑ ๖๖๖ ๖๖๖

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ร. 8/11/61
ร 8 พ.ย. 61

ร. 8 พ.ย. 61
ร. 8 พ.ย. 61

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

โรงเรียนวัดชนมนิมิตร สหป. สมุทรปราการเขต 1
 วันที่ 09/10 / 2561
 วันที่ ๙ พ.ย. ๖๑
 คณะครูศาสตร์ เวลา 15:00 น.
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๘๔-๘๑๔-๕๕๕๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดชนมนิมิตร
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 8 ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
 พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
 วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
 ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เอกhem แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

កាលបរិច្ឆេទ ២០០៣.៧/៥៦៣

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๘๔-๘๑๕-๕๘๘๑

សេចក្តីថាបញ្ជាក់

and 75

เว็บไซต์ของ...

ເລກທີ 75

.....

๓ พุทธจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดป่าเกต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๕ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาศา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
 พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดูงานตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นที่ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

13.44 4/20/2005 13.44 7/1/10

เรียนมาด้วยความนับถือ

- ကာလကလေးများကို အသုံးပြုရန် အသုံးပြုရန်

[illegible]

1. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

กรมการปกครอง - ๑๕๖๓๑๘๗

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

วันที่ ๑๕/๑๒/๖๕

၁။ နယ်လုံးဆိုင်ရာ အခြေခံအားဖြင့်

[illegible]

0. $\omega_1 \omega_2 \omega_3 \omega_4 \omega_5$ n. $\omega_1 \omega_2 \omega_3 \omega_4 \omega_5$ n

- การสร้างนวัตกรรมหรือนวัตกรรม

7 W.B. 2561

๕. 7 พ.ย. 2561 หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

— ၅၅၁

1. ਸਰਪੰਚ ਸ਼ਿਵਮਰ

တနင်္ဂနွေနေ့

ਪੰਨਾ ੨੭੪

7w-erb1

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๕๙๑

โรงเรียนบ้านบางจาก

 เลขที่ ๕๙๓ / ๖๑
 วันที่ ๗ / ๗ / ๖๖
 เวลา ๑๖.๐๐

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางจาก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๗ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
 พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
 วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
 ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เอกhem แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

- ภรต

- ๑๑๖ อ.สมคิด, อ.รณ, อ.สมพ

อ.จุฬารัตน์, อ.ประภาพร, อ.จิรภัทร

๑๑๖ อ.อัมพร กอมนามสมกน และ

ทำเป็นปรกฏในบันทึก มส/๗/๖๖/๖๖

พ.ศ. ๖๖

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๕๙๑

โรงเรียนวัดบางกระสอบ

รับที่ ๘๓๐ / ๒๕๖๑

วันที่ ๘ / ๗.๖ / ๖๑

เวลา ๑๑.๒๐ น.

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางกระสอบ(เชยบุญปลุกกราษฎร์อุปถัมภ์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วรสาโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
 พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
 วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
 ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

เรียน ผอ. ๘๕ วัดบางกระสอบ สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มจร ๑๐๐ อยุธยา

แจกแบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

๘ ๗ ๖๑

- ทรพม

- ๒๐๙ @-สุภาว ๑๑๖

๐. ๗๖๖๖ ๓๐๖๗๗๗๗๗

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๓๐
โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๙๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

โรงเรียนวัดบางกะเจ้ากลาง
เลขรับ ๒๙๐/๖๑
วันที่ 8 เม. ๖๑
เวลา

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางกะเจ้ากลาง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๔ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ร.น.น.
- มอ.จุฬาลงกรณ
อ.ลำไทร

8 เม ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๙๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางน้ำผึ้งใน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๘๖ ฉบับ

โรงเรียนวัดบางน้ำผึ้งใน
วันที่ 10/11
วันที่ ๙ พ.ย. ๖๓
ผู้รับ น.ก.อ.อ.อ.

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

- ทราบ

เรียน	ผู้อำนวยการ
☒	เพื่อโปรดทราบ
☐	เพื่อโปรดพิจารณา
☐	
	น.ก.อ.อ.

เรียนมาด้วยความนับถือ

- ขอรับรอง หลักเกณฑ์

ให้ถึงเขตของ อบ. ๓๑ ๙๑

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

๙ พ.ย. ๖๓

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

โรงเรียนวัดบางน้ำผึ้งนอก
เลขที่รับ 194
วันที่ 8 พ.ค. 2561
เวลา 15.00
คณะครูศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๙-๘๘๙-๕๕๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางน้ำผึ้งนอก
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดบางน้ำผึ้งนอก
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เพื่อโปรดทราบ

ทำนอมการดำเนินการ

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

-ทาง

- 11๕๓ 11๕๓๖๓๓/๑๑ ท่านละ ๑๐

๙ พ.ย. ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๔-๘๑๔-๕๕๔๑

โรงเรียนวัดบางกอบัว
เลขที่ ๑๑๔
วันที่ ๘ พ.ย. ๖๑
เวลา ๑๕.๐๕ น.

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางกอบัว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๔ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาธราภม
มอญชัยวิธาน

ธราภม

สุวิมล ๘/๑๖๖

๑ พ.ย. ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศร ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๔-๘๐๔-๕๕๕๑

๓ พุทธจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสวนส้ม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๕ | ฉบับ

โรงเรียนวัดสวนส้ม
รับเลขที่ 1047 /25. 61
วันที่ ๗ พ.ย. /25. 61
เวลา 11.00 น.

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

- ส่งทราบ
- ขอแบบไปงานวิจัย

ดิฉันได้ 3 ข้อ แล้ว ได้ส่งทราบ
ภายใน ๑ ชั่วโมง โดยส่งไปให้ รร. ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

9 ธ.ค. 64

2
ବିଷୟ NO.

เมื่อไปรถทาง

ทักทายกัน

7/11/61

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

7 Nov. 61

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๘๔-๘๑๔-๕๕๔๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

 เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดกองแก้ว
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๕ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๒๐๒๐๐๔
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
 พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
 วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
 ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

- เทวทัต

- ผอ.แผนงานเพื่อการศึกษา

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

 ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ท.ม.

๘ พ.ย. ๖๑

ด.ม.

ด.ม. ๐๖๕๒, ๐.๖๓๓๓

๐.๖๓๓๓, ๐.๖๓๓๓

๐.๖๓๓๓, ๐.๖๓๓๓

๘ พ.ย. ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

๘ พ.ย. ๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๔-๘๑๔-๕๔๕๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางขมิ้น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนต์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๔-๘๑๔-๕๕๕๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดรวก(สายราษฎร์สงเคราะห์)
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 3 ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

อนึ่งได้แจ้งแก่ท่านแล้ว
ตามหลักที่แจ้ง

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๙๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดครุใน(ปิยะนิตยสถานศึกษา)
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๖ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดครุใน ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
ขอความร่วมมือนำแบบสอบถามไปขอครูวิจัย
จำนวน ๖ ฉบับ

นพ. ๓
๖ พ. ๕ ๖

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

นพ.

- นพ.ศุภกิจ
นพ.ศุภกิจ ตม.นพ.รศ.ต
นพ.ศุภกิจ ตม.นพ.รศ.ต

๖ พ. ๕ ๖
๖ พ. ๕ ๖

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๓๓๓๗๐
โทร. ๐๘๔-๘๔๔-๕๕๕๑

मा.मा. १/१

๓ พฤษจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแหลม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน 6 ฉบับ

ใบเสร็จรับเงิน

เลขที่รับ 1000

๕ / ๓๓ / ๖1

12 00

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วรสาโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นที่ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
 วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
 มหบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
 ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

a. H_2O
 b. H_2O
 c. H_2O
 d. H_2O
 e. H_2O
 f. H_2O
 g. H_2O
 h. H_2O
 i. H_2O
 j. H_2O
 k. H_2O
 l. H_2O
 m. H_2O
 n. H_2O
 o. H_2O
 p. H_2O
 q. H_2O
 r. H_2O
 s. H_2O
 t. H_2O
 u. H_2O
 v. H_2O
 w. H_2O
 x. H_2O
 y. H_2O
 z. H_2O

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

5/11/18

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๘๔-๘๑๔-๕๕๕๑

โรงเรียนพลอยจตุรจินดา

เลขรับที่ ๖๖๙/๒๓๖/

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

วันที่ ๔ เดือน ม.ย. พ.ศ. ๒๕๖๑

ลงชื่อ... นพ.กนก ๕ ผู้รับ

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพลอยจตุรจินดา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เอกhem แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการ
เพื่อ... เรียนผู้ดูแลกองการศึกษา
ขออนุญาตแจกแบบสอบถาม
เพื่อการวิจัย

รวมเงินผู้รับทราบ

.....ทราบ

ควมหมายให้ ศธ.ป.๑-ป.๕ คำเป็นคำ
๕.๖.๑๐.๖/๑๑๑๑๑๑๑๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

1๙ ม.ย. ๖1

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๓๓๓๓๐
โทร. ๐๘๔-๘๔๔-๕๕๕๑

1.5. วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร

906

14 91.5 6

13.40

๓ พฤษจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑๓ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วรสาโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
 นิติบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
 พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นที่ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน คณะครู อาจารย์ (โรงเรียน
ผู้ปกครองนักเรียน)

- เพื่อไม่รบกวน
- ข. ศาลากลางนครราชสีมาแล้ว
ขอทางหลวงเดิมแบบสวนตามเข็มนาฬิกา
- เก็บค่าธรรมเนียม

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

for 14 W. 21-61

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๖๓

วันที่รับ...	...
เลขที่...	...
☐ วก.	☐ บก.
☐ บค.	☐ บง.

คณะครูผู้สอน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๙๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางหัวเสือ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
 นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
 “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
 พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
 วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
 ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอ

- ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๖๓

- พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย

มหาบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

รายนามผู้สอน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

-ทราบ

ให้ตามอนุเคราะห์

๑๕ พ.ย. ๖๑

๑๕/๑๑/๖๑

๑๕/๑๑/๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๘๔-๘๑๔-๕๕๕๑

ว.ร. วัดบางหญ้าแพรก

ปีที่ ๑๑๐

วันที่ ๑๔ พ.ย. ๖๑

เวลา ๑๓.๔๐

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ในร. ดุจดรุจรี ผอ.ทอว (วิชาการแทน)
ผู้อำนวยการโรงเรียน
- เพื่อไปพิจารณา
- ม.จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สดว
ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหาร
เพื่อการวิจัย
- เคียงคร.เคอ.ผู้เกี่ยวข้องทราบ

14 พ.ย. ๖๑

โรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก

(นาง อ.ร. ๒/๖๓๐๑)

นางสาวศิริพร ใสอินทการ

14 พ.ย. ๖๑

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

โรงเรียนพลอยจาดูรชนบท

เลขรับที่ 668 / 2561

วันที่ 14 เดือน พ.ย. พ.ศ. 2561

คณะครูศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๙๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพลอยจาดูรชนบท
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เอกม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

รับ ผู้อำนวยการ
โรงเรียนพลอยจาดูรชนบท
รองผู้อำนวยการ
เพื่อการวิจัย

ตามเดิมผู้อำนวยการ

ทราบ

ขอหมายให้.....ดำเนิน

อน

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

14 พ.ย. 61

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๓

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๙๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

โรงเรียนวัด/ณัฏฐาวาส
เลขที่รับ..... ๙๙๗
วันที่ ๒๕ เดือน พ.ย. พ.ศ. ๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปทุมหนองสนาวาส
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระปลัดมงคล ฉายา วราสโย นามสกุล เรืองอาคม รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๐๔
นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง
“แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ๔
โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดปทุมหนองสนาวาส

- ☒ เพื่อโปรดทราบ.....
☐ เพื่อตอบ.....
☐ เพื่อทูลเกล้า.....
☐ เพื่อกำหนด.....

ศึกษานิเทศก์ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ภาคผนวก ข

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ นางสาวภาณุมาศ เตชะวิวัฒนาการ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
โรงเรียนวัดปทุมหังสนาวาส, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางอรวี นิจจอหอ ผู้อำนวยการพลอยจาตุรจินดา, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางจรี ปานทอง รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก,
๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นางปัทมาพร ศรีอภัย ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางหัวเสือ, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายจิระพงศ์ ศุภศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์, ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	: พระปลัดมงคล วราสโย (เรื่องอาคม)
ภูมิลำเนาเดิม	: จังหวัดสมุทรปราการ
การศึกษา	: นักธรรมชั้นเอก, ป.บส. : พุทธศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบารมีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม
อุปสมบท	: วันที่ ๒๓ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๖
หน้าที่การงาน	: ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโยธินประดิษฐ์
ปีที่เข้าศึกษา	: ปีการศึกษา ๒๕๖๐
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: ปีการศึกษา ๒๕๖๑
ที่อยู่ปัจจุบัน	: วัดโยธินประดิษฐ์ ตำบลสำโรง อำเภอบางบาล จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๑๓๐ โทร. ๐๘๙-๐๐๓-๙๕๓๙